

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

**Školní vzdělávací program Základní školy
Holice, Holubova 47, okres Pardubice**

Obsah

1. Identifikační údaje	7
1. 1. Název školního vzdělávacího programu	7
1. 2. Údaje o škole	7
1. 3. Zřizovatel školy	8
1. 4. Platnost dokumentu	8
2. Charakteristika školy	8
2. 1. Historie školy	8
2. 2. Úplnost a velikost školy	9
2. 3. Charakteristika pedagogického sboru	9
2. 4. Charakteristika žáků	9
2. 5. Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery	9
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu	10
3. 1. Zaměření školy	12
3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie	13
3. 3. Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	14
3. 4. Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných	15
3. 5. Začlenění průřezových témat	16
4. Učební plán	21
4. 1. Tabulace učebního plánu – 1. stupeň	23
4. 2. Tabulace učebního plánu – 2. stupeň	23
5. Učební osnovy	24
5. 1. Jazyk a jazyková komunikace	24
5.1.1. Český jazyk	24
5.1.1.1. Charakteristika předmětu	24
5.1.1.2. Výchovné a vzdělávací strategie	25
5.1.1.3. Průřezová témata	27
5.1.1.3. Vzdělávací obsah předmětu	28
5.1.2. Anglický jazyk	54
5.1.2.1. Charakteristika předmětu	54
5.1.2.2. Výchovné a vzdělávací strategie	55
5.1.2.3. Průřezová témata	56
5.1.2.4. Vzdělávací obsah předmětu	56
5.1.3. Německý jazyk	64
5.1.3.1. Charakteristika předmětu	64
5.1.3.2. Výchovné a vzdělávací strategie	65
5.1.3.3. Průřezová témata	66
5.1.3.4. Vzdělávací obsah předmětu	67

5.1.4.	Ruský jazyk	73
5.1.4.1.	Charakteristika předmětu	73
5.1.4.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	73
5.1.4.3.	Průřezová témata	74
5.1.4.4.	Vzdělávací obsah předmětu	74
5.1.5.	Literární seminář	78
5.1.5.1.	Charakteristika předmětu	78
5.1.5.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	78
5.1.5.3.	Průřezová témata	79
5.1.5.4.	Vzdělávací obsah předmětu	80
5. 2.	Matematika a její aplikace	83
5.2.1	Matematika	83
5.2.1.1.	Charakteristika předmětu	83
5.2.1.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	84
5.2.1.3.	Průřezová témata	84
5.2.1.4.	Vzdělávací obsah předmětu	85
5.2.2	Matematický seminář	102
5.2.2.1.	Charakteristika předmětu	102
5.2.2.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	103
5.2.2.3.	Průřezová témata	103
5.2.2.4.	Vzdělávací obsah předmětu	104
5. 3.	Informační a komunikační technologie	107
5.3.1.	Informatika	107
5.3.1.1.	Charakteristika předmětu	107
5.3.1.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	108
5.3.1.3.	Průřezová témata	109
5.3.1.4.	Vzdělávací obsah předmětu	110
5. 4.	Člověk a jeho svět	116
5.4.1.	Prvouka	116
5.4.1.1.	Charakteristika předmětu	116
5.4.1.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	117
5.4.1.3.	Průřezová témata	119
5.4.1.4.	Vzdělávací obsah předmětu	121
5.4.2.	Přírodověda	129
5.4.2.1.	Charakteristika předmětu	129
5.4.2.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	129
5.4.2.3.	Průřezová témata	130
5.4.2.4.	Vzdělávací obsah předmětu	130
5.4.3.	Vlastivěda	135
5.4.3.1.	Charakteristika předmětu	135
5.4.3.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	135
5.4.3.3.	Průřezová témata	136
5.4.3.4.	Vzdělávací obsah předmětu	137

5. 5. Člověk a společnost	142
5.5.1. Dějepis	142
5.5.1.1. Charakteristika předmětu	142
5.5.1.2. Výchové a vzdělávací strategie	143
5.5.1.3. Průřezová témata	144
5.5.1.4. Vzdělávací obsah předmětu	146
5.5.2. Občanská a rodinná výchova	155
5.5.2.1. Charakteristika předmětu	155
5.5.2.2. Výchové a vzdělávací strategie	155
5.5.2.3. Průřezová témata	156
5.5.2.4. Vzdělávací obsah předmětu	159
5. 6. Člověka příroda	169
5.6.1. Fyzika	169
5.6.1.1. Charakteristika předmětu	169
5.6.1.2. Výchové a vzdělávací strategie	170
5.6.1.3. Průřezová témata	170
5.6.1.4. Vzdělávací obsah předmětu	172
5.6.2. Chemie	177
5.6.2.1. Charakteristika předmětu	177
5.6.2.2. Výchové a vzdělávací strategie	177
5.6.2.3. Průřezová témata	178
5.6.2.4. Vzdělávací obsah předmětu	180
5.6.3. Přírodopis	185
5.6.3.1. Charakteristika předmětu	185
5.6.3.2. Výchové a vzdělávací strategie	186
5.6.3.3. Průřezová témata	187
5.6.3.4. Vzdělávací obsah předmětu	189
5.6.4. Zeměpis	199
5.6.4.1. Charakteristika předmětu	199
5.6.4.2. Výchové a vzdělávací strategie	199
5.6.4.3. Průřezová témata	200
5.6.4.4. Vzdělávací obsah předmětu	201
5.6.5. Zeměpisný seminář	212
5.6.5.1. Charakteristika předmětu	212
5.6.5.2. Výchové a vzdělávací strategie	212
5.6.5.3. Průřezová témata	213
5.6.5.4. Vzdělávací obsah předmětu	214
5.6.6. Environmentální výchova	216
5.6.6.1. Charakteristika předmětu	216
5.6.6.2. Výchové a vzdělávací strategie	216
5.6.6.3. Průřezová témata	217
5.6.6.4. Vzdělávací obsah předmětu	219
5. 7. Umění a kultura	221
5.7.1. Hudební výchova	221
5.7.1.1. Charakteristika předmětu	221

5.7.1.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	222
5.7.1.3.	Průřezová témata	223
5.7.1.4.	Vzdělávací obsah předmětu	223
5.7.2.	Výtvarná výchova	232
5.7.2.1.	Charakteristika předmětu	232
5.7.2.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	232
5.7.2.3.	Průřezová témata	233
5.7.2.4.	Vzdělávací obsah předmětu	242
5.7.3.	Dramatická výchova	242
5.7.3.1.	Charakteristika předmětu	242
5.7.3.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	242
5.7.3.3.	Průřezová témata	243
5.7.3.4.	Vzdělávací obsah předmětu	243
5. 8.	Člověk a zdraví	245
5.8.1.	Tělesná výchova	245
5.8.1.1.	Charakteristika předmětu	245
5.8.1.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	247
5.8.1.3.	Průřezová témata	248
5.8.1.4.	Vzdělávací obsah předmětu	249
5. 9.	Člověk a svět práce	257
5.9.1.	Praktické činnosti	257
5.9.1.1.	Charakteristika předmětu	257
5.9.1.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	258
5.9.1.3.	Průřezová témata	259
5.9.1.4.	Vzdělávací obsah předmětu	261
6.	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	271
6. 1.	Pravidla hodnocení žáků	271
6.1.1.	Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání	271
6.1.2.	Zásady pro hodnocení chování ve škole	272
6.1.3.	Výchovná opatření	273
6.1.4.	Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	273
6.1.5.	Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií	274
6.1.6.	Zásady pro použití slovního hodnocení	278
6.1.7.	Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách	280
6.1.8.	Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	281
7.	Závěr	282
8.	Dodatky	283
8. 1.	Přehled změn ŠVP	283
8. 2.	Dopravní výchova	284

8.2.1.	Charakteristika	284
8.2.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	285
8.2.3.	Průřezová témata	286
8.2.4.	Vzdělávací obsah	286
8. 3.	Ochrana člověka za běžných rizik a mimoř. událostí	295
8.3.1.	Charakteristika	295
8.3.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	297
8.3.3.	Průřezová témata	297
8.3.4.	Vzdělávací obsah	297

1. Identifikační údaje

1. 1. Název školního vzdělávacího programu

„NE PRO ŠKOLU, ALE PRO ŽIVOT SE UČÍME“

1. 2. Údaje o škole

Základní škola Holice

Adresa:	Základní škola Holice Holubova 47, 534 01 Holice okres Pardubice
Ředitelka školy:	Mgr. Miroslava Myslivcová
Telefon – ředitelna:	466 682 133
Telefon – sekretariát:	466 687 176
E-mail:	<u>zshol@holice-net.cz</u> <u>www.zsholubova.cz</u>
IČO:	48159778
Zařazení do sítě škol:	600 096 513

1. 3. Zřizovatel školy

Město Holice

Holubova 1, 534 01 Holice

Telefon: starosta: 466 741 201

místostarosta: 466 741 202

1. 4. Platnost dokumentu

Dokument platí od 1. 9. 2007.

2. Charakteristika školy

Základní škola poskytuje základní vzdělání. Směřuje k naplnění kompetencí stanovených rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Kompetence představují soubory znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v učení i v životě a umožňují žákům efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích. O konkrétních prostředcích a postupech, jak toho dosahovat budou hovořit další oddíly tohoto dokumentu.

2. 1. Historie školy

Počátky školy se datují rokem 1888, kdy místní školní rada jednala o zřízení chlapecké městské školy. Stavba budovy byla ukončena k 1. 8. 1892 na místě, kde stával dům holického rodáka Dr. E. Holuba. Do nové budovy se přestěhovala obecná měšťanská škola chlapecká. V budově školy našla místo i Pokračovací průmyslová škola pro učně řemeslnické a kupecké. Postupně se škola zvelebovala, např. roku 1913 bylo zavedeno elektrické osvětlení ve třídách.

Po vzniku republiky navštěvovalo obecnou školu 354 žáků, měšťanskou 304. Ve 20. letech působil jako ředitel měšťanské školy Antonín Šafařík, historik a kronikář města Holic. Od roku 1938 byla přeměněna škola na školu újezdní, tzn. že okolní obce pomáhaly hradit jednu třetinu nákladů školy. 2. světová válka poznamenala i chod školy. Byly pořádány přeškolovací kurzy pro učitele dějepisu, zavedla se povinná němčina, provedla se revize knihovny, pomůcek, výzdoby – aby vše vyhovovalo nacistické ideologii. Na konci války byla škola zabraná pro přechodné ubytování válečných zajatců a německých uprchlíků. Poválečná doba byla dobou neustálých změn, přijatých a rušených školských zákonů. Byla dobou slučování a rozdělování školských zařízení, zavádění a rušení nových předmětů.

V letech 1958 – 1962 škola prošla stavebními úpravami. V přízemí vznikla tělocvična, kuchyň a jídelna a přistavěla se nová třípatrová budova, do které se po osamostatnění přestěhovalo gymnázium. Ze správního domku na školním dvoře vznikla nová školní dílna.

Ve školním roce 1966 – 1967 byla do budovy školy umístěna zvláštní škola, která byla v Holicích nově zřízena.

Od školního roku 1981 – 1982 byl zahájen provoz v nové školní jídelně, v suterénu této přístavby byla vybudována učebna pro školní družinu a učebna pro výuku vaření a šití. V polovině 80. let byla vybudovaná nová moderní dílna a začalo se instalovat zářivkové osvětlení, modernizovalo se sociální zařízení. Zlepšilo se vybavení i vzhled tříd a chodeb.

V roce 1991 byla opravena venkovní omítka školy. Ve školním roce 1998 – 1999 se přestěhovalo gymnázium do své nové budovy Na Mušce a do dvou horních poschodí bývalého gymnázia byla umístěna Zvláštní škola. V tomto školním roce zde také bylo otevřeno pracoviště pedagogicko-psychologické poradny. Na školním dvoře byla zbourána stará školní dílna, rekonstruovala se školní kolárna.

Každý rok dle finančních možností se škola vylepšuje.

2. 2. Úplnost a velikost školy

Jsme úplnou školou s devíti postupnými ročníky. Na 1. stupni (1. až 5. ročník) i na 2. stupni (6. až 9. ročník) je zpravidla po dvou paralelních třídách. Kapacita školy je 420 žáků.

2. 3. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je smíšený s většinovou převahou žen, věkově je pestrý – od začínajících až po zkušené pedagogy. Ve sboru jsou zastoupeni pedagogové s kvalifikací pro dyslektickou a logopedickou péči o žáky, a to především na 1. stupni, jeden výchovný poradce, jeden preventista rizikového chování a metodik ICT. Všichni učitelé jsou proškoleni v problematice ochrany člověka při mimořádných událostech a většina z nich má základní kurz 1. pomoci. Důraz je kladen na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

2. 4. Charakteristika žáků

Kromě žáků z Holic tvoří výraznou část žáci dojíždějící z okolních obcí. Naši školu navštěvují i děti z místních dvou Dětských domovů. V posledních letech vzděláváme i děti cizích státních příslušníků.

2. 5. Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

Zákonní zástupci dostávají informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, internetových žákovských knížek, na třídních schůzkách, konzultačních dnech, případně osobně či telefonicky dle přání zákonných zástupců. Pro zákonné zástupce a veřejnost škola každoročně pořádá Den otevřených dveří. Na návštěvu zveme i děti z mateřské školy, budoucí prvňáky, kteří se mohou zastavit v tzv. Dílně pro předškoláky. Jedná se o zábavné odpoledne pořádané učiteli 1. stupně několikrát za rok. Zástupci zákonných zástupců žáků jednotlivých tříd tvoří výbor SPŠ, který se schází jednou měsíčně s ředitelkou školy. Ta je informuje o činnosti školy, o výsledcích vzdělávání, záměrech a dalším rozvoji. Zákonní zástupci se též vyjadřují k aktuálním problémům vzdělávání a výchovy dětí. Na základě zákona č. 561/2004 Sb. §167 a §168 zřizovatel zřizuje Školskou radu. V ní zastupují školu dva členové zvolení pedagogickými pracovníky školy.

Škola spolupracuje s Kulturním domem, Městskou knihovnou s divadlem a muzeem v Pardubicích, ale i s ekocentrem Ekopaleta. Především ve sportu je výrazná spolupráce se zastupitelstvem města, které umožňuje vstup žáků do sportovní haly a na stadion.

Dále je škola v úzké spolupráci i s Domem dětí a mládeže s MÚ a jinými ZŠ např. sportovní olympiáda, memoriály atd. Přímou ve škole je umístěn pracoviště Pedagogicko –

psychologické poradny. Další spolupráce vyplývá z potřeb žáků – komunikace s Dětskými domovy.

V rámci řešení problémů žáků ze sociokulturně znevýhodněných rodin pravidelně spolupracujeme s odbory sociální péče Obecních úřadů podle místa bydliště žáka.

Naše škola navázala spolupráci s polským gymnáziem z družebního města Strzelce Opolskie a pořádá jazykové zájezdy do zahraničí.

O dění dává škola pravidelně vědět v měsíčníku Holické listy a prostřednictvím školních webových stránek.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby na úrovni školy (dále ročníků, předmětů) vytvářel co nejlepší předpoklady pro postupné osvojování klíčových kompetencí, které stanovuje rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a které tvoří jeho základní strategii.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

• Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, připojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

• Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

• Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
- **Kompetence sociální a interpersonální**
  - účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
  - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
  - přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
  - vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- **Kompetence občanské**
  - respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
  - chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
  - rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
  - respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
  - chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti
- **Kompetence pracovní**
  - používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
  - přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

3. 1. Zaměření školy - „Ne pro školu, ale pro život se učíme“

K osvojování výše uvedených kompetencí směřuje každodenní činnost školy, tj. výchova a vzdělávání, ale i mnohé další činnosti a akce, které se školou souvisejí.

Velký význam pro úspěšnost školy má její atmosféra. Od estetičnosti prostředí přes mezilidské vztahy, pozitivní školní tradice, symboly až po pocit bezpečí a jistoty. Říká se, že škola je přípravou na život. Není tomu tak zcela přesně. Škola je už život sám, i když specifický, ale zvláštní je přece každé prostředí. Proto by se ve škole mělo dít co nejméně „jako“, ale co nejvíce „skutečně, opravdu“.

Dalším důležitým stavebním prvkem je spolupráce a vzájemná pomoc. Všichni ve škole, velcí i malí, se musí cítit jako spolupracovníci, kteří pomohou a kterým také bude pomoheno. Nesmíme zapomenout, že co nejméně aktivními spolupracovníky by se měli stát zákonní zástupci.

Celková koncepce vychází z toho, že ústředním cílem školy je přispět k výchově odpovědného, sociálně tolerantního občana vybaveného základními vědomostmi a hlavně dovednostmi. Základní škola je o všestrannosti.

- Chceme učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě, tzn. méně encyklopedických poznatků a více se zaměřit na činnostní učení se zaměřením na praxi.
- Zavádět do výuky efektivní metody výuky, jako je skupinové (kooperativní) a projektové vyučování, kterými vedeme žáky k týmové práci, k vzájemné pomoci, sounáležitosti a vzájemnému respektu.
- Pro budoucí život v EU je nezbytné výrazně posílit výuku cizích jazyků s důrazem především na jazyk anglický.
- Vést žáky k volbě povolání, za tím účelem preferovat výuku pracovních činností.
- Vést žáky k využívání komunikačních a informačních technologií, podporovat zavádění a využívání výpočetní techniky do všech předmětů, podporovat výuku na počítačích a jejich využívání.
- Vést žáky k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu. Naučit žáky zásadě, že pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, nikoliv od toho, aby se porušovala.
- Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, vést žáky k všestranné a účinné komunikaci.
- Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti.
- Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
- Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.

- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.
- Pomáhat žákům poznávat své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací.
- Žáky vedeme k sebehodnocení.
- Individuálním přístupem umožňujeme žákům prožít úspěch.
- Žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost.
- Žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád.
- Zadáváme žákům zajímavé domácí úkoly.
- Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit.

Kompetence k řešení problémů

- Při výuce motivujeme žáky problémovými úlohami z praktického života.
- Žáci si úměrně věku a možnostem zdokonalují kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů, ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu, aby je uměli vyhledávat, třídít a vhodným způsobem využívat.
- Žáci jsou vedeni úměrně věku k používání internetu.
- Podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do soutěží.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných.
- Podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.
- Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.

Kompetence sociální a personální

- Během vzdělávání mimo jiné používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení.
- Usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině.
- Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování.
- Učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Chceme žáky naučit základům kooperace a týmové práce.

Kompetence občanské

- Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování.

- Vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů (národnostní, kulturní).
- Žáky vedeme k třídění odpadů. Environmentální výchovou vychováváme ekologicky myslící jedince.
- Při ozdravných pobytech v přírodě vedeme žáky k chování jako zodpovědné osoby.

Kompetence pracovní

- Žáky vedeme k objektivnímu sebehodnocení a posouzení svých reálných možností.
- Výuku dle možností doplňujeme o praktické exkurze.

3. 3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními) jsou považováni žáci:

- se specifickými poruchami učení
- s narušenou komunikační schopností (dysfázie, afázie, mutismus, efektivní mutismus, dyslalie, dysartrie, balbuties, tumultus sermonis, palatolalie, rinolalie, dysfonie, symptomatické poruchy řeči, kombinované poruchy řeči)
- se sluchovým postižením a oslabením sluchového vnímání
- tělesně postižení
- s PAS, Aspergerovým syndromem
- se zrakovým postižením
- se specifickými poruchami chování
- chronicky nemocní (diabetici, epileptici, astmatici, chronická onemocnění srdce, ledvin, alergici apod.)
- s lehkým mentálním postižením
- nadaní a mimořádně nadaní
- s odlišnými životními a kulturními podmínkami

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.

Naše škola spolupracuje s SPC Svítání a se školskými poradenskými zařízeními.

Péči o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními koordinuje tým pověřených pracovníků.

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budou v naší škole zařazeny předměty speciálně pedagogické péče až podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory. Vzdělávací obsah těchto předmětů budeme přizpůsobovat vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.

3. 4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

Péče o nadané a mimořádně nadané žáky je koordinována týmem pověřených pracovníků.

3. 5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata představují okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a propojují je. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání. V základním vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Realizace průřezových témat se děje v zásadě třemi způsoby:

- A) Na úrovni školy tvoří nedílnou součást koncepce školy
- B) Na úrovni předmětů v jednotlivých ročnících
- C) V podobě projektů apod.

Průřezová témata na úrovni školy:

➤ OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Cílem osobnostní a sociální výchovy je rozvíjet u žáků praktické životní dovednosti vztahující se k němu samému (organizace vlastního života, myšlení, pocitů, chování) a k druhým lidem (komunikace, spolupráce, mezilidské vztahy vůbec). Je to praktické osvojování si zásad morálky v běžném životě. Smyslem je hledat cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě i jiným.

Naplňování tohoto cíle se děje v zásadě třemi způsoby:

- Činnostmi na úrovni koncepce školy (zásadní jsou připomenuty dále v tematických okruzích)
- Každodenním jednáním pedagogických (ale i nepedagogických) pracovníků – denně se ve škole přihodí řada situací, které jsou příležitostí k praktickému předvedení správných modelů chování, ať už takový model předvádí sám pracovník svým jednáním nebo vede žáky vhodným řešením situací k navozování dobrých vztahů. Toto jednání včetně koncepce vyučovacích hodin by mělo vést k tomu, že žák se učí:
  - být otevřený a citlivý k lidem, tolerantní a solidární s druhými
  - vcítit se do situace druhého
  - orientovat v základních mravních hodnotách, posuzovat jednání lidí a zaujímat kritické postoje k jevům, které základní lidské hodnoty a mravní normy znevažují a porušují
  - žít v sociální skupině, respektovat její pravidla
  - zaujímat pozitivní vztahy ke starým, nemocným a postiženým lidem
  - samostatně se rozhodovat a nést důsledky svého rozhodnutí
  - uvědomovat si, že dodržování morálních zásad a pravidel chování usnadňuje komunikaci s ostatními lidmi a život ve společnosti
  - přiznat chybu, poučit se z ní a pokusit se o nápravu

- co nejobektivněji posuzovat své fyzické a duševní možnosti, klást na sebe přiměřené požadavky
- Začleněním osobnostní a sociální výchovy do jednotlivých předmětů (viz průřezová témata podle předmětů)

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání

Základní linie prolíná výukou všech ročníků a všech předmětů. Respektuje věkové odlišnosti, hledá správnou proporcii mezi prostým zapamatováním a tvůrčí aplikací poznatků, důraz klade na dovednosti pro učení a studium.

Sebepoznání a sebepojetí

Testy SCIO

Seberegulace a sebeorganizace

Žákovská samospráva
Škola v přírodě, lyžařský kurz, sportovní kurz
Systém hodnocení (klasifikační řád)

Psychohygiena

Nabídka zájmové činnosti
Respektování věkových zvláštností

Kreativita

Dát příležitost
Žákovská samospráva
Žákovská odborná činnost
Školní projekty

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti, mezilidské vztahy

Školní řád
Třídní kolektiv (práce třídního učitele)
Škola v přírodě, lyžařský kurz, sportovní kurz
Žákovská samospráva

Komunikace

Dokázat informace (přání, omluvu, přesvědčování atd.) získat, předat, ale také přijmout (poslouchat se navzájem).

Kooperace a kompetice

Kompetice (tj. soutěžení, rivalita) tvoří sice část koncepce školy (systém soutěží jako příležitost pro talenty), ale musí to být v rovnováze se spoluprací, kooperací. Právě sem by měla směřovat práce ve vyučovacích hodinách, aby nebylo soutěžení příliš, učit se týmové práci.

Vyhodnocování nejlepších žáků školy.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Třídní kolektiv

Škola v přírodě, lyžařský kurz, sportovní kurz

Žákovská samospráva

Pomoc mladším spolužákům – akce žáků ZŠ pro MŠ, starších žáků ZŠ pro mladší spolužáky

➤ **VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA**

Důležitým prostředkem naplňujícím tyto cíle je ve škole od 4. ročníku systém žákovské samosprávy. Pomáhá naplňovat na úrovni školy všechny tematické okruhy průřezového tématu výchova demokratického občana: **Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě a Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.**

Východiska pro zřízení a práci žákovské samosprávy:

Škola by měla být dílnou demokracie. O demokracii bychom neměli jen mluvit, ale měli bychom především demokraticky konat.

Škola je společenství lidí a každé společenství se musí řídit jistými pravidly. V podstatě škola funguje jako malý stát. Pravidla školy jsou pro děti mnohem bližší a aktuálnější než pravidla (zákony) „velkého státu“.

O čem se jenom mluví, nemusí zanechat velkých stop. Co si vyzkouším, co prožiji, to mě může trvale ovlivnit.

Škola má být otevřená a přátelská.

Ve škole bychom měli být všichni (žáci i pedagogičtí pracovníci) spolupracovníky.

Dobré vztahy a důvěra jsou základem prevence rizikového chování. Zlepšují i studijní výsledky.

Dobré školní klima potřebuje konkrétní nástroje na jeho vytváření.

Děti musí dostat příležitost se o něco, o někoho starat. Musí dostat i prostor k názorovému střetávání se při řešení problémů.

Škola má být hrou. Tak to je i se žákovskou samosprávou. Pro děti je ale hra vážnou prací, tak musí navenek samospráva i vypadat. A ona skutečně dělá vážnou práci.

Naplňování klíčových kompetencí RVP není jen otázkou vyučovacích hodin, musí prolínat veškerou prací školy. Patří sem i činnost žákovské samosprávy. Obdobně je tomu u průřezových témat RVP.

Školský zákon č. 561/ 2004 Sb., § 21, odst. 1, písm. d):

„Žáci a studenti mají právo zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejím prostřednictvím se obracet na ředitele školy s tím, že ředitel školy je povinen se stanovisky a vyjádřeními těchto orgánů zabývat.“

Z Úmluvy o právech dítěte přijaté Valným shromážděním OSN 20. 11. 1989 : „Kázeň ve škole musí být zajišťována způsobem slučitelným s lidskou důstojností. Výchova musí směřovat k rozvoji osobnosti dítěte při zdůraznění respektu k lidským právům, ke vzájemnému porozumění, k míru a toleranci.“

➤ **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH**

Objevujeme Evropu a svět

Zahraniční zájezdy

Podle možnosti cizí lektoři (rodilí mluvčí)

➤ **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA**

Lidské vztahy

Existuje mnoho kultur, ale každý je někde zakotven – můj domov, naše škola (znak školy), naše město, náš stát, náš svět

➤ **ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA**

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Organizace pravidelného sběru papíru

Sběr bylin

Třídění odpadu – koše pro plasty, papír

Žákovská samospráva - pravidelný úklid školy

➤ **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA**

Tematické okruhy produktivních činností:

Práce v realizačním týmu

Na školní úrovni jsou základem naplňování produktivních činností školní média – školní časopis a informace o škole do regionálního tisku.

Přehled činností školy a jejich podíl na naplňování průřezových témat

Přehled obsahuje činnosti v souladu s koncepcí na úrovni celé školy, nikoli na úrovni jednotlivých předmětů.

Vysv. :

OSV – osobnostní a sociální výchova

MKV – multikulturní výchova

VDO – výchova demokratického občana

ENV – environmentální výchova

MV – mediální výchova

VEGS – výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Činnost	OSV	VDO	VEGS	MKV	ENV	MV
Žákovská samospráva	X	X				X
Školní časopis	X	X				X
Školní www stránky	X					X
Školní akademie	X	X	X	X	X	X
Systém soutěží	X		X	X	X	
Nabídka kroužků	X		X	X	X	
Různé školní výstavy	X			X		
Mikuláš (děti dětem)	X			X		
Vánoční besídky	X	X				
Velikonoce	X			X		
Slet čarodějnic	X			X		
Zápis do 1. tříd (žáci pro děti a zákonné zástupce)	X	X				
Den otevřených dveří (děti pro zákonné zástupce a veřejnost)	X	X				
Návštěvy budoucích prvňáčků z MŠ	X					
Dílna pro předškoláky	X					
Vyhodnocování nejlepších žáků	X	X				
Škola v přírodě	X	X	X	X	X	
Lyžařský kurz	X	X	X	X	X	
Sportovní kurz	X	X	X	X	X	
Plavecký kurz	X					
Dopravní hřiště	X				X	
Testy CERMAT, SCIO	X					
Sběr papíru, bylin					X	
Třídění odpadu					X	
Školní mléko					X	
Zahraniční zájezdy			X	X		
Pasování prvňáčků na čtenáře	X	X				

4. Učební plán

Obsah vzdělávacích oblastí, které vymezuje rámcový vzdělávací program je realizován prostřednictvím jednotlivých předmětů. Předměty můžeme rozdělit do dvou skupin: předměty povinné pro všechny žáky (např. Čj, M) a předměty volitelné (jsou povinné, ale žáci mají možnost si vybrat z určité nabídky). Následující přehled uvádí názvy povinných předmětů podle toho, jak naplňují vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	
	1. stupeň	2. stupeň
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	Český jazyk
	Anglický jazyk	Anglický jazyk
		Další jazyk
Matematika a její aplikace	Matematika	Matematika
Informační a komunikační technologie	Informatika	Informatika
Člověk a jeho svět	Prvouka	-
	Přírodověda	
	Vlastivěda	
Člověk a společnost	-	Občanská výchova
	-	Rodinná výchova
	-	Dějepis
Člověk a příroda	-	Přírodopis
	-	Zeměpis
	-	Fyzika
	-	Chemie
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova
	-	Dramatická výchova
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	Praktické činnosti

Základní nabídka volitelných předmětů: Zeměpisný seminář
 Environmentální výchova
 Literární seminář
 Matematický seminář

Porovnání časových dotací vzdělávacích oblastí podle RVP s učebním plánem školy (využití disponibilních hodin):

1. stupeň

Vzdělávací oblast - obor	RVP	Učební plán	
	minimum	dotace	rozdíl
Český jazyk	33	42	+ 9
Cizí jazyk	9	9	0
Matematika a její aplikace	20	24	+ 4
Informační a komunikační technologie	1	1	0
Člověk a jeho svět	12	13	+ 1
Umění a kultura	12	12	0
Člověk a zdraví	10	12	+ 2
Člověk a svět práce	5	5	0
Disponibilní časová dotace	16	-	-
Celkem	118	118	+ 16

2. stupeň

Vzdělávací oblast - obor	RVP	Učební plán	
	minimum	dotace	rozdíl
Český jazyk	15	16	+1
Cizí jazyk	12	12	0
Další cizí jazyk	6	6	0
Matematika a její aplikace	15	16	+1
Informační a komunikační technologie	1	4	+ 3
Člověk a společnost	11	16	+ 5
Člověk a příroda	21	24	+ 3
Umění a kultura	10	11	+1
Člověk a zdraví	10	8	-2 ¹⁾
Člověk a svět práce	3	4	+1
Volitelný předmět	-	5	+ 5
Disponibilní časová dotace	18	-	-
Celkem	122	122	+ 18

¹⁾ 2 hodiny oboru Výchova ke zdraví jsou využity ve výuce Občanské a rodinné výchovy a Přírodopisu

4. 1. Tabulace učebního plánu – 1. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Časová dotace					Celkem
		1.	2.	3.	4.	5.	
Jazyka a jazyková komunikace	Český jazyk	9	9	9	8	7	42
	Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	5	24
Infor. a komu. technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	13
	Přírodověda	-	-	-	2	2	
	Vlastivěda	-	-	-	1	2	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	3	3	2	2	12
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5
Celkem		20	22	25	25	26	118

4. 2. Tabulace učebního plánu – 2. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Časová dotace				Celkem	
		6.	7.	8.	9.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4	4	4	4	16	
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	
	Další jazyk	0	2	2	2	6	
	Literární seminář	-	-	1	1	2	
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	4	16	
	Matematický seminář	-	-	-	1	1	
Infor. a komun. technologie	Informatika	1	1	1	1	4	
Člověk a společnost	Občanská výchova ¹⁾	1	1	1	1	16	
	Rodinná výchova ¹⁾	1	1	1	1		
	Dějepis	2	2	2	2		
Člověk a příroda	Přírodopis	2	1	2	2	24	
	Zeměpis	2	2	2	1		
	Fyzika	-	2	2	2		
	Chemie	-	-	2	2		
	Zeměpisný seminář	1	-	-	-		1
	Environmentální výchova	-	1	-	-		1
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	10	
	Výtvarná výchova	2	2	2	-		
	Dramatická výchova	1	-	-	-		1
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	-	2	4	
Celkem		28	30	32	32	122	

¹⁾ Občanská a rodinná výchova se vyučuje jako 1 předmět – Občanská a rodinná výchova

5. Učební osnovy

Základem práce školy je práce v jednotlivých předmětech - oborech (viz výčet předmětů v oddíle 4 – Učební plán) a ve vyučovacích hodinách jako základních organizačních jednotkách školní práce. Učební osnovy jednotlivých předmětů tvoří velmi podstatnou částí ŠVP (a obsahově nejrozsáhlejší).

Zpracování osnov vychází z rámcového vzdělávacího programu (RVP), který kromě obecných klíčových kompetencí uvádí charakteristiku vzdělávacích oblastí a oborů (tj. předmětů) i to, čím především by měla příslušná vzdělávací oblast přispívat k rozvíjení klíčových kompetencí. Dále uvádí v obecnější poloze očekávané výstupy a základní okruhy učiva. Tyto výstupy v mozaikové podobě vedou k naplňování klíčových kompetencí.

5. 1. Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace vytvářejí základ ve výchovně vzdělávacím procesu. Jejím cílem je podporovat rozvoj komunikačních kompetencí. Realizuje se ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Jazykové dovednosti a jejich užívání jsou důležitou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné i pro osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Aktivně podporuje rozvoj verbální komunikace v mateřském i cizím jazyce, rozvíjí vyjadřovací schopnosti potřebné i v dalších oborech. Pomáhá žákovi porozumět psaným i mluveným textům, dané texty reprodukovat, dále umožňuje poznávat vlastní i cizí kultury a učí ho správně využívat jazykové znalosti v daných praktických komunikačních situacích.

5. 1. 1. ČESKÝ JAZYK

5. 1. 1. 1. Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

- předmět je realizován v 1. - 9. ročníku
- v 1. - 3. ročníku je 9 hodin týdně
- ve 4. ročníku je 8 hodin týdně
- v 5. ročníku je 7 hodin týdně
- v 6. – 9. ročníku jsou 4 hodiny týdně

Vzdělávací obor Český jazyk a literatura je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a literární výchovy.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu, rozebrat jej kriticky posoudit jeho obsah. Při výuce psaní získávají žáci správné psací dovednosti, rozvíjejí čitelný, hbitý a úhledný rukopis. Ve vyšších ročnících se žáci učí hodnotit také formální stránku textu.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, formulovat vlastní názory o přečteném díle. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti interpretace literárního textu. Žáci docházejí k takovým poznatkům, které pozitivně utvářejí jejich postoje a životní hodnoty.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem srozumitelného vyjadřování. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem k získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

Organizace - žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě a využívají k učení různé formy a metody práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

Cíle vzdělávací oblasti

- ovládat základní jazykové jevy pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
- osvojovat a rozvíjet čtenářské dovednosti
- rozvíjet kultivovaný písemný i ústní projev
- osvojovat si souvislé, plynulé a srozumitelné vyjadřování
- osvojovat si pravidla pro vytváření psaných textů podle komunikačního záměru a jejich využívání v praxi
- porozumět různým druhům textů věcné i odborné povahy
- vnímat literaturu jako specifický zdroj poznání a prožitků
- získávat estetické zážitky při komunikaci s vhodnými literárními texty a rozvíjet trvalý zájem o četbu
- pochopit jazyk jako prostředek historického a kulturního vývoje národa
- rozvíjet pozitivní vztah k mateřskému jazyku a chápat ho jako zdroj pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímat a postupně osvojovat jazyk jako prostředek k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnout pravidla mezilidské komunikace daného kulturního prostředí
- získávat informace z různých zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet atd.) a zvládnout práci s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získat sebedůvěru při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

5. 1. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme žáky k ovládnutí základních jazykových jevů důležitých pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
- klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- žáky vedeme k sebehodnocení, k ověřování řešení
- umožňujeme žákům realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- umožňujeme žákům zúčastnit se různých jazykových soutěží a olympiád
- zadáváme žákům zajímavé domácí úkoly
- vedeme žáky k chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjíme u žáků pozitivní vztah k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky, úměrně jejich věku a možnostem, ke zdokonalení práce s informacemi ze všech možných zdrojů, ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu, aby je uměli vyhledávat, třídít a vhodným způsobem využívat
- umožňujeme žákům, podle jejich schopností a dovedností, zapojovat se do různých jazykových soutěží
- při výuce motivujeme žáky problémovými úlohami, situacemi z praktického života
- podle potřeby pomáháme žákům v činnostech, pracujeme s chybou žáka, jako s příležitostí k hledání správného řešení
- dodáváme žákům sebedůvěru
- vedeme žáky k vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vytváření jeho potřeb i prožitků a sdělování názorů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme žáky ke spolupráci při vyučování
- vedeme žáky ke zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace

Kompetence sociální a personální

- během vyučování učíme žáky skupinové práci, vzájemné pomoci při učení
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel a chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce
- vedeme žáky k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sama sebe

Kompetence občanská

- učíme žáky hodnotit svoji práci a práci ostatních i na základě daných kritérií, vedeme je k ohleduplnosti a taktu
- během Osobnostní a sociální výchovy, Multikulturní výchovy a Mediální výchovy klademe důraz na prožitek
- vedeme k individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a k posouzení svých reálných možností při plnění úkolů
- pro žáky s SPUCH připravujeme vhodně upravené pracovní materiály
- vedeme žáky ke správnému využití techniky a pomůcek
- učíme žáky pracovat s odbornou literaturou, jazykovými přehledy a tabulkami

- vedeme žáky k samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření

5. 1. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Řešení problémovými úlohami je základní metodou k získávání nových poznatků. Předmět vede ke cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, ke cvičení dovedností zapamatování.
Sebepoznání a sebepojetí	Skrze literární a slohový projev se sám žák či skupina stává učivem. Smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích. Konfrontace lit. textu se sebou samým a ostatními.
Seberegulace a sebeorganizace	Všechny tři složky předmětu vedou formou výuky k cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulaci vlastního jednání i prožívání; dále vedou k stanovování cílů a kroků k jejich dosažení.
Psychohygienu	Především v literatuře a slohu žák nenásilnou formou hledá cestu i sám k sobě samému, poznává sociální vztahy a možnosti zvládnutí stresových situací.
Kreativita	Celkově předmět rozvíjí kreativitu žáka, pružnost, originalitu i schopnost přijmout názory druhých.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Poznávání lidí: vést k porozumění sobě samému a druhým V literárních textech a slohových projevech dochází k vzájemnému poznávání, k rozvoji pozornosti vůči odlišnosti a hledání výhod v odlišnostech.
Mezilidské vztahy	Literatura a sloh samozřejmě také pečují o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc.
Komunikace	Rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti. Všechny složky předmětu rozvíjí řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků... Rozvíjí asertivní komunikaci, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, pozitivní komunikaci, rozlišování pravdy, lži a předstírání.
Spolupráce a soutěživost	Forma výuky podporuje samostatnost, individualitu vrcholící např.: soutěživostí, jindy nutnost spolupráce. Důraz je kladem na střídání těchto aktivit.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Literární texty a slohové práce druhých poskytují možnosti řešení problémů a ukazují modely rozhodovacích dovedností.
Hodnoty, postoje, praktická etika	V literatuře i slohu dochází k analýze vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí. Vytváří povědomí o kvalitách odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti, respektování ...

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Výchova k samostatnosti, k sebehodnocení, ke smyslu pro spravedlnost, k ohleduplnosti a odpovědnosti
Občan, občanská společnost a stát	Literární i slohové hodiny vedou mimo jiné k utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast budoucích občanů v životě naší společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací.
Formy participace občanů v politickém životě	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Především literatura, ale i mluvnice podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Žák si uvědomuje perspektivy v evropském a globálním prostoru.
Jsme Evropané	
Objevujeme Evropu a svět	

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	
Lidské vztahy	Uvědomování si vlastní identity, učí se vnímat odlišnosti, vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám Učí žáky komunikovat a žít ve skupině
Etnický původ	
Multikulturalita	3. roč. - Seznámení se známými zahraničními autory 5. roč. - Rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti lidí, skupin
Princip sociálního smíru a solidarity	

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Některé literární hodiny přináší žákům všechny složky environmentální výchovy (viz levý sloupeček). Vede žáky k diskusím nad danými lit. texty. Ve slohu pak sami žáci zaujímají různá stanoviska.
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Základní podmínky života	
Vztah člověka k prostředí	

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	3. roč. - Kriticky přistupovat k médiím 4. – 5. roč. - Kritický přístup ke zpravodajství a reklamě Všechny složky předmětu pěstují kritický přístup ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavných (bulvárních) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení, hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel, identifikování základních orientačních prvků v textu.
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Vést žáky k výběru kvalitních pořadů literatury a tisku Vést žáky k posouzení vztahu mediálního sdělení a reality Literatura i sloh především poukazuje na rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem, poukazuje na zjednodušení mediálních sdělení.
Fungování a vliv médií ve společnosti	5. roč. - Umožňovat pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů Okrajově literatura poukazuje na postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média.

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Při hodinách slohu se žáci učí výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, (rozhlas, televizi či internetové médium).
Práce v realizačním týmu	Reference redakce školního časopisu o týmové měsíční práci. Důraz kladen na komunikaci, spolupráci, časové rozvržení – dodržení plánu a stanovených cílů.

5.1.1.4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	1.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu – porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti 	<p style="text-align: center;">Čtení praktické čtení věcné čtení (čtení jako zdroj informací), orientace v textu</p> <p style="text-align: center;">Naslouchání soustředěné a aktivní naslouchání</p>	OSV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru – pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost – volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích. 	<p style="text-align: center;">Naslouchání praktické a věcné naslouchání (zaznamenat slyšené)</p> <p style="text-align: center;">Mluvený projev oslovení, prosba, poděkování, omluva, slova spisovná, nespisovná a vulgární, základní techniky mluveného projevu, tykání a vykání</p>	OSV MV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči 	<p style="text-align: center;">Mluvený projev základní techniky mluveného projevu, tempo řeči, zdvořilé vystupování, vzkaz</p>	VDO MV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev – seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh 	<p style="text-align: center;">Mluvený projev vypravování a popis, správná intonace, vypravování, dějová posloupnost, začátek, průběh a konec příběhu, obrázková osnova</p>	VDO	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním. – píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev – píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení 	<p><u>Písemný projev</u> základní hygienické návyky při psaní: sezení, držení tužky/pera, umístění sešitu a jeho sklon, hygiena zraku, uvolňovací cviky, technika psaní, čitelnost a úhlednost psaného projevu, písmena, číslice, slabiky, slova, věty, znaménka za větou, opis, přepis, diktát, užívání pravidla psaní velkých písmen u vlastních jmen,</p>	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, čtení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky 	<p><u>Zvuková stránka jazyka</u> sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, hláska, písmeno, délka samohlásek, otevřené a zavřené slabiky, slova jednoslabičná a víceslabičná, začátek a konec věty, velké písmeno u jména a příjmení <u>Slovní zásoba</u> slova a pojmy, význam slov</p>	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – čte a přednáší z paměti literární texty přiměřené věku. – vyjadřuje své pocity z přečteného textu – rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění 	<p><u>Poslech literárních textů</u> naslouchání <u>Zážitkové čtení a naslouchání</u> plynulé čtení jednoduchého textu s porozuměním <u>Základní literární pojmy</u> báseň, rozpočítadlo, hádanky a říkanky, rýmy, dramatizace, kniha, čtenář, knihovna, spisovatel, ilustrátor, pohádka</p>	OSV

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	2.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu – porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti 	<p style="text-align: center;">Čtení praktické čtení, hlasité a tiché čtení s porozuměním, rozvoj čtenářské gramotnosti, slovní přízvuk intonace, orientační prvky v textu, věcné čtení</p> <p style="text-align: center;">Naslouchání soustředěné a aktivní naslouchání</p>	OSV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru – volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích. 	<p style="text-align: center;">Mluvený projev základní komunikační pravidla, střídání rolí mluvčího, zdvořilé vystupování, spisovná a nespisovná slova, vulgární slova, mimo jazykové prostředky řeči (mimika, gesta)</p>	OSV MV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost – v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči 	<p style="text-align: center;">Mluvený projev základní techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) správná výslovnost, tempo řeči</p>	VDO MV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev – seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh 	<p style="text-align: center;">Mluvený projev základní techniky mluveného projevu, základní komunikační pravidla, časová posloupnost, komunikační žánry: vypravování, popis, pozdrav, oslovení, omluva, vzkaz, zdvořilé vystupování, vypravování, obrázková osnova</p>	VDO	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním. – píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev – píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení 	<p><u>Písemný projev</u> základní hygienické návyky při psaní (sezení, držení tužky/pera, umístění sešitu a jeho sklon, hygiena zraku), technika psaní, (sklon a čitelnost) úprava, kontrola, žánry písemného projevu: adresa, přání, pozdrav, popis</p>	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, čtení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky 	<p><u>Zvuková stránka jazyka</u> slabiky, hlásky, sluchové rozlišení hlásek, dělení slov na konci řádku, souhlásky, samohlásky, dvojhlásky, kvantita samohlásek</p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porovnává významy slov, zvláště slova s významem souřadná, nadřazená a podřazená, slova opačná 	<p><u>Slovní zásoba a tvoření slov</u> význam slov, slova nadřazená, podřazená a souřadná, synonyma, antonyma</p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary 	<p><u>Tvarosloví</u> tvary slov, výslovnost</p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové a zvukové prostředky 	<p><u>Skladba</u> druhy vět (oznamovací, tázací, rozkazovací a přací), interpunkce, melodie vět</p>	VDO

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šef, velká písmena na začátku věty a v typických příkladech vlastních jmen, osob, zvířat a místních pojmenování 	<p><u>Pravopis</u> souhlásky tvrdé, měkké a obojetné, pravopis i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, výslovnost a psaní párových souhlásek na konci a uvnitř slov, abeceda, skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě pravopis ú/ů, vlastní jména</p>	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku – rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění – pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynu učitele a podle svých schopností – vyjadřuje své pocity z přečteného textu 	<p><u>Poslech literárních textů</u> naslouchání</p> <p><u>Zážitkové čtení a naslouchání</u> plynulé čtení jednoduchého textu s porozuměním, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu</p> <p><u>Tvořivé činnosti s literárním textem</u> přednes vhodných literárních textů, vlastní výtvarný doprovod orientace v textu</p> <p><u>Základní literární pojmy</u> literární druhy a žánry: báseň, rozpočítadlo, hádanka, říkanka, rým, sloka, verš, bajka, spisovatel, básník, ilustrátor kniha základní znaky pohádky, přednes, dramaturgie, vypravování, poezie x próza, přísluví</p>	OSV

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	3.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti. – porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti 	<p style="text-align: center;"><u>Čtení</u> praktické čtení, hlasité a tiché čtení s porozuměním, čtení jako zdroj informací, nadpis, odstavce rozvoj čtenářské gramotnosti, slovní přízvuk intonace, orientační prvky v textu, věcné čtení</p> <p style="text-align: center;"><u>Naslouchání</u> soustředěné a aktivní naslouchání</p>		VDO MV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru – volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích 	<p style="text-align: center;"><u>Mluvený projev</u> základní komunikační pravidla, zdvořilé vystupování, mimojazykové prostředky řeči</p>		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost – v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči 	<p style="text-align: center;"><u>Mluvený projev</u> základní techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) správná výslovnost, tempo řeči</p>		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev – seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh 	<p style="text-align: center;"><u>Mluvený projev</u> časová posloupnost, komunikační žánry: vypravování, popis, pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zdvořilé vystupování, vypravování, obrázková osnova</p>		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním. – píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev. – píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení 	<p style="text-align: center;"><u>Písemný projev</u> základní hygienické návyky při psaní (sezení, držení tužky/pera, umístění sešitu a jeho sklon, hygiena zraku), technika psaní, (sklon a čitelnost) úprava, kontrola, žánry písemného projevu: adresa, přání, pozdrav, popis, dopis, blahopřání, zpráva, oznámení, pozvánka</p>		
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu, vyhledává v textu slova příbuzná – porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost 	<u>Slovní zásoba a tvoření slov</u> význam slova slova protikladná slova příbuzná stavba slova (kořen slova, část předponová, příponová, koncovka)	OSV VDO
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje slovní druhy v základním tvaru – užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves 	<u>Tvarosloví</u> slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, slovesa, příslovce), tvary slov	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy. – rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky 	<u>Skladba</u> věta jednoduchá a souvětí, spojovací výrazy, základní skladební dvojice	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šef, velká písmena na začátku věty a v typických příkladech vlastních jmen, osob, zvířat a místních pojmenování 	<u>Pravopis</u> pravopis i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, výslovnost a psaní párových souhlásek na konci a uvnitř slov, vyjmenovaná slova po b, f, l, m, p, s, v, z, příbuzná slova k vyjmenovaným slovům po b, f, l, m, p, s, v, z, předpony vy-, vý-	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku – rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění – pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynu učitele a podle svých schopností – vyjadřuje své pocity z přečteného textu 	<u>Poslech literárních textů</u> naslouchání <u>Zážitkové čtení a naslouchání</u> plynulé čtení přiměřeného textu s porozuměním, <u>Tvořivé činnosti s literárním textem</u> přednes vhodných literárních textů, vlastní výtvarný doprovod orientace v textu volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, domýšlení příběhu, obměna příběhu <u>Základní literární pojmy</u> literární druhy a žánry: báseň, rozpočítadlo, hádanka, říkanka, rým, sloka, verš, bajka, spisovatel, básník, ilustrátor knihy základní znaky pohádky, přednes, dramatizace, vypravování, poezie x próza, přísloví	MKV MV Výtvarná výchova – doplnění textu obrázkem

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	4.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
Žák: - porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - rozlišuje ve slově kořen a předponu	Slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma Stavba slova – kořen, předpona	OSV	
Žák: - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	Tvarosloví – slovní druhy a tvary slov		
Žák: - rozlišuje zvukovou a psanou podobu slov, vyjmenuje samohlásky, souhlásky, intonuje, používá správné tempo řeči a přízvuk	Zvuková stránka jazyka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)		
Žák: - vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje	Skladba - věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice		
Žák: - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	Pravopis - lexikální		
Žák: - píše správně koncovky podstatných jmen	Základy morfologického pravopisu – koncovky podstatných jmen	Vlastivěda, Přírodověda - zápisky s využitím pravidel pravopisu	
Žák: - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	Základy syntaktického pravopisu – shoda přísudku s holým podmětem	Vlastivěda, Přírodověda - zápisky s využitím pravidel pravopisu	

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas – volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru 	<p>Čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)</p>	<p>Vlastivěda, Přírodověda -encyklopedie</p> <p style="text-align: center;">OSV</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení – naslouchání zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení - rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě 	<p>Naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)</p>	<p style="text-align: center;">MKV</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti 	<p>Mluvený projev - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva</p>	<p style="text-align: center;">VDO</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry 	<p>Písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, popis, vypravování</p>	<p>Vlastivěda, Přírodověda Matematika – účelné a úhledné, přehledné uspořádání textu a zápisu, tvary číslic</p>

LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
<p>Žák: - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</p>	<p>Poslech literárních textů Zážitkové čtení a naslouchání</p>	<p>OSV</p>
<p>Žák: - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p>	<p>Tvořivé činnosti s literárním textem - – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramaturgie, vlastní výtvarný doprovod</p>	<p>Výtvarná výchova - výtvarný doprovod</p> <p>OSV</p> <p>Vlastivěda, Přírodověda – život v regionu, tradice Hudební výchova – regionální písně a skladatelé</p>
<p>Žák: - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</p>	<p>Základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, pověst, povídka, spisovatel, básník, kniha, čtenář</p>	<p>MKV</p> <p>Vlastivěda – významné osobnosti regionu Hudební výchova - folklor</p>

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	5.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
Žák: porovnává významy slov, zvláště slova stejného a podobného významu a slova vícevýznamová	Význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma	OSV	
Žák: rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	Slovní zásoba Slovo a jeho stavba, kořen, část předponová a příponová, koncovka Tvoření slov – slova a pojmy		
Žák: určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	Tvarosloví Slovní druhy Tvary slov		
Žák: vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	Skladba Základní skladební dvojice		
Žák: odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	Skladba Věta jednoduchá a souvětí		
Žák: užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	Skladba Věta jednoduchá a souvětí		
Žák: zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	Základy syntaktického pravopisu - shoda přísudku s holým podmětem	Vlastivěda, Přírodověda - zápisky s využitím pravidel pravopisu	
Žák: píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	Základy morfologického pravopisu - koncovky podstatných a přídavných jmen tvrdých a měkkých	Vlastivěda, Přírodověda - zápisky s využitím pravidel pravopisu	
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Žák: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, rozliší podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	Věcné čtení, čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova Naslouchání praktické, zdvořilé, vyjádření kontaktů s partnerem	Vlastivěda, Přírodověda -encyklopedie VEGS OSV	
Žák: posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	Věcné čtení Naslouchání věcné, pozorné, soustředěné, aktivní- zaznamenat slyšené, reagovat otázkami	MKV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	Mluvený projev Komunikační žánry - vypravování	OSV
Žák: vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	Mluvený projev - dialog na základě obrazového materiálu Základní komunikační pravidla - oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování	
Žák: rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	Kritický přístup ke zpravodajství a reklamě Kvalitní a nekvalitní pořady a texty v literatuře	MKV
Žák: volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	Základy techniky mluveného projevu - dýchání, tvoření hlasu, výslovnost Mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta	VDO
Žák: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	Vyjadřování závislé na komunikační situaci Komunikační žánry - prosba, vzkaz, zpráva, oznámení	
Žák: píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	Technika psaní - úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprav textu Žánry písemného projevu - omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, jednoduché tiskopisy - přihláška, dotazník	Vlastivěda, Přírodověda Matematika – účelné a úhledné, přehledné uspořádání textu a zápisu, tvary číslic
Žák: sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	Vypravování Popis	OSV
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Žák: vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	Zážitkové čtení a naslouchání Poslech literární textů	OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	Tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod	Výtvarná výchova - výtvarný doprovod OSV Vlastivěda, Přírodověda – život v regionu, tradice Hudební výchova – regionální písně a skladatelé
Žák: rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	Literární druhy a žánry - rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka	MKV Vlastivěda – významné osobnosti regionu Hudební výchova - folklor
Žák: při jednoduchém rozboru literárních textů používá literární pojmy	Základní literární pojmy - čtenář, divadelní představení, herec, režisér, verš, rým, přirovnání	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
Jazyková výchova			
Žák: rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití - Vymezí pojem jazyk, nářečí a obecná čeština - Vyjmenuje nářečí vyskytující se na území ČR, zakreslí je do mapky nářečí - Vyjmenuje složky mluvnice a určí, čím se tyto části zabývají	Obecné poučení o jazyce – pojmy jazyk, nářečí, obecná čeština Složky mluvnice		Mezipředmětové vztahy: Z
Žák: samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími jazykovými příručkami - Používá příručky ke správnému pravopisu a správné výslovnosti - Rozumí informacím u jednotlivých hesel - Vyhledá poučení o zadaných pravopisných jevech - Používá příručky v internetové podobě	Jazykové příručky: Pravidla českého pravopisu Slovník spisovné češtiny		Mezipředmětové vztahy: Inf
Žák: využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace - Rozpozná znělé a neznělé hlásky - Vysvětlí spodobu znělosti - Správně pracuje se slovním přízvukem a s větňou melodií - Označí slovtvorný základ, předponu, příponu - Umí vytvořit slova příbuzná slova - Rozliší, zda se jedná o slova příbuzná, či nikoli	Zvuková stránka jazyka Znělé a neznělé hlásky, spodobu znělosti, slovní přízvuk a větňá melodie Stavba slova Slovtvorný základ, předpona, přípona, koncovka, slova příbuzná		Průřezové téma: OSV
Žák: v písemném projevu zvládá slovtvorný a morfologický pravopis - Správně píše a odůvodňuje pravopis	Pravopis: - skupin bě-bje, pě, vě-vje, mě-mně - předpon s, z, vz - zdvojených souhlásek - skupin hlásek při odvozování slov - předložek s, z - po obojetných souhláskách - podstatných, přídavných jmen - shody podmětu s přísudkem		Průřezové téma: OSV
Žák: správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci - Vyhledá a správně určí kategorie ohebných slovních druhů	Tvarosloví Podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky		Průřezové téma: OSV
Žák: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - Vyhledá základní větňé členy – podmět a přísudek a určí jejich druh - Vyhledá vedlejší větňé členy – předmět, přívlastek a příslovečné určení a určí jejich druh - Rozliší větu jednoduchou a souvětí, určí počet vět v souvětí	Skladba Základní větňé členy – podmět a přísudek Rozvíjející větňé členy – předmět, přívlastek (shodný, neshodný), příslovečné určení (místa, času, způsobu)		Průřezové téma: OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Literární výchova		
Žák: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - Uvede funkci literatury - Rozliší jednotlivé literární druhy a uvede k nim příklady - Rozliší literární žánry, zejména epos a legenda - Pracuje s rýmem, určí druh rýmu	Základy literární teorie Literatura a její funkce Literární druhy a žánry (zejména epos, legenda, povídka, román, novela)	Průřezové téma: OSV
Žák: tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených základů literární teorie - Napiše vlastní verše za použití daného rýmu - Dokončí text daného literárního žánru – pohádka, bajka	Rým, verš Pohádka, bajka	Průřezové téma: OSV
Žák: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Charakterizuje Bibli a její části - Rozliší pojmy přirovnání a podobenství, uvede příklady - Převypráví vybrané příběhy	Bible Starý a Nový zákon Podobenství Vybrané příběhy	Mezipředmětové vztahy: D, OaRv, Dv
Žák: uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - Charakterizuje literaturu období starověkého Řecka a Říma, středověkou literaturu	Literatura starověkého Řecka a Říma Řecké divadlo a dramata Mytologie	Mezipředmětové vztahy: D
Žák: porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - Charakterizuje pojem lidová slovesnost a uvede konkrétní příklady - Vyjmenuje české středověké kroniky a porovná je mezi sebou	Lidová slovesnost Středověká literatura. Středověké kroniky	Mezipředmětové vztahy: D, OaRv
Žák: formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - Žák si vede čtenářský deník	Čtenářský deník	Průřezové téma: MV
Komunikační a slohová výchova		
Žák: využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů Žák: uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - Na základě poznatků o základních slohových postupech a žánrech vytvoří vlastní text - Vytvoří k textu osnovu	Vypravování Popis - předmětu, popis osoby, popis pracovního postupu, popis děje, Zpráva Oznámení Soukromý a úřední dopis	Průřezové téma: OSV, MV

<p>Žák: odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p> <p>Žák: dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák volí a používá vhodné výrazové prostředky ve vlastních textech - V již napsaných textech nahradí nevhodně použité prostředky vhodnějšími výrazy 		
<p>Žák: odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák používá čtení jako zdroj informací, vyhledá důležité a podstatné informace v textu - Z daného textu pořídí výpisky a výtah 	<p>Výtah, Výpisky</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Inf</p>
<p>Žák: rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uvede části, které obsahuje zdvořilý telefonát - Vede rozhovor na dané téma 	<p>Telefon, moderní způsoby komunikace</p>	<p>Průřezové téma: OSV</p>

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
Jazyková výchova			
<p>Žák: správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - Správně vyskloňuje slova oči, uši, ruce, nohy, kolena, ramena, prsa - Najde a správně vytvoří jmenné tvary - Správně vyskloňuje zájmeno ona a vztažná zájmena (jenž) - Vyhledá v textu číslovky, určí jejich druh, správně skloňuje dva, oba - Rozliší slovesný rod trpný a činný, dokáže převést rod činný do trpného a naopak - Vyhledá v textu neohebné slovní druhy a správně určí jejich druh - Uvede příklady, kdy slovo může být více slovními druhy 	<p style="text-align: center;">Tvarosloví</p> <p>Podstatná jména – kategorie, duální skloňování</p> <p>Přídavná jména – kategorie, jmenné tvary</p> <p style="padding-left: 40px;">Zájmena – kategorie, vztažná zájmena</p> <p>Číslovky – druhy, skloňování dva, oba</p> <p>Slovesa – kategorie, trpný a činný rod</p> <p style="padding-left: 40px;">Neohebné slovní druhy</p>		Průřezové téma: OSV
<p>Žák: v písemném projevu zvládá lexikální, slovtvorný, morfologický a syntaktický pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ovládá psaní velkých a malých písmen ve vlastních jménech - Ovládá pravopis v koncovkách podstatných, přídavných jmen a shodu podmětu s přísudkem 	<p style="text-align: center;">Pravopis vlastních jmen</p> <p>Pravopis v koncovkách podstatných a přídavných jmen</p> <p style="padding-left: 40px;">Shoda podmětu s přísudkem</p>		Průřezové téma: OSV
<p>Žák: rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definiuje pojem slovo, sousloví, rčení - Rozliší slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, antonyma a homonyma a uvede příklady - Vyjmenuje způsoby obohacování slovní zásoby a uvede příklady 	<p style="text-align: center;">Pojem slovo, sousloví</p> <p>Slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, homonyma, antonyma</p> <p>Způsoby obohacování slovní zásoby (odvozování, skládání, zkracování)</p>		Průřezové téma: OSV
<p>Žák: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozliší větu dvojčlennou, jednočlennou a větný ekvivalent - Vyhledá základní větné členy – podmět a přísudek a určí jejich druh - Vyhledá vedlejší větné členy – předmět, přívlastek, příslovečné určení, doplněk a určí jejich druh - Vyhledá a určí několikanásobné větné členy - Vyhledá a rozliší vedlejší věty podmětne, přísudkové, předmětne, přívlastkové a doplňkové - Nahradí větné členy vedlejšími větami 	<p style="text-align: center;">Skladba</p> <p>Základní větné členy – podmět (všeobecný), přísudek (slovesný jednoduchý, slovesný složený, jmenný se sponou, jmenný)</p> <p>Vedlejší větné členy – předmět, přívlastek, příslovečné určení, doplněk</p> <p>Vedlejší věty podmětne, přísudkové, předmětne, přívlastkové a doplňkové</p>		Průřezové téma: OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Literární výchova		
Žák: uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - Charakterizuje literaturu období Karla IV., husitskou literaturu, literaturu období renesance, baroka, osvícenství, národního obrození - Vymenuje hlavní představitele - Porovná, v čem se jednotlivé etapy liší	Literatura období Karla IV. Husitská literatura Literatura období renesance, baroka, osvícenství (česká i světová) Národní obrození	Mezipředmětové vztahy: D, Vv, Hv
Žák: porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - Vymenuje české středověké kroniky a porovná je mezi sebou	České středověké kroniky	Mezipředmětové vztahy: D
Žák: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Žák provede obsahový jazykový, stylistický a obsahový rozbor vybraného díla předních představitelů daného období	Práce s textem, interpretace vybraných literárních děl	Průřezové téma: MKV
Žák: porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - Žák porovná různá zpracování vybraného díla Shakespeara	Dílo Williama Shakespeara	Průřezové téma: MKV
Žák: formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - Žák si vede čtenářský deník	Čtenářský deník	Průřezové téma: MV
Komunikační a slohová výchova		
Žák: využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů Žák: uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - Na základě poznatků o základních slohových postupech a žánrech vytvoří vlastní text - Vytvoří k textům osnovu Žák: odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru Žák: dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - Žák volí a používá vhodné výrazové prostředky ve vlastních textech - V již napsaných textech nahradí nevhodně použité prostředky vhodnějšími výrazy	Vypravování Popis uměleckých děl Popis pracovního postupu Líčení Charakteristika Životopis Žádost Pozvánka	Průřezová témata: OSV, MV

<p>Žák: odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení</p> <p>Žák: využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně a s oporou o text přednese referát</p> <p>- Žák používá čtení jako zdroj informací, vyhledá důležité a podstatné informace v textu - Z daného textu pořídí výtah</p>	<p>Výtah</p>	<p>Průřezové téma: MV</p>
---	--------------	-------------------------------

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
Jazyková výchova			
Žák: rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití - Rozliší slovanské jazyky na západní, východní a jižní - Vyhledá podobné a rozdílné znaky češtiny a jiných slovanských jazyků, zejména pak slovenštiny	Slovanské jazyky a jejich rozdělení Čeština a slovenština		Mezipředmětové vztahy: Z Průřezové téma: OSV
Žák: rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování - Vymenuje způsoby obohacování slovní zásoby - Vytvoří nová slova pomocí předpon a přípon	Způsoby obohacování slovní zásoby přejímání z cizích jazyků, přenášení významu, vznik nových slov (skládání, zkracování, odvozování)		Mezipředmětové vztahy: Aj, Nj, Rj Průřezová témata: OSV, MKV
Žák: spisovně vyslovuje česká a běžně používá cizí slova Žák: samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími jazykovými příručkami - Vyhledá v textu cizí slova - Vyhledá v jazykových příručkách (např. Slovník cizích slov, Slovník spisovné češtiny) jejich význam - Správně skloňuje slova cizího původu	Slova cizího původu, jejich výslovnost a skloňování		Mezipředmětové vztahy: Aj, Nj, Rj
Žák: správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci - Žák správně určuje slovní druhy a jejich kategorie - U sloves určí slovesný vid, třídu a vzor	Podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky – jejich kategorie, druhy Slovesa – kategorie, vid, třída a vzor Neohebné slovní druhy		Průřezové téma: OSV
Žák: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - Rozliší větu dvojčlennou, jednočlennou a větný ekvivalent - Vyhledá základní a rozvíjející větné členy a určí jejich druh (podmět, přísudek, předmět, přívlastek, příslovecné určení, doplněk, přístavek) - Vyhledá a určí několikanásobné větné členy a určí významový poměr mezi nimi - Vyhledá a rozliší vedlejší věty podmětne, přísudkové, předmětne, přívlastkové a doplňkové - Nahradí větné členy příslušnými vedlejšími větami - Určí významové poměry mezi souřadně spojenými větami vedlejšími a mezi větami hlavními	Skladba Věta dvojčlenná, jednočlenná, ekvivalent Větné členy – opakování z předešlých ročníků, nově přístavek Vedlejší věty a jejich druhy Významové poměry mezi větami		Průřezové téma: OSV

Školní vzdělávací program ZŠ Holice, Holubova 47, okres Pardubice

<p>Žák: v písemném projevu zvládá lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický pravopis - Správně píše čárku ve větě jednoduché i v souvětí</p>	<p>Čárka ve větě jednoduché a v souvětí</p>	<p>Průřezové téma: OSV</p>
<p>Literární výchova</p>		
<p>Žák: uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - Charakterizuje literaturu období romantismu, realismu, naturalismu, skupinu májovců, ruchovců a lumírovců, prokleté básníky, literární směry 1. poloviny 20. století a vliv 1. světové války na literaturu - Vyjmenuje hlavní představitele - Porovná, v čem se jednotlivé etapy liší</p>	<p>Romantismus, realismus, naturalismus (český a světový) Májovci, ruchovci, lumírovci Prokletí básníci Literární směry přelomu 19. a 20. století</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: D Průřezová témata: VEGS, VDO</p>
<p>Žák: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Žák provede obsahový jazykový, stylistický a obsahový rozbor vybraného díla předních představitelů daného období</p>	<p>Interpretace literárních textů Práce s textem</p>	<p>Průřezová témata: OSV, MKV, VEGS, VDO, ENV</p>
<p>Žák: porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - Žák porovná, jak jednotliví autoři zaznamenávají 1. světovou válku</p>	<p>Vliv 1. světové války v literatuře</p>	<p>Průřezové téma: VEGS</p>
<p>Žák: vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - Samostatně vyhledává informace o autorech, vytvoří krátký „referát“</p>	<p>Aktuality ze světa literatury Referáty</p>	<p>Průřezové téma: MV Mezipředmětové vztahy: Inf</p>
<p>Žák: formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - Žák si vede čtenářský deník - Připravuje referáty z přečtených knih, zhlédnutých představeních</p>	<p>Čtenářský deník</p>	<p>Průřezové téma: MV</p>
<p>Komunikační a slohová výchova</p>		
<p>Žák: využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>Žák: uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - Na základě poznatků o základních slohových postupech a žánrech vytvoří vlastní text - Sestaví k textům osnovu</p> <p>Žák: odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p>	<p>Charakteristika literárních postav Subjektivně zbarvený popis Výklad Výtah Úvaha</p>	<p>Průřezová témata: OSV, MV</p>

<p>Žák: dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p> <p>- Žák volí a používá vhodné výrazové prostředky ve vlastních textech - V již napsaných textech nahradí nevhodně použité prostředky vhodnějšími výrazy</p>		
<p>Žák: odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>Žák: využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně a s oporou o text přednese referát</p> <p>Žák používá čtení jako zdroj informací, vyhledá důležité a podstatné informace v textu Z daného textu pořídí výklad</p>	<p>Výklad</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Inf</p>

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Český jazyk	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
Jazyková výchova			
Žák: spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova - Rozliší znělé a neznělé souhlásky - Vysvětlí spodobu znělosti - Ve slově určí hlavní a vedlejší přízvuk - Znázorní větnou melodii - Správně vyslovuje cizí slova	Zvuková stránka jazyka: Znělé a neznělé souhlásky, spodoba znělosti, hlavní a vedlejší přízvuk Větná melodie Výslovnost cizích slov		Průřezové téma: OSV Mezipředmětové vztahy: Aj, Nj, Rj
Žák: rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování - Vyjmenuje způsoby obohacování slovní zásoby - Vytvoří nová slova pomocí předpon a přípon - Rozliší slova příbuzná na základě společného kořene - Rozliší metaforu, metonymii	Obohacování slovní zásoby Tvorba nových slov Odvozování Slova příbuzná Metafora, metonymie		Průřezová témata: OSV, MV, VGES Mezipředmětové vztahy: Aj, Nj, Rj
Žák: rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití - Popíše vývoj českého jazyka - Vysvětlí pojmy archaismy, historismy a neologismy - Rozliší, jaké slovanské jazyky používají azbuku a jaké latinu - Vyjmenuje další jazyky z indoevropské větve jazyků - Rozliší spisovný a nespisovný jazyk - Podle znaků pozná obecnou češtinu a některá nářečí	Vývoj českého jazyka Čeština – jeden z indoevropských jazyků Rozvrstvení jazyka (spisovný a nespisovný jazyk, obecná čeština, nářečí)		Průřezová témata: OSV, MV, VGES Mezipředmětové vztahy: D, Rj, Z
Žák: správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci - Žák správně určuje slovní druhy a jejich kategorie - V textu rozpozná přechodníky a určí jejich druh	Tvarosloví: Podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa – přechodníky Neohebné slovní druhy		Průřezové téma: OSV
Žák: rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - Provádí komplexní jazykové rozbory	Větné rozbory Komplexní jazykové rozbory		Průřezové téma: OSV
Žák: v písemném projevu zvládá lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický pravopis - Ovládá pravopis všech slovních druhů, shody podmětu s přísudkem - Správně píše čárku ve větě jednoduché i v souvětí	Morfologický pravopis Čárka v souvětí, ve větě jednoduché		Průřezové téma: OSV

Literární výchova		
<p>Žák: uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře</p> <ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje českou prózu a poezii 20. století – imaginativní, společenskou, psychologickou prózu, obraz 2. světové války, expresionismus, demokratický proud, literaturu 70. – 90. let (exil, samizdat, oficiální literatura) Poezie – proletářská poezie, poetismus, surrealismus, meditativní poezie, poezie 2. poloviny 20. století Literatura současnosti - Vymenuje hlavní představitele - Porovná, v čem se jednotlivé etapy liší 	<p>Próza:</p> <p>Imaginativní, společenská a psychologická próza 20. století Obraz 2. světové války v literatuře Expresionismus Demokratický proud Literatura 70. – 90. let 20. století (exil, samizdat, oficiální literatura)</p> <p>Poezie:</p> <p>Proletářská poezie Poetismus, surrealismus, meditativní poezie Poezie 2. poloviny 20. století Literatura současnosti</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: D, OaRv</p>
<p>Žák: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák provede obsahový, jazykový, stylistický a obsahový rozbor vybraného díla předních představitelů daného období 	<p>Práce s textem Interpretace literárních textů</p>	<p>Průřezová témata: OSV, MKV, VEGS, VDO, ENV</p>
<p>Žák: rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podle typických jazykových a stylistických prostředků rozpozná dílo Karla Čapka 	<p>Karel Čapek</p>	
<p>Žák: rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posoudí texty z hlediska kvality - Vhodně argumentuje <p>Žák: formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák si vede čtenářský deník Připravuje referáty z přečtených knih, zhlédnutých představeních 	<p>Diskuse o četbě Čtenářský deník</p>	<p>Průřezová témata: MV</p>
Komunikační a slohová výchova		
<p>Žák: využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>Žák: uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na základě poznatků o základních slohových postupech a žánrech vytvoří vlastní text - Sestaví k textům osnovu Správně vyplní jednoduché tiskopisy 	<p>Vypravování Popis Charakteristika Životopis Výklad Výtah Úvaha</p> <p>Administrativní styl – tiskopisy (peněžní poukázka, podací lístek, objednávka)</p>	<p>Průřezová témata: OSV, MV</p>

<p>Žák: odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p> <p>Žák: dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - Žák volí a používá vhodné výrazové prostředky ve vlastních textech - V již napsaných textech nahradí nevhodně použité prostředky vhodnějšími výrazy</p>		
<p>Žák: rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj - Vyjmenuje publicistické útvary - Vytvoří vlastní text – zpráva, oznámení, inzerát, interview, komentář</p>	<p>Zpráva, oznámení, inzerát, interview, komentář</p>	<p>Průřezová témata: OSV, MV</p>
<p>Žák: odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>Žák: využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně a s oporou o text přednese referát - Žák používá čtení jako zdroj informací, vyhledá důležité a podstatné informace v textu - Z daného textu pořídí výklad</p>	<p>Výklad</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Inf Průřezová témata: OSV, MV</p>
<p>Žák: v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</p> <p>Žák: zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu - Vymezí charakteristické znaky proslovu - Připraví vhodný proslov k daným příležitostem - Dbá na zřetelnou výslovnost a vhodné vystupování - Charakterizuje diskusi, vytvoří rozmanitá zahájení diskuse - Navrhne témata vhodná k diskusi - Vede diskusi na dané téma</p>	<p>Proslov, Diskuze</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: OaRv Průřezová témata: MV</p>

5.1.2. ANGLICKÝ JAZYK

5.1.2.1. Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět má časovou dotaci 3 hodiny týdně ve 3. až 9. ročníku.

Žáci jednotlivých ročníků se dělí klasicky na skupiny v rámci ročníku.

Výuka probíhá v jazykové učebně, kmenových třídách, učebně hudební výchovy s interaktivní tabulí, a také v počítačové učebně.

Obsahem učiva je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka a předpokládá dosažení úrovně A2, přičemž je v tomto období důraz kladen na ústní komunikaci a vytváření základu (zejména ve fonetice a syntaxi) pro další osvojování jazyka a rovněž rozvoj jazykového povědomí ve vztahu k mateřskému a případně dalším jazykům.

Výuka pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci školy na mezinárodních projektech. Nedílnou součástí je kultivace jazykových dovedností a jejich využívání.

Výuka směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa, ale i pro práci s počítačem, internetem atd. Proto je kladen důraz na rozvoj komunikačních dovedností, tak aby byli žáci schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích, hovořit o jednoduchých tématech a porozumět čtenému textu přiměřenému jejich úrovni. Žáci se též seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí.

Základní formou realizace je vyučovací hodina, při které se v různé míře propojují prvky skupinového vyučování, výkladu, poslechu, dialogů, četby, dramatizace textů, samostatné práce, her a práce s výukovými programy na PC. Dalšími formami bývají krátkodobé i dlouhodobé projekty, výjezdy do zahraničí, soutěže a další příležitostné akce.

Do vyučovacího předmětu Anglický jazyk jsou zařazena průřezová témata: Osobní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

5.1.2.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- pochopit důležitost schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život
- propojovat probraná témata a jazykové jevy
- vybírat a využívat vhodné metody a způsoby efektivního učení
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů

Kompetence k řešení problémů

- řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- nebát se mluvit anglicky s cizincem
- naučit se opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba
- pochopit podstatu problému a hledat způsoby jeho řešení
- vyhledávat vhodné informace a pracovat s nimi

Kompetence komunikativní

- porozumět jednoduchému sdělení v anglickém jazyce
- umět zformulovat anglicky jednoduché myšlenky
- rozumět promluvě a textu
- využívat dovednosti osvojené při výuce angličtiny k navázání kontaktu
- naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat

Kompetence sociální a personální

- v jednoduchých situacích vyžádat a poskytnout pomoc nebo radu
- dodržovat v anglicky mluvícím prostředí zásady slušného chování
- spolupracovat v anglicky mluvící skupině na jednoduchém úkolu
- stanovit kritéria hodnocení své práce

Kompetence občanské

- získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi
- respektovat názory ostatních
- zodpovědně se rozhodnout
- prezentovat své myšlenky nebo výsledky své práce
- diskutovat a vhodně argumentovat i v angličtině

Kompetence pracovní

- samostatně pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem
- využívat anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí
- efektivně si zorganizovat svou práci

5.1.2.3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování při nácvičování nových slov
Kreativita	rozvoj kreativity - pružnosti nápadů a originality při tvorbě tematických projektů

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	vzájemné poznávání se při práci ve skupinách
Komunikace	cvičení aktivního naslouchání formou dialogu, komunikace v různých situacích - informování, odmítání, omluva, prosba, pozdrav
Spolupráce a soutěživost	procvičování slovní zásoby ve skupinách formou jazykových her a soutěží

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy, seznámení s anglickým reálným životem, život dětí ve Velké Británii
Objevujeme Evropu a svět	naše vlast a Evropa, státní a evropské symboly

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	respektování zvláštností různých etnik
Lidské vztahy	uplatňování principu slušného chování
Multikulturalita	specifické rysy jazyka a jeho rovnocennost, naslouchání druhým, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	kritický přístup ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavných prvků ve sdělení od informativních a společensky významných
--	--

5. 1. 2. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Anglický jazyk	Ročník:	3.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal - rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy 	<p>zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov</p> <p>slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem</p> <p>tematické okruhy – rodina, škola, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, zvířata, počítání, barvy pocity, pozdravy, oblíbené věci</p> <p>mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p> <p>gramatické struktury - množné číslo podstatných jmen, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena, základní číslovky 1-20, sloveso <i>to be</i>, sloveso <i>to have</i>, přivlastňovací pád, přítomný čas prostý, existenční vazba</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p>Tělesná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tematická písnička <p>Výtvarná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilustrace krátkého psaného textu <p>Člověk a jeho svět:</p> <ul style="list-style-type: none"> - domácí a divoká zvířata <hr/> <p>Průřezová témata</p> <p>OSV, VEGS, MKV, ENV, MV, VDO</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Anglický jazyk	Ročník:	4.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu 	<p>slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem</p> <p>tematické okruhy - domov, škola, volný čas, bydliště, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, zdraví, abeceda</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p>Tělesná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tematická písnička <p>Praktické činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výroba novoročního přání 	
<p>MLUVENÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá 	<p>mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	<p>Přírodověda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exotická a pravěká zvířata 	
<p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům 	<p>gramatické struktury – způsobové sloveso <i>can</i>, místní předložky, existenční vazba, přítomný čas průběhový, přítomný čas prostý, časové předložky, minulý čas slovesa <i>to be</i>, minulý čas slovesa <i>to have</i>, základní číslovky 20-100</p>	<p>Průřezová témata</p>	
<p>PSANÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře 		<p>OSV, VEGS, MKV, ENV, MV, VDO</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Anglický jazyk	Ročník:	5.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu 	<p>slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p>Vlastivěda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znalost zemí různých světadílů - životní styl jiných zemí <p>Výtvarná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popis vzhledu lidí 	
<p>MLUVENÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</i> - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá 	<p>tematické okruhy – umíme se představit, oblíbené věci, země, národnosti, vzhled, domov, rodina, lidské tělo, jídlo, dopravní prostředky, kalendářní rok (hodiny), zvířata</p> <p>mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	<p>Přírodověda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popis těla člověka a známých zvířat <p>Tělesná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tematická písnička 	
<p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu 	<p>gramatické struktury – sloveso <i>to be</i>, množné číslo podstatných jmen, přivlastňovací zájmena, ukazovací zájmena, sloveso <i>to have</i>, přivlastňovací pád, existenční vazba, neurčitá zájmena, místní předložky, rozkazovací způsob, způsobové sloveso <i>can</i>, přítomný čas prostý,</p>	<p>Průřezová témata</p>	
<p>PSANÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblastí svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře 		<p>OSV, VEGS, MKV, ENV, MV, VDO</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Anglický jazyk	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat 	<p>zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p>Tělesná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - názvy sportů a sportovního náčiní <p>Výtvarná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakreslení budov do plánu města - zakreslení symbolů počasí do mapy 	
<p>MLUVENÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech 	<p>slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem</p> <p>tematické okruhy –škola, sport, pocity a nálady, počasí, příroda a město, nákupy a móda, svátky, roční období</p>	<p>Praktické činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření plánu ulic <p>Zeměpis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v mapách jednotlivých zemí - klima a počasí - lokalizace zmiňovaných měst v Anglii 	
<p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace 	<p>mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	<p>Dějepis:</p> <p>historie oslav, svátků</p>	
<p>PSANÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - reaguje na jednoduché písemné sdělení 	<p>gramatické jevy- časové předložky, tázací zájmena, gerundium, osobní zájmena, přítomný čas průběhový, místní předložky, přítomný čas prostý, řadové číslovky, minulý čas slovesa <i>to be</i> a pravidelných sloves,</p>	<p>Průřezová témata</p> <p>OSV, VEGS, MKV, ENV, MV, VDO</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Anglický jazyk	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat 	<p>zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p>Český jazyk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - typy příběhů, literárních žánrů 	
<p>MLUVENÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech 	<p>slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem</p> <p>tematické okruhy –rodina, bydlení, volný čas, kultura, stravovací návyky, příroda a město, moderní technologie a média, realie země příslušných jazykových oblastí</p>	<p>Zeměpis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realie některých anglicky mluvících zemí 	
<p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace 	<p>mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	<p>Informatika: názvy PC komponentů</p>	
<p>PSANÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat 	<p>gramatické jevy – sloveso <i>to be</i>, sloveso <i>to have</i>, způsobové sloveso <i>can</i>, letopočty, rozkazovací způsob, přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový, počitatelnost podstatných jmen, neurčitá zájmena, neurčité číslovky, minulý čas prostý stupňování přídavných jmen, užití <i>too, enough</i></p>	<p>Průřezová témata</p> <p>OSV, VEGS, MKV, ENV, MV, VDO</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Anglický jazyk	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat 	<p>zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p>Zeměpis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reálie některých anglicky mluvících zemí 	
<p>MLUVENÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života 	<p>slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem</p> <p>tematické okruhy – domov, kultura, příroda a město, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí, lidská povaha</p>	<p>Dějepis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - panovníci Velké Británie <p>Hudební výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hudební žánry - poslech a zpěv anglických písní 	
<p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace 	<p>mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p> <p>gramatické jevy – základní číslovky 100-1 000 000, blízká budoucnost, místní předložky, opisný tvar způsobového slovesa <i>must</i>, budoucí čas prostý, přivlastňovací zájmena, předpřítomný čas prostý, minulý čas prostý, způsobové sloveso <i>should</i>, vyjádření budoucnosti přítomným časem průběhovým</p>	<p>Průřezová témata</p>	
<p>PSANÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - reaguje na jednoduché písemné sdělení 		<p>OSV, VEGS, MKV, ENV, MV, VDO</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Anglický jazyk	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat 	<p>zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p>Zeměpis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace na mapě 	
<p>MLUVENÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života 	<p>slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem</p> <p>tematické okruhy – péče o zdraví, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, tvary a materiály, komunikace, řeč těla</p> <p>mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	<p>Matematika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní matematické operace <p>Dějepis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - starověký Egypt, poklad Inků <p>Tělesná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sportovní závody - ochrana zdraví - extrémní sporty 	
<p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace 	<p>gramatické jevy – přítomný čas prostý, minulý čas prostý, tvorba návrhů, přítomný čas průběhový, počitatelnost podstatných jmen, neurčité číslovky, početní operace, neurčitá zájmena, složeniny se <i>some-/any-/every-/no-</i>, vyjádření budoucnosti přítomnými časy, budoucí čas prostý, blízká budoucnost, předpřítomný čas prostý, minulý čas průběhový, tvorba příslovci, užití <i>used to</i> pro minulost, způsobová slovesa a jejich opisné tvary, podmínovací způsob, stupňování přídavných jmen a porovnávání, vztažná zájmena, vztažné věty, podmínkové věty</p>	<p>Občanská a rodinná výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikace, řeč těla 	
<p>PSANÍ Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - reaguje na jednoduché písemné sdělení 		<p>Průřezová témata</p> <p>OSV, VEGS, MKV, ENV, MV, VDO</p>	

5. 1. 3. NĚMECKÝ JAZYK

5. 1. 3. 1. Charakteristika předmětu

Časová dotace: 2 hodiny týdně v 7. až 9. ročníku

Místo realizace: jazyková učebna, kmenové učebny

Další cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Formy realizace:

- vyučovací hodina-skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu, samostatná práce (vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály), hry, soutěže, dramatizace, zpěv, výukové programy na PC, krátkodobé projekty

Vzdělávací obsah předmětu:

- přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem
- poskytuje jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa
- předmět pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá ke zvyšování mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.
- umožňuje poznávat život lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice
- prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Vzdělávání v Další cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství.
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů

- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

5. 1. 3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- žák projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu
- vyhledává a třídí informace a využívá je v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí samostatně pozoruje a experimentuje,
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, vyhledá informace vhodné k řešení problému,
- řeší problémy; volí vhodné způsoby

Kompetence komunikativní

- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse,
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině,
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, vysvětlí potřebu efektivně spolupracovat s druhými, oceňuje zkušenosti, respektuje různá hlediska
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví
- vysvětlí základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

Kompetence pracovní

- využívá znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, vysvětlí podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

5. 1. 3. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Práce se slovníkem a různými texty pomáhá k rozvoji tvořivého myšlení
Sebepoznání a sebepojetí	Poznává sám sebe prostřednictvím rozhovorů o rodině, bydlení, domově
Kreativita	Aplikovat naučená pravidla v každé situaci

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy	Vypráví o své rodině, naslouchá ostatním
Komunikace	Učí se komunikovat v různých situacích, získávat různé informace i od rodilých mluvčích
Spolupráce a soutěživost	Práce ve dvojicích a skupinách je modelem různých reálných situací v životě

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Při rozhovorech ověřovat naučené dovednosti, využívat veškerou známou slovní zásobu
---	---

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Vzdělávání a tradice u nás i v cizích zemích
Jsmo Evropané	Postavení německého jazyka v Evropě, německy mluvící země
Objevujeme Evropu a svět	Získávání základních informací o německy mluvících zemích, hlavní města

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Kulturní rozdíly u nás a v německy mluvících zemích, historické informace
-------------------------	---

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Čtení různých časopisů, novin, textů v originále, poslech rodilých mluvčích a jejich volný překlad
--	--

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Práce ve skupině na dané téma
----------------------------------	-------------------------------

5. 1. 3. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Další cizí jazyk - Německý jazyk	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Poslech s porozuměním Žák: -rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky		
-rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, - tematické okruhy domov, rodina, škola, volný čas, měsíce, dny v týdnu, hodiny, zvířata	OSV	
Mluvení Žák -sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy a dalších osvojovaných témat	slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů - tematické okruhy domov, rodina, škola, volný čas, měsíce, dny v týdnu, hodiny, zvířata mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSV	
-odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny a podobné otázky pokládá	slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů- tematické okruhy domov, rodina, škola, volný čas, měsíce, dny v týdnu, hodiny, zvířata mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)		
Čtení s porozuměním Žák: -rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	zvuková a grafická podoba jazyka - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
-rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	zvuková a grafická podoba jazyka - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	OSV
Psaní Žák: -vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	grafická podoba jazyka	
-napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného	grafická podoba jazyka	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Další cizí jazyk - Německý jazyk	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Poslech s porozuměním: Žák: - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky		
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, - tematické okruhy – domov, rodina, obec, jídlo, měsíce, dny v týdnu, hodiny, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí	OSV, VEGS	
Mluvení: Žák: - se zapojí do jednoduchých rozhovorů	slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem - tematické okruhy – domov, rodina, obec, jídlo, měsíce, dny v týdnu, hodiny, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSV, VEGS Zeměpis	
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy	slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem - tematické okruhy – domov, rodina, obec, jídlo, měsíce, dny v týdnu, hodiny, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSV, VEGS	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy</p>	<p>slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem - tematické okruhy – domov, rodina, obec, jídlo, měsíce, dny v týdnu, hodiny, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	OSV, VEGS
<p>Čtení s porozuměním: Žák: - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci</p>	<p>zvuková a grafická podoba jazyka - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov</p>	
<p>Psaní Žák: - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p>	<p>- grafická podoba jazyka</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Další cizí jazyk - Německý jazyk	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Poslech s porozuměním Žák: -rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	Tematické okruhy – lidské tělo, zdraví, oblékání, nákupy, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období), realie zemí příslušných jazykových oblastí, povolání.	OSV, VEGS Zeměpis	
Mluvení Žák: -se zapojí do jednoduchých rozhovorů	Slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět) jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSV	
-sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se osvojovaných témat	Slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět) jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSV	
-odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	Slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět) jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSV	
Čtení s porozuměním Žák: -rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	zvuková a grafická podoba jazyka - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov		
Psaní Žák: -napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat	grafická podoba jazyka		
-stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	grafická podoba jazyka		

5. 1. 4. RUSKÝ JAZYK

5. 1. 4. 1. Charakteristika předmětu

Ruský jazyk je druhým cizím jazykem pro žáky 7. až 9. ročníku. Vyučuje se 2 hodiny týdně v kmenových třídách nebo v jazykové učebně. Třídy jsou děleny klasicky na skupiny v rámci ročníku.

Cílem výuky je osvojení si základů jazyka na takové úrovni, aby byli žáci schopni komunikovat v jednoduchých běžných situacích. Preferuje se princip komunikativnosti. Metody a formy práce jsou založeny hlavně na činnostech žáků, hře a poslechu. Cílem je také vzbudit zájem o tento jazyk, o život lidí, tradice, historii a realie ruských mluvčích zemí.

Do vyučovacího předmětu Ruský jazyk jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

5. 1. 4. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Žáky vedeme k:

- čtení přiměřeně obtížných textů
- odhalování významu slov na základě kontextu a příbuznosti jazyků
- zvládnutí běžných pravidel komunikace v běžném jazyce

Kompetence k řešení problémů

Žáky vedeme k:

- odvozování a zobecňování gramatických pravidel na základě zadaného problému
- vyhodnocení mluvnických pravidel a slovní zásoby a poznání, ve kterých větných stavbách je lze použít

Kompetence komunikativní

Žáky vedeme k:

- odpovídání na otázky ze čteného a slyšeného textu
- formulaci vět s využitím známé slovní zásoby
- postupnému osvojování ruského jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací

Kompetence sociální a personální

Žáky vedeme k:

- získávání sebedůvěry při skupinové práci nebo při prezentaci vlastních dialogů v ruském jazyce

Kompetence pracovní

Žáky vedeme k:

- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a zvládnutí práce s jazykovými prameny a texty různého zaměření

Kompetence občanské

Žáky vedeme ke: kultivovanému projevu v ruském jazyce jako prostředku k vyjádření sebe sama

5. 1. 4. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování při nácvičení nových slov
Kreativita	rozvoj kreativity - pružnosti nápadů a originality při tvorbě tematických projektů

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	vzájemné poznávání se při práci ve skupinách
Komunikace	cvičení aktivního naslouchání formou dialogu, komunikace v různých situacích - informování, odmítání, omluva, prosba, pozdrav
Spolupráce a soutěživost	procvičování slovní zásoby ve skupinách formou jazykových her a soutěží

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy, seznámení s ruským reálným životem, život dětí v Rusku
Objevujeme Evropu a svět	naše vlast a Evropa, státní a evropské symboly

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	respektování zvláštností různých etnik
Lidské vztahy	uplatňování principu slušného chování
Multikulturalita	specifické rysy jazyka a jeho rovnocennost, naslouchání druhým, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	kritický přístup ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavných prvků ve sdělení od informativních a společensky významných
--	--

5. 1. 4. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Další cizí jazyk-Ruský jazyk	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	reprodukce jednoduchých mikrodialogů, základní pokyny, pozdravy, číslovky, zdvořilostní fráze		
MLUVENÍ Žák: se zapojuje do jednoduchých rozhovorů	základní výslovnostní návyky, rozdíly mezi ruskou a českou výslovností, intonace, melodie, přízvuk, tvrdost, měkkost, slovní zásoba já, rodina, barvy, domov, ruská jména fráze, otázky, odpovědi s využitím dosud zvládnutých gramatických struktur	OSV, VEGS, Hudební výchova, Občanská a rodinná výchova	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák: rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	čtení kratších textů a dialogů, vyhledávání základních informací, odlišnost latinky a azbuky	cizí jazyky	
PSANÍ Žák: vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	vztah mezi zvukovou grafickou podobou slov, přepis jednoduchých vět na základě zvládnuté azbuky, osobní dopis	Český jazyk	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Další cizí jazyk-Ruský jazyk	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák: rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	reprodukce jednoduchého textu, práce se slovníkem,		
MLUVENÍ Žák: sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov slovní zásoba rodina, jídlo, volný čas, oblečení, ruské osobnosti, povolání, fráze, otázky, odpovědi s využitím dosud zvládnutých gramatických struktur	MKV	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák: rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	čtení kratších textů, vyhledávání základních informací		
PSANÍ Žák: napíše jednoduché texty z osvojovaných témat	tvoření jednoduchých vět na základě zvládnuté abekvy a gramatických struktur, dopis o své rodině, o volném čase, oblíbených profesích, sestavení inzerátu	Občanská a rodinná výchova	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Další cizí jazyk-Ruský jazyk	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
POSLECH S POROZUMĚNÍM Žák: rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	poslech textů a jednoduchá reprodukce, práce se slovníkem		
MLUVENÍ Žák: odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy volného času a podobné otázky pokládá	rozhovory na daná témata, škola a její vybavení, jazykové kurzy, vyučování, obchod a nákupy, cestování	Zeměpis	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Žák: rozumí krátkému jednoduchému textu zejména pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci	práce s časopisem, reklamními letáky a tištěnými průvodci	MV	
PSANÍ Žák: stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	písemné sdělení o své škole, přihláška do jazykových kurzů, pohlednice z cest, seznamy zboží	Zeměpis	

5. 1. 5. LITERÁRNÍ SEMINÁŘ

5. 1. 5. 1. Charakteristika předmětu

Hlavním cílem tohoto volitelného předmětu je rozvíjet spolu s povinnou literaturou aktivní, samostatné a tvůrčí činnosti na základní škole.

Volitelný předmět má časovou dotaci 1 hodiny v 8. ročníku a 9. ročníku.

Výuka probíhá někdy i v učebně informatiky, kde využíváme Internet a některé výukové programy. Nedílnou součástí bude návštěva divadel a kin.

Výuka literárního semináře směřuje k tomu, aby se žáci postupně naučili:

- porozumět danému textu a dokázat ho interpretovat
- navazovat a prohlubovat dosud získané vědomosti a dovednosti
- poznávat na základě textů základní literární druhy a žánry
- specifikovat znaky a principy tvorby jednotlivých autorů
- formulovat vlastní názory o přečteném textu či díle
- aplikovat znalosti z literární teorie
- rozvíjet estetické cítění
- rozpoznat skutečnou literární hodnotu od braku
- podporovat a rozvíjet vlastní tvořivost na základě dramatizací či adaptací
- využívat různých informačních a komunikačních zdrojů

Do volitelného předmětu Literární seminář jsou zařazena tato témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova.

5. 1. 5. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- žák vhodně aplikuje již dříve osvojené způsoby a metody práce
- operuje s obecně využívanými literárními pojmy
- propojuje do širších celků poznatky, které načerpal v předchozích ročnících
- žák vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu

Kompetence k řešení problému

- předmět podporuje tvůrčí atmosféru ve třídě
- žák pracuje nejen s učebnicí, ale především s přitažlivými a motivujícími texty
- hledá samostatné řešení problémů, k čemuž využívá získané vědomosti a dovednosti

Kompetence občanská

- žák je prostřednictvím textů podněcován k vyjádření vlastního názoru
- žák se učí vybírat vhodné texty

Kompetence komunikativní

- žák souvisle a výstižně formuluje své myšlenky a názory v ústním i písemném projevu
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro účinnou komunikaci

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje v týmové činnosti, podílí se na vytváření pravidel ve skupinové práci
- přijímá roli ve skupině a podílí se na příjemné atmosféře v týmu

- přispívá k diskusi v malé skupině i celé třídě

Kompetence pracovní

- žák zodpovědně přistupuje k plnění zadaných úkolů

5. 1. 5. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Řešení problémovými úlohami je základní metodou k získávání nových poznatků. Předmět vede ke cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, ke cvičení dovedností zapamatování.
Sebepoznání a sebepojetí	Skrze literární projev se sám žák či skupina stává učivem. Smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích. Konfrontace lit. textu se sebou samým a ostatními.
Kreativita	Celkově předmět rozvíjí kreativitu žáka, pružnost, originalitu i schopnost přijmout názory druhých.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	V literárních textech dochází k vzájemnému poznávání, k rozvoji pozornosti vůči odlišnosti a hledání výhod v odlišnostech.
Mezilidské vztahy	Literatura pečuje o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc.
Komunikace	Předmět rozvíjí řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků... Rozvíjí asertivní komunikaci, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, pozitivní komunikaci, rozlišování pravdy, lži a předstírání.
Spolupráce a soutěživost	Forma výuky podporuje samostatnost, individualitu vrcholící např.: soutěživostí, jindy nutnost spolupráce. Důraz je kladem na střídání těchto aktivit.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Literární texty poskytují možnosti řešení problémů a ukazují modely rozhodovacích dovedností
Hodnoty, postoje, praktická etika	V literatuře dochází k analýze vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí. Vytváří povědomí o kvalitách odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti, respektování ...

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Literatura podněcuje zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovává jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Žák si uvědomuje perspektivy v evropském a globálním prostoru.
Jsme Evropané	
Objevujeme Evropu a svět	

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Opět literatura v některých hodinách odhaluje žákům všechny složky multikulturní výchovy (viz levý sloupeček).
Lidské vztahy	
Etnický původ	
Multikulturalita	
Princip sociálního smíru a solidarity	

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Některé literární hodiny přináší žákům všechny složky environmentální výchovy (viz levý sloupeček). Vede žáky k diskusím nad danými lit. texty.
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Základní podmínky života	
Vztah člověka k prostředí	

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Předmět učí žáka identifikování základních orientačních prvků v textu.
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Literatura především poukazuje mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem.
Fungování a vliv médií ve společnosti	Okrajově literatura poukazuje na postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující médi.

5. 1. 5. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Volitelný předmět – Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Literární seminář	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Interpretuje díla z období romantismu, realismu, naturalismu, skupinu májovců, ruchovců a lumírovců, prokletých básníků, literárních směrů 1. poloviny 20. století a díla s vlivem 1. světové války	Interpretace literárních děl Práce s textem	Průřezová témata: OSV, MKV, VEGS, VDO, ENV	
Žák: uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - V dané literární ukázce vyhledá znaky typické pro literaturu období romantismu, realismu, naturalismu, skupinu májovců, ruchovců a lumírovců, prokleté básníky, literární směry 1. poloviny 20. století a literaturu ovlivněnou 1. světovou válkou Žák: porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - Žák porovná, jak jednotliví autoři zaznamenávají 1. světovou válku	Romantismus, realismus, naturalismus Májovci, ruchovci, lumírovci Prokletí básníci Literární směry přelomu 19. a 20. století (symbolismus, dekadence, kubofuturismus, dadaismus, surrealismus) Vliv 1. světové války v literatuře	Mezipředmětové vztahy: D, OaRv Průřezová témata: OSV, MKV, VEGS, VDO, ENV	
Žák: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - Definuje pojmy, vyhledá v básnických textech obrazná pojmenování a určí jejich druh	Oxymorón, zvukomalba, romaneto Obrazná pojmenování (metafora, metonymie, přirovnání, personifikace)	Průřezové téma: OSV	
Žák: tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených základů literární teorie	Tvůrčí psaní na vybrané téma	Průřezová témata: OSV, MV Možnost využít literární soutěže	
Žák: vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - Samostatně vyhledává informace o autorech, vytvoří krátký „referát“	Aktuality ze světa literatury Referáty	Mezipředmětové vztahy: Inf, Čj Průřezová témata: MV, OSV	
Žák: rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty - Posoudí texty z hlediska kvality - Vhodně argumentuje	Diskuse o četbě	Mezipředmětové vztahy: Čj Průřezová témata: OSV, MV	

Vzdělávací oblast:	Volitelný předmět – Jazyk a jazyková komunikace		
Vzdělávací obor:	Literární seminář	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - interpretuje díla české a světové prózy a poezie 20. století</p>	Interpretace literárních děl, práce s textem	Průřezová témata: OSV, MKV, VEGS, VDO, ENV	
<p>Žák: uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře V dané literární ukázce vyhledá znaky typické pro českou prózu a poezii 20. století Žák: rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora - Podle typických jazykových a stylistických prostředků rozpozná dílo K. Čapka, Poláčka apod. Žák: porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - Žák porovná vybrané literární dílo s literární předlohou a jeho filmovým či divadelním zpracováním</p>	<p>Próza: Imaginativní, společenská, psychologická próza Obraz 2. světové války, Expresionismus Demokratický proud Literatura 70. – 90. let (exil, samizdat, oficiální literatura) Poezie – proletářská poezie, poetismus, surrealismus, meditativní poezie, poezie 2. poloviny 20. století Literatura současnosti</p>	Mezipředmětové vztahy: D, OaRv Průřezová témata: OSV, MKV, VEGS, VDO, ENV	
<p>Žák: rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - Vyhledá v básnických textech obrazná pojmenování a určí jejich druh - Rozliší naučnou literaturu a literaturu faktu od krásné literatury a uvede představitele dle vlastního zájmu</p>	Pojmy pásmo, volný verš, populárně naučná literatura, literatura faktu	Průřezové téma: OSV	
<p>Žák: tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených základů literární teorie - Je schopen napsat vlastní obrazná pojmenování podle určeného zadání - Dokončí text podle zadání - Zdramatizuje dané literární dílo, např. dílo Karla Čapka</p>	Obrazná pojmenování (přirovnání, metafora, metonymie, personifikace) Literární druhy a žánry (balada, romance, povídka, pohádka, bajka) Tvůrčí psaní na vybrané téma	Průřezová témata: OSV, MKV, MV Možnost využití literárních soutěží	
<p>Žák: vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - Samostatně vyhledává informace o autorech, vytvoří krátký „referát“</p>	Referáty a aktuality ze světa literatury Diskuse o četbě	Mezipředmětové vztahy: Inf Průřezová témata: MV, OSV	
<p>Žák: rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty - Posoudí texty z hlediska kvality - Vhodně argumentuje</p>	Diskuse o četbě	Mezipředmětové vztahy: Čj Průřezová témata: OSV, MV	

5. 2. Matematika a její aplikace

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

5. 2. 1. MATEMATIKA

5. 2. 1. 1. Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

- je realizována v 1. - 9. ročníku:
- v 1. ročníku jsou 4 hodiny týdně
- ve 2. až 5. ročníku je 5 hodin týdně
- v 6. až 9. ročníku jsou 4 hodiny týdně

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

- **Čísla a početní operace** (1. stupeň), **Číslo a proměnná** (2. stupeň)- žáci si osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění a významové porozumění. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.
- **Závislosti, vztahy a práce s daty** - žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.
- **Geometrie v rovině a v prostoru** - žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

- **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** - žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Typickým rysem vyučování matematice je samostatné řešení úloh a problémů vyžadujících matematické postupy. Žáky je třeba postupně učit převádět kvantitativní a logické vztahy každodenního života do jazyka matematiky a naopak.

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě, rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, prostorovou představivost, abstraktní myšlení a schopnost logického úsudku.

5. 2. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v daném předmětu směřujeme k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- rozvíjením paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjením abstraktního a exaktního myšlení si žáci osvojují a využívají základních matematických pojmů a vztahů, poznávají jejich charakteristické vlastnosti a na základě těchto vlastností určují a zařazují pojmy;

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjením kombinatorického a logického myšlení při usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci při řešení matematických problémů
- rozvíjením zkušeností s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), vyhodnocováním matematického modelu a poznáním, že daný model může být vhodný pro různé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- prováděním rozboru problému a plánu řešení, odhadováním výsledků, volbou správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocováním výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému;

Kompetence komunikativní

- přesným vyjadřováním při užití matematického jazyka
- dovedností vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu;

Kompetence sociální a personální

- rozvíjením důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh
- soustavnou sebekontrolou při každém kroku při postupu řešení;

Kompetence pracovní

- rozvíjením spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně využitím získaného řešení v praxi
- využíváním matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech (odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností, ...).

5. 2. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Výchova k samostatnosti, sebekontrola, přesnost (1. - 5. ročník) 6. - 9. roč.: Provází každou výkladovou vyučovací hodinu.
Sebezpoznání a sebezpečení	6. - 9. roč.: Úspěšnost v bodovaných kontrolních pracích, úspěšnost v matematických soutěžích 6. - 8. roč.: Pythagoriáda školní a okresní kolo 5. - 9. roč.: Matematická olympiáda okresní kolo 4. - 9. roč.: Mezinárodní soutěž Klokán
Seberegulace a sebeorganizace	6. - 9. roč.: Dobrovolné domácí úkoly, dobrovolná účast v matematických soutěžích, rozvržení práce při 45 minutových kontrolních pracích
Psychohygiena	6. - 9. roč.: Střídání různých forem práce, pohybové hry
Kreativita	8. - 9. roč.: Různé způsoby řešení konstrukcí geometrických útvarů 6. - 9. roč.: Různé způsoby řešení slovních úloh

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy	Výchova ke smyslu pro odpovědnost, ohleduplnost (1. -5. ročník) 6. - 9. roč.: Vzájemná pomoc při vysvětlování algoritmů jednotlivých úloh, poslouchat a snažit se pochopit myšlenkové pochody svých spolužáků
Komunikace	6. - 9. roč.: Opravovat, vysvětlovat jednotlivé úlohy (např. slovní), přesvědčovat spolužáky o vlastní pravdě v řešení složitější úlohy
Spolupráce a soutěživost	6. - 9. roč.: Práce ve skupinách, po dvojicích

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	6. - 9. roč.: Slovní úlohy, přednost početních operací, konstrukční úlohy
---	---

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Formy participace občanů v politickém životě	Statistika – sledování volebních preferencí jednotlivých politických stran
---	--

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Rozloha a lidnatost evropských států...počítání s velkými čísly, řešení slovních úloh (3. – 5. ročník)
Jsme Evropané	7. roč.: Přímá úměrnost – měřítko mapy 9. roč.: Podobnost – měřítko mapy

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	6. roč.: Aritmetický průměr – sběr Statistika - sběr
-------------------	---

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	6. - 9. roč.: Vytvoření textu (např. referát) na určité téma s využitím internetu, novin, časopisů, odborné literatury
Práce v realizačním týmu	6. - 9. roč.: Na určitém projektu se může podílet několik žáků

5. 2. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	1.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – používá přirozená čísla k modelování reálných situací – počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory o daném počtu prvků – čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla 0 až 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti – užívá lineární uspořádání, na číselné ose ukáže a zobrazí čísla od 0 do 20 – provádí z paměti sčítání a odčítání v oboru 0 - 20 bez přechodu přes desítku – řeší a tvoří jednoduché slovní úlohy a modeluje početní operace 	<p style="text-align: center;"><u>Přirozená čísla</u> psaní číslic 0 – 20, přřazování číslic k souboru prvků, <u>Zápis čísla</u> v desítkové soustavě a jeho znázornění na číselné ose</p> <p style="text-align: center;"><u>Vlastnosti početních operací s čísly</u> vztahy o několik více, o několik méně v číselném oboru 0 – 20, symboly pro rovnost a nerovnost, početní operace na číselné ose, pojmy hned před, hned za ... jednoduché slovní úlohy z reálných situací</p> <p style="text-align: center;"><u>Písemné algoritmy početních operací</u> písemné sčítání a odčítání bez přechodu v oboru čísel 0 – 20</p>	OSV	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – doplňuje tabulky a posloupnosti čísel 0 – 20 	<p style="text-align: center;"><u>Tabulky</u> - tabulky posloupnosti čísel 0 až 20 vzestupně i sestupně</p>		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – rozezná, pojmenuje a vymodeluje základní rovinné útvary – porovnává velikost útvarů 	<p style="text-align: center;"><u>Základní útvary v rovině</u> čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník, hledá rovinné útvary ve svém okolí, tvoří jednoduché obrazce z rovinných útvarů</p>	OSV	

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	2.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - používá přirozená čísla k modelování reálných situací - počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory o daném počtu prvků, - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla 0 až 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání, na číselné ose ukáže a zobrazí čísla od 0 do 100 - provádí jednoduché početní operace s přirozenými čísly v oboru 0 - 100 - řeší a tvoří jednoduché slovní úlohy a modeluje početní operace 	<p style="text-align: center;"><u>Přirozená čísla</u> psaní číslic 0 – 100, přiřazování číslic k souboru prvků vztahy o několik více, o několik méně v číselném oboru 0 – 100 symboly pro rovnost a nerovnost</p> <p style="text-align: center;"><u>Zápis čísla</u> v desítkové soustavě a jeho znázornění na číselné ose poloha čísel na číselné ose, vyznačování přirozených čísel 0 - 100 na číselné ose</p> <p style="text-align: center;"><u>Vlastnosti početních operací s čísly</u> vztahy o několik více, o několik méně v číselném oboru 0 – 100, symboly pro rovnost a nerovnost, početní operace na číselné ose, pojmy hned před, hned za ...</p> <p>jednoduché slovní úlohy z reálných situací, tvoření a řešení slovních úloh pomocí číselných operací</p> <p style="text-align: center;"><u>Písemné algoritmy početních operací</u> písemné sčítání a odčítání v oboru čísel 0 – 100</p> <p style="text-align: center;"><u>Násobilka</u> násobení a dělení čísly 1 až 5</p>		OSV
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - doplňuje tabulky a posloupnost čísel 0 – 100 	<p style="text-align: center;"><u>Práce s daty</u> tabulky posloupnosti čísel 0 až 100 vzestupně i sestupně</p>		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozezná, pojmenuje a modeluje rovinné útvary, nachází v realitě jejich reprezentaci - rozezná a pojmenuje jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky 	<p style="text-align: center;"><u>Základní útvary v rovině</u> čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník, hledá rovinné útvary ve svém okolí, tvoří jednoduché obrazce z rovinných útvarů tři druhy čar - přímá, křivá, lomená přímka, polopřímka bod v rovině, na přímce a úsečce</p> <p style="text-align: center;"><u>Základní útvary v prostoru</u> koule, krychle, kvádr, válec</p> <p style="text-align: center;"><u>Úsečka</u> - základní jednotky délky (mm, cm, m) - měření úsečky na centimetry a milimetry</p>		OSV

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	3.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků – čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti – užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose – provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly – řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace 	<p style="text-align: center;"><u>Přirozená čísla</u> psaní číslic 0 – 1000, přiřazování číslic k souboru prvků vztahy o několik více, o několik méně v číselném oboru 0 – 1000 symboly pro rovnost a nerovnost</p> <p style="text-align: center;"><u>Zápis čísla</u> zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění na číselné ose (teploměr, model), poloha čísel na číselné ose, vyznačování přirozených čísel 0 - 1000 na číselné ose</p> <p style="text-align: center;"><u>Vlastnosti početních operací s čísly</u> vztahy o několik více, o několik méně v číselném oboru 0 – 1000, slovní úlohy z reálných situací, tvoření a řešení slovních úloh pomocí číselných operací</p> <p style="text-align: center;"><u>Písemné algoritmy početních operací</u> písemné sčítání a odčítání v oboru čísel 0 – 1000</p> <p style="text-align: center;"><u>Násobilka</u> násobení a dělení čísly 1 až 10</p>		OSV
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času – popisuje jednoduché závislosti z praktického života – doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel 	<p style="text-align: center;"><u>Práce s daty</u> tabulky posloupnosti čísel 0 až 1000, vzestupně i sestupně, závislosti a jejich vlastnosti, diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády</p>		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci – porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky – rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině 	<p style="text-align: center;"><u>Základní útvary v rovině</u> čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník, kružnice, čtyřúhelník, mnohoúhelník hledá rovinné útvary ve svém okolí, tvoří jednoduché obrazce z rovinných útvarů přímka, polopřímka bod v rovině, na přímce a úsečce</p> <p style="text-align: center;"><u>Základní útvary v prostoru</u> koule, krychle, kvádr, válec, jehlan, kužel</p> <p style="text-align: center;"><u>Úsečka</u> základní jednotky délky (mm, cm, m), měření úsečky na centimetry a milimetry,</p> <p style="text-align: center;"><u>Vzájemná poloha dvou přímek v rovině</u> Modeluje polohy přímek v rovině, vyznačuje na přímce body</p> <p style="text-align: center;"><u>osově souměrné útvary</u></p>	

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	4.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák: - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	Vlastnosti početních operací s čísly		OSV VEGS
Žák: - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	Písemné algoritmy početních operací, násobilka		
Žák: - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	Zaokrouhlování a odhady, převody jednotek		
Žák: - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	Řešení slovních úloh		
Žák: - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	Zlomky		
Žák: - porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	Celá čísla Zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)		
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák: - vyhledává, sbírá a třídí data	Závislosti a jejich vlastností		OSV ENV
Žák: - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	Diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice), užívá jednoduché konstrukce	Základní útvary v rovině (lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, obdélník, čtyřúhelník, trojúhelník, mnohoúhelník, kruh, kružnice)		OSV Cvičení smyslového vnímání

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	Délka úsečky; jednotky délky a jejich převody Obvod obrazce	
Žák: - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	Osově souměrné útvary	
Žák: - sestrojí rovnoběžky a kolmice	Vzájemná poloha dvou přímek v rovině	
Žák: - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	Obsah obrazce	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Žák: - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	Slovní úlohy, číselné a obrázkové řady, magické čtverce, prostorová představivost	OSV

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	5.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE			
Žák: - využívá při pamětném a písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	Vlastnosti početních operací s čísly		OSV
Žák: - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	Písemné algoritmy početních operací Násobilka.		
Žák: - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	Zaokrouhlování a odhady Převody jednotek Řešení slovních úloh v reálných situacích		Vlastivěda - rozloha a lidnatost států
Žák: - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	Řešení slovních úloh přímá úměrnost, výpočet průměru, rovnice a nerovnice		VEGS
Žák: - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	Zlomky		Výtvarná výchova - části celku
Žák: - porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	Zlomky		
Žák: - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	Desetinná čísla		OSV
Žák: - porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	Zápis celého čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění		
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák: - vyhledává, třídí a sbírá data	Souřadnice bodů, tabulky a diagramy reálných situací		
Žák: - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	Různé typy tabulek a diagramů Jízdní řády Tabulky přímé úměrnosti Řešení reálných situací		Vlastivěda - Cestujeme po ČR

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
Žák: - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice), užívá jednoduché konstrukce	Základní rovinné útvary - kruh, čtyřúhelník, trojúhelník, mnohoúhelník, kruh, kružnice Základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec	OSV
Žák: - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	Délka úsečky, jednotky délky a jejich převody Obvod obrazce	
Žák: - sestrojí rovnoběžky a kolmice	Vzájemná poloha dvou přímek v rovině Vlastnosti úhlopříček Souřadnice bodů	
Žák: - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	Obsah obrazce	
Žák: - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti překládáním papíru	Osově souměrné útvary	OSV
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Žák: - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	Slovní úlohy, číselné a obrázkové řady magické čtverce, prostorová představivost	OSV

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	6.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – provádí početní operace v oboru desetinných čísel – užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, desetinným číslem) – zaokrouhluje a provádí odhady desetinných čísel s danou přesností – účelně využívá kalkulaátor 		<u>Desetinná čísla</u> rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě	OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel 		<u>Dělitelnost přirozených čísel</u> prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti	OSV
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje a třídí základní rovinné útvary – využívá potřebnou matematickou symboliku – načrtne a sestrojí rovinné útvary – určuje velikost úhlu měřením a výpočtem – načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti – určí osově a středově souměrný útvar – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 		<u>Rovinné útvary</u> přímka, polopřímka, úsečka, <u>úhel, trojúhelník,</u> čtverec, obdélník, vzájemná poloha přímek v rovině - typy úhlů, <u>Metrické vlastnosti v rovině</u> druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky <u>Konstrukční úlohy</u> osa úsečky, osa úhlu <u>Osová souměrnost</u> <u>Středová souměrnost</u>	OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – odhaduje a vypočítává obsah a obvod základních rovinných útvarů – zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů 		Obsah, obvod čtverce a obdélníku, obvod trojúhelníku	OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti – načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině – načrtne a sestrojí síť základních těles – odhaduje a vypočítává objem a povrch těles – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 	<i>Prostorové útvary</i> <u>Kvádr, krychle</u>	OSV
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data – porovnává soubory dat 	<i>Závislosti a data</i> příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky aritmetický průměr	OSV, VDO, ENV Informatika
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací – řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<i>Číselné a logické řady</i> <i>Číselné a obrázkové analogie</i> <i>Logické a netradiční geometrické úlohy</i>	OSV

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	7.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel – analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel – užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, zlomkem, desetinným číslem) – zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností – účelně využívá kalkulátor 	<p style="text-align: center;"><u>Celá čísla</u></p> <p>čísla navzájem opačná číselná osa</p> <p style="text-align: center;"><u>Racionální čísla</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Zlomky</u></p> <p>rozvinutý zápis v desítkové soustavě</p> <p>převrácené číslo smíšené číslo složený zlomek</p>	OSV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem – pracuje s měřítky map a plánů – užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (poměrem) 	<p style="text-align: center;"><u>Poměr</u></p> <p>měřítko úměra trojčlenka</p>	OSV, VEGS Zeměpis	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (procentem) – řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) 	<p style="text-align: center;"><u>Procenta</u></p> <p>procento, promile</p> <p>základ, procentová část, počet procent</p> <p>jednoduché úrokování</p>	OSV Matematický seminář	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje a třídí základní rovinné útvary – využívá potřebnou matematickou symboliku – načrtne a sestrojí rovinné útvary – užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 	<p style="text-align: center;"><i>Rovinné útvary</i> <u>trojúhelník</u> <u>čtýřúhelník</u></p> <p>(lichoběžník, rovnoběžník) pravidelné mnohoúhelníky shodnost věty o shodnosti trojúhelníků</p> <p style="text-align: center;"><i>Metrické vlastnosti</i> <i>v rovině</i> trojúhelníková nerovnost</p>	OSV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odhaduje a vypočítává obsah a obvod čtyřúhelníků – zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů 	<p>Obsah, obvod čtyřúhelníků</p>	OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti – načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině – načrtne a sestrojí síť základních těles – odhaduje a vypočítává objem a povrch těles – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 	<p><i>Prostorové útvary</i> <u>hranoly</u></p>	OSV
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data – porovnává soubory dat 	<p><i>Závislosti a data</i> příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky</p> <p>aritmetický průměr</p>	OSV Informatika
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti – vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem – matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů 	<p><i>Funkce</i> pravouhlá soustava souřadnic, <u>přímá úměrnost,</u> <u>nepřímá úměrnost</u></p>	OSV
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací – řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<p><i>Číselné a logické řady</i></p> <p><i>Číselné a obrázkové analogie</i></p> <p><i>Logické a netradiční geometrické úlohy</i></p>	OSV

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	8.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu – zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností – účelně využívá kalkulátor 	<i>Mocniny a odmocniny</i> <u>druhá mocnina a odmocnina</u>		OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných – určí hodnotu výrazu – sčítá a násobí mnohočleny – provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním 	<u>Výrazy</u> číselný výraz a jeho hodnota proměnná výrazy s proměnnými mnohočleny		OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic 	<i>Rovnice</i> <u>Lineární rovnice o jedné neznámé</u>		OSV
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje a třídí základní rovinné útvary – využívá potřebnou matematickou symboliku – načrtne a sestrojí rovinné útvary – využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh – užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 	<i>Rovinné útvary</i> <u>Kružnice, kruh</u> trojúhelník čtyřúhelník pravidelné mnohoúhelníky shodnost věty o shodnosti trojúhelníků <i>Metrické vlastnosti v rovině</i> <u>Pythagorova věta</u> <u>Konstrukční úlohy</u> množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice)		OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odhaduje a vypočítává obsah a obvod kruhu – zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů 	<p>Obsah, obvod kruhu a délka kružnice</p>	<p>OSV</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti – načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině – načrtne a sestrojí síť základních těles – odhaduje a vypočítává objem a povrch těles – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 	<p><i>Prostorové útvary</i> <u>Rotační válec</u></p>	<p>OSV</p>
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data – porovnává soubory dat 	<p><i>Závislosti a data</i> příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky</p>	<p>OSV Informatika</p>
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací – řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<p><i>Číselné a logické řady</i></p> <p><i>Číselné a obrázkové analogie</i></p> <p><i>Logické a netradiční geometrické úlohy</i></p>	<p>OSV</p>

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Matematika	Ročník:	9.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných – určí hodnotu výrazu – sčítá a násobí mnohočleny – provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním 	<u>Výrazy</u> číselný výraz a jeho hodnota proměnná výrazy s proměnnými mnohočleny		OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav 	<i>Rovnice</i> <u>Lineární rovnice o jedné neznámé</u> <u>Soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými</u>		OSV
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 	<i>Rovinné útvary</i> <u>Podobnost</u> věty o podobnosti trojúhelníků		OSV, VEGS Zeměpis
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti – načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině – načrtne a sestrojí sítě základních těles – odhaduje a vypočítává objem a povrch těles – analyzuje a řeší aplikační geometrické úkoly s využitím osvojeného matematického aparátu 	<i>Prostorové útvary</i> <u>Jehlan, rotační kužel, koule</u>		OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data – porovnává soubory dat 	<p><i>Závislosti a data</i> příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky četnost znaku</p>	<p>OSV Informatika</p>
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem – matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů 	<p style="text-align: center;"><u>Funkce</u></p> <p>pravoúhlá soustava souřadnic, lineární funkce</p>	<p>OSV Informatika</p>
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací – řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<p><i>Číselné a logické řady</i></p> <p><i>Číselné a obrázkové analogie</i></p> <p><i>Logické a netradiční geometrické úlohy</i></p>	<p>OSV</p>

5. 2. 2. MATEMATICKÝ SEMINÁŘ

5. 8. 1. 1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací obor Matematika je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost.

Časová dotace matematického semináře v 9. ročníku je jedna hodina za týden.

Typickým rysem vyučování je samostatné řešení úloh a problémů vyžadujících matematické postupy. Žáky je třeba postupně učit převádět kvantitativní a logické vztahy každodenního života do jazyka matematiky a naopak.

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě, rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, prostorovou představivost, abstraktní myšlení a schopnost logického úsudku.

Obecným cílem tématu finanční gramotnosti je vzdělat finančně gramotného občana, který se orientuje ve finančním světě a dosáhne znalostí, dovedností a hodnotových postojů umožňujících mu finančně zabezpečit sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace. Definice finanční gramotnosti je strukturovaná. Finanční gramotnost jako správa osobních/rodinných financí zahrnuje tři složky: gramotnost peněžní, cenovou a rozpočtovou.

- Peněžní gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).
- Cenovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci.
- Rozpočtovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu (např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů) a zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také dvě složky specializované: správu finančních aktiv (např. vkladů, investic a pojištění) a správu finančních závazků (např. úvěrů nebo leasingu). To předpokládá v obou případech orientaci na trhu různě komplikovaných finančních produktů a služeb, schopnost mezi sebou jednotlivé produkty či služby porovnávat a volit ty nejvhodnější s ohledem na konkrétní životní situaci.

Výuka se zaměřuje především na rozvíjení samostatného zodpovědného rozhodování v finanční oblasti, žák by si měl uvědomit, že znalost finanční problematiky mu pomáhá při řešení běžných životních situací a zvyšuje kvalitu jeho života. Žák by měl plně pochopit, že neznalost pravidel na finančním trhu může mít negativní vliv na jeho budoucí rozhodování. Žák by měl být schopen zhodnotit důsledky svého rozhodování, obzvláště z dlouhodobého hlediska. Žák by měl být v reálném životě flexibilní a schopný nalézt optimální možnost, jak si nejen zajistí příjem, dále jej co nejefektivněji využije.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

- Technické kreslení
- Hospodaření domácnosti
- Ceny

- Peníze, placení
- Finanční trh
- Finanční produkty
- Finanční plánování
- Zábavná matematika

5. 8. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- rozvíjením abstraktního a exaktního myšlení si žáci osvojují a využívají základních matematických pojmů a vztahů, poznávají jejich charakteristické vlastnosti a na základě těchto vlastností určují a zařazují pojmy;

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjením kombinatorického a logického myšlení při usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci při řešení matematických problémů
- rozvíjením zkušeností s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), vyhodnocováním matematického modelu a poznáním, že daný model může být vhodný pro různé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- prováděním rozboru problému a plánu řešení, odhadováním výsledků, volbou správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocováním výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému;

Kompetence komunikativní

- přesným vyjadřováním při užití matematického jazyka
- dovedností vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti;

Kompetence sociální a personální

- rozvíjením důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh
- soustavnou sebekontrolou při každém kroku při postupu řešení;

Kompetence pracovní

- rozvíjením spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně využitím získaného řešení v praxi
- využíváním matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech.

5. 8. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Školní vzdělávací program ZŠ Holice, Holubova 47, okres Pardubice

Rozvoj schopností poznávání	Provází každou výkladovou vyučovací hodinu.
Sebepoznání a sebepojetí	Uvědomění si vlastních možností při vykonávání práce.
Seberegulace a sebeorganizace	Dobrovolné domácí úkoly, rozvržení práce při 45 minutových kontrolních rysech
Psychohygiena	Střídání různých forem práce, pohybové hry
Kreativita	Různé způsoby řešení zadaných úloh Schopnost zvolit vhodný postup práce v samostatné práci V případě vlastní chyby umět zvolit adekvátní opravný prostředek, umět vyřešit nastalou situaci

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy	Vzájemná pomoc při vysvětlování algoritmů jednotlivých úloh, poslouchat a snažit se pochopit myšlenkové pochody svých spolužáků
Komunikace	Opravovat, vysvětlovat jednotlivé úlohy, přesvědčovat spolužáky o vlastní pravdě v řešení složitější úlohy
Spolupráce a soutěživost	Práce ve skupinách, po dvojicích

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občan, občanská společnost a stát	Hospodaření domácnosti
--	------------------------

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Technická normalizace, Technické vynálezy, sledování letů do vesmíru a jeho výzkum Kurzovní lístek
Jsme Evropané	Technická normalizace. Sjednocené technické normy v rámci Evropy i světa umožňují vzájemnou spolupráci ve výrobě. Ekonomika Evropy je propojena a my jsme její součástí. V dějinách Evropy jsou čeští matematici, kteří přispěli k rozvoji matematiky.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Vzdělávání je prostředkem k objektivnímu zhodnocení mediálních informací.
--	---

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Vytvoření textu (např. referát) na určité téma s využitím internetu, novin, časopisů, odborné literatury
Práce v realizačním týmu	Na určitém projektu se může podílet několik žáků.

5. 9. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace		
Vzdělávací obor:	Volitelný předmět – Matematický seminář	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – užívá technické písmo – rýsuje různé druhy čar a zná jejich užití – orientuje se v technických výkresech – používá kóty, kótovací čáry, měřítko v technických výkresech 	<u>Technické kreslení</u> technické písmo, technické výkresy, velikosti výkresů, formáty a úprava, měřítko, základní pravidla kótování	OSV, VEGS Praktické činnosti	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje – rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje – zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti – objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti – dodržuje zásady hospodárnosti – vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi 	<u>Hospodaření domácnosti</u> rozpočet domácnosti (příjmy a výdaje) úspory majetek a zdroje financování hospodaření s penězi hrubá a čistá mzda	OSV, VDO Občanská a rodinná výchova Matematika	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu – objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny – na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH – popíše vliv inflace na hodnotu peněz 	<u>Ceny</u> nabídka, poptávka, trh tvorba ceny inflace	OSV Občanská a rodinná výchova Praktické činnosti	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení – uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení 	<u>Peníze, placení</u> funkce a podoby peněz formy placení	OSV, VEGS Občanská a rodinná výchova	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí význam úroku placeného a přijatého – vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí 	<u>Finanční trh</u> banky a jejich služby aktivní a pasivní operace úročení	OSV Občanská a rodinná výchova Matematika	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí, jaké služby banky občanům nabízejí – uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít – uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu 	<p><u>Finanční produkty</u></p> <p>produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků</p> <p>bankovní vklady, pojištění, úvěry, leasing, splátkový prodej, stavební spoření, penzijní připojištění, cenné papíry</p>	<p>OSV</p> <p>Občanská a rodinná výchova</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele 	<p><u>Finanční plánování</u></p> <p>finanční plán zajištění rizik</p> <p>základní práva spotřebitele</p> <p>reklamační řízení</p>	<p>OSV</p> <p>Občanská a rodinná výchova</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací – řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<p><u>Zábavná matematika</u></p> <p>matematické hry, hlavolamy, šachy, číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční geometrické úlohy slavní matematikové historie matematiky</p>	<p>OSV, VEGS</p> <p>Matematika</p>

5. 3. Informační a komunikační technologie

Vzdělávací oblast umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti. Získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě s nimi pracovat a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni.

Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti. Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Získané dovednosti umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

5. 3. 1. INFORMATIKA

5. 3. 1. 1. Charakteristika předmětu

Obsah vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se realizuje v předmětu **Informatika**.

Předmět je vyučován na 1. stupni v 5. roč. a na 2. stupni v 6. – 9. ročníku v časové dotaci 1 hodiny týdně v počítačové učebně.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Získané dovednosti umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání.

Vzdělávací obsah: na 1. stupni:

- **Základy práce s počítačem**
  - využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
  - respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- **Vyhledávání informací a komunikace**
  - při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
  - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
  - komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

- **Zpracování a využití informací**

- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Vzdělávací obsah: na 2. stupni:

- **Vyhledávání informací a komunikace**

- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

- **Zpracování a využití informací**

- ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

5. 3. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzděláváním v daném vzdělávacím oboru směřujeme k utváření a rozvíjení **klíčových kompetencí** tím, že vedeme žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce

Kompetence k učení

Žák je veden k:

- Uvědomělému využívání výpočetní techniky, samostatné práci s výukovými programy
- Využívání obecně používaných termínů a symbolů
- Schopnosti samostatného vyhledávání informací, jejich třídění a praktickému využití

Kompetence k řešení problému

Žák je veden k:

- Vnímání problémových situací a rozpoznání problému a hledání nejvhodnějších způsobů řešení
- Schopnosti popsat problém, a požádat o radu a řídit se jí při řešení tohoto problému

Kompetence komunikativní

Žák je veden k:

- Získání základů komunikativních schopností, využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní účinnou komunikaci s okolním světem
- Uvědomění si důležitosti získaných dovedností a vědomostí pro kvalitnější zapojení do života společnosti a spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Žák je veden k:

- Spolupráci při řešení problémů využíváním týmové práce, k poznání a přijetí role ve společné činnosti
- Respektování různých hledisek a názorů při práci ve skupině, ohleduplnosti a poskytnutí pomoci
- Uvědomění si nebezpečí možného zneužití vlastní osoby

Kompetence občanské

Žák je veden k:

- Pochopení základních principů svobody slova a projevu, právních dopadů svého jednání, respektování ochrany osobních údajů a ochrany duševního vlastnictví
- Ochrany svého zdraví, významu zdravého životního stylu, chápání ekologických souvislostí a trvale udržitelného rozvoje

Kompetence pracovní

Žák je veden k:

- Dodržování hygieny práce při používání výpočetní techniky
- Schopnosti koncentrace na úkol a jeho dokončení
- Využití získaných znalostí pro svoje budoucí profesní zaměření

5. 3. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Je součástí běžné výchovně vzdělávací práce, využívání různých zdrojů informací a jejich zpracování. Rozvoj zrakového vnímání, rozvoj pozornosti při získávání nových poznatků, cvičení soustředění při práci na počítači, procvičování dovedností, zapamatování jak pracovat s různými programy a jak ovládat počítač.
Sebepoznání a sebepojetí	Hodnocení předmětu, srovnávání výsledků svých prací.
Seberegulace a sebeorganizace	Dodržování řádu počítačové učebny, pravidel pro bezpečný provoz počítačů (správné zacházení s technikou i programy), organizace souborů na médiích. Práce s PC a naše zdraví - je informován o negativních jevech Internetu. Práce s PC a naše zdraví - chápe rizika závislosti na PC, je informován o negativních jevech Internetu, zhodnotí klady a zápory počítačových her. Ochrana dat – zabezpečení PC a dat před zneužitím cizí osobou, před poruchou PC, chybou obsluhy, před počítačovými viry, antivirové programy, péče o PC, pořádek v PC jako základ efektivní práce Paragrafy a počítače – uvědomuje si problémy spojené s autorskými právy, zásadami etiky, výhody registrování programů.
Psychohygiena	Střídání různých forem práce.
Kreativita	Uplatnění při každé samostatné práci ve všech tématech všech ročníků Rozvoj kreativity při kreslení na počítači.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Při veškeré počítačové komunikaci se zřetelem k možným rizikům
Mezilidské vztahy	Rizika internetové komunikace.
Komunikace	Vyhledávání informací a komunikace – Připojení k internetu. Práce s textem - dopisy, přihlášky, životopis Využívání různých komunikačních způsobů a programů – mail, chat, sms, icq Práce s textem - dopisy, přihlášky, životopis Práce s textem Počítačové sítě – služby Internetu (e-mail, www, chat, Net meeting, internetová telefonie, konference Počítačové sítě
Spolupráce a soutěživost	Spolupráce při větších skupinových projektech

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika	Orientace v různých zdrojích a ve velkém množství informací, jejich hodnocení
--	---

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Vytváření a publikování prezentací – prezentuje svou třídu, školu, město v programu PowerPoint
Občan, občanská společnost a stát	Seznámení s adresami stránek různých institucí a orgánů

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Principy a využití celosvětové sítě – Internetu a počítačové komunikace
---------------------------------	---

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Hodnocení různých zdrojů informací a jejich zpracování
Stavba mediálních sdělení	Struktura některých dokumentů – dopisy, životopis
Fungování a vliv médií ve společnosti	Význam a vliv internetu a dalších informačních zdrojů

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Tvorba delších textů – referátů, článků, časopisů
----------------------------------	---

5. 3. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Informační a komunikační technologie		
Vzdělávací obor:	Informatika	Ročník:	5.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: využívá základní standardní funkce počítače - vysvětlí základní pojmy informační činnosti, popíše strukturu a funkci počítače a přídavných zařízení, je seznámen s OS a jejich základní funkcí	Základní pojmy informační činnosti, struktura, funkce a popis počítače a přídavných zařízení, operační systémy	OSV	
Žák: respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady - osvojí si pravidla bezpečnosti práce ve školní síti, dodržuje zásady prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik, jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software	OSV	
Žák: chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	Soubory a složky – vytváření, formáty souborů, ukládání dat	OSV	
Žák: vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	Formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy	OSV, VEGS	
Žák: při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty - vysvětlí pojem internet, ukáže práci s internetovým prohlížečem	Metody a nástroje vyhledávání informací (věrohodnost informací)	OSV, VEGS	
Žák: komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení - používá zásady ochrany vlastních osobních dat	Společenský tok informací (vznik, přenos, zpracování). Základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefon)	OSV, VEGS	
Žák: pracuje v textovém a editoru - napíše jednoduchý text, formátuje písmo	Základní funkce textového editoru (např. Word)	OSV	
Žák: pracuje v grafickém editoru - vytvoří jednoduchý obrázek podle zadání	Základní funkce grafického editoru (např. malování)	OSV	Výtvarná výchova

Vzdělávací oblast:	Informační a komunikační technologie		
Vzdělávací obor:	Informatika	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: využívá standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie	Struktura a popis počítače, pojem hardware a software	OSV	
Žák: ovládá práci s textovými editory - napíše a zformátuje jednoduchý text, vloží obrázek, nastaví vzhled stránky	Textové editory (např. Word)	OSV	
Žák: ovládá práci jednoduchým grafickým programem - vytvoří obrázek dle zadání	Grafické programy (např. malování, Pivot)	Vv	
Žák: ovládá práci s prezentačním programem - zpracuje jednoduchou prezentaci a spustí ji, dodržuje základní pravidla pro vytváření prezentací	Prezentační program (např. PowerPoint)	OSV	
Žák: vyhledává informace a ověřuje věrohodnost informací	Formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy	OSV, VEGS	
Žák: respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik, jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software	OSV	
Žák: chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	Antivirové programy	OSV	
Žák: komunikuje prostřednictvím internetu - využívá různé komunikační programy, používá zásady ochrany osobních dat	Vývojové trendy informačních technologií, internet	OSV, VEGS	

Vzdělávací oblast:	Informační a komunikační technologie		
Vzdělávací obor:	Informatika	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: využívá standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie, pojmenuje součásti počítače - využívá tiskárny a scannery, vysvětlí pojem počítačová síť	Struktura a popis počítače, tiskárna, scanner a jejich používání, počítačová síť	OSV	
Žák: využívá standardní funkce počítače, využívá vhodné aplikace - legální a nelegální software, licence	Software, freeware, licence	OSV	
Žák: ovládá práci s textovými editory - vytváří a používá styly a základní typografická pravidla pro zpracování textu	Textové editory (např. Word) – typografická pravidla	OSV	
Žák: ovládá práci s grafickým programem, vytvoří jednoduchou animaci	Grafické programy (např. Pivot)	Výtvarná výchova	
Žák: ovládá práci s prezentačním programem - vytváří prezentace, využívá animace, prezentuje svoji práci	Prezentační program (např. PowerPoint)	OSV	
Žák: vyhledává informace a ověřuje věrohodnost informací, cituje zdroje	Formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy, citace zdroje	OSV	
Žák: respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik, jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software	OSV	
Žák: komunikuje prostřednictvím internetu - využívá různé komunikační programy, používání zásad ochrany osobních dat, hesla	Vývojové trendy informačních technologií, internet	OSV, VEGS	

Vzdělávací oblast:	Informační a komunikační technologie		
Vzdělávací obor:	Informatika	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: využívá standardní funkce počítače, operační systémy a jejich druhy, programové vybavení - je seznámen s principem fungování počítačů	Počítač, software, operační systémy, šifrování, dvojková soustava	OSV	
Žák: je seznámen s vývojem informačních technologií, vyhledá informace o historii počítačů	Vývojové trendy informačních technologií,	OSV	
Žák: zpracuje a prezentuje informace v textové, grafické a multimediální podobě	Prezentační programy, multimediální programy (např. SmartBoard)	OSV	
Žák: ovládá práci s grafickým editorem, uplatňuje základní estetická pravidla pro práci s obrazem - provádí jednoduché úpravy digitální fotografie	Programy pro úpravu digitální fotografie	OSV	
Žák: ovládá práci s grafickým programem	Rastrové a vektorové grafické programy	Výtvarná výchova	
Žák: ovládá práci s tabulkovým editorem - definuje vlastnosti buňky, vytvoří jednoduchou tabulku	Tabulkový editor (např. Excel) – buňka, vlastnosti buňky, tabulka	OSV	
Žák: používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji	Zdroje informací a citace zdroje	OSV, VEGS	
Žák: ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů a posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	Hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování	OSV	

Vzdělávací oblast:	Informační a komunikační technologie		
Vzdělávací obor:	Informatika	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: ovládá práci s tabulkovým editorem - vytvoří tabulku, porovná data, zapíše jednoduché vzorce, vytvoří jednoduchý graf	Tabulkový editor (např. Excel) – tabulka, vzorce, graf	OSV	
Žák: ovládá práci s grafickým editorem, uplatňuje základní estetická pravidla pro práci s obrazem - provádí jednoduché úpravy digitální fotografie	Programy pro úpravu digitální fotografie	OSV	
Žák: využívá aplikace pro tvorbu jednoduchých webových stránek -vytvoří vlastní jednoduchou webovou prezentaci	Editory webových stránek	OSV	
Žák: používá informace z různých zdrojů, využívá výukové portály pro další sebevzdělávání	Zdroje informací, výukové portály	OSV, MV	
Žák: ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů a posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	Hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování	OSV, MV	
Žák: ovládá práci s textovým a grafickým editorem, používá funkci kontrola pravopisu, uplatňuje typografická a estetická pravidla pro práci s textem a obrazem	Typografická pravidla	OSV	
Žák: pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví	Ochrana práv k duševnímu vlastnictví, informační etika	OSV, MV Občanská a rodinná výchova	
Žák: využívá volně dostupné aplikace a programy	Antivirové programy, freeware, shareware, sdílení dat	OSV	

5. 4. Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

5. 4. 1. PRVOUKA

5. 4. 1. 1. Charakteristika předmětu

Časové a organizační vymezení

- 1. - 3. ročník - 2 hodiny
- výuka probíhá většinou ve třídě za využití různých forem práce, pomůcek, dále realizujeme vhodné krátkodobé projekty, exkurze a práce v terénu (pozorování), žáci mají k dispozici různé zdroje informací

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Prvouka** je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme - žáci se učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen praktické poznávání

místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

Lidé kolem nás - žáci si postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Lidé a čas - žáci se učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

Rozmanitost přírody - žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

Člověk a jeho zdraví - žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

5. 4. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu

- orientaci ve světě informací, propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Kompetence učení:

učíme žáky:

- operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, vytvářet si ucelenější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, posuzovat a hodnotit výsledky svého pozorování
- poznávat smysl a cíl učení, mít pozitivní vztah k učení, posoudit vlastní pokrok, zhodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich
- používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu

Kompetence k řešení problémů:

učíme žáky:

- vnímat nejrůznější problémové situace, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslet a naplánovat způsob řešení problémů
- využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení
- samostatně řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problémů nejrůznější postupy
- činit rozhodnutí, která jsou schopni obhájit a diskutovat o nich, výsledky svých činů zhodnotit
- k účelnému rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Kompetence komunikativní:

učíme žáky:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory
- naslouchat promluvám druhých lidí, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svoje názory
- rozumět různým typům textů a záznamů a přemýšlet o nich
- využívat komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

- pojmenovávat pozorované skutečnosti a zachycovat je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální:

učíme žáky:

- spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívat k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské:

učíme žáky:

- respektovat přesvědčení druhých lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení, dodržovat pravidla slušného chování
- tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých
- být si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- aktivně se zapojovat do kulturního dění, soutěží a sportovních aktivit
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální tematiku, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí

Kompetence pracovní:

učíme žáky:

- přistupovat k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých
- uplatňovat elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnávat minulost a současnost
- dodržovat obecná pravidla bezpečnosti

Žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti.

5. 4. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí	Mezilidské vztahy, komunikace, utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, pozitivní postoj k sobě samému Poznávání svého těla
Seberegulace a sebeorganizace	Režim dne Organizace vlastního času
Psychohygiena	Režim dne Dodržování režimů zajišťujících zdraví rozvoj jedince

Sociální rozvoj

Školní vzdělávací program ZŠ Holice, Holubova 47, okres Pardubice

Poznávání lidí	Vzájemné poznávání se ve skupině – třída, rodina
Mezilidské vztahy	Postavení jedince v rodině, role členů rodiny Přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů, rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
Hodnoty, postoje, praktická etika	Rozvoj pomáhajícího a prosociálního chování Analýza vlastních a cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí, odpovědnost, spolehlivost

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Vytváření pravidel chování, práva a povinnosti, odpovědnost za své činy Žák – škola, historie školy, práva a povinnosti žáka
Občan, občanská společnost a stát	Domov, obec Pozitivní vztah k domovu a vlasti
Formy participace občanů v politickém životě	Hlavní orgány státní moci, symboly našeho státu Vláda, parlament, zákon, politické strany, spolky a církve
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Základní lidská práva, demokratické principy

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Zážitky a zajímavosti, zkušenosti z cest
Jsmo Evropané	Rodina Historie naší země, souvislosti s okolními státy Kořeny a zdroje evropské civilizace - region, stát
Objevujeme Evropu a svět	Zážitky a zajímavosti, zkušenosti z cest

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy	Tolerance, spolupráce, slušné chování Slušné a bezpečné chování
Etnický původ	Základní lidská práva, rovnost všech etnických skupin

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Vztah k prostředí a přírodě Les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo - město, vesnice, kulturní krajina Uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Pozoruje činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou životní prostředí i zdraví člověka poškozovat, ochrana přírody - odpady Hospodaření s nerostnými surovinami, odpady a půdou Rovnováha v přírodě, souvislosti mezi vzhledem přírody a činností člověka
Základní podmínky života	Voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje Voda, vzduch, ... - vysvětlí jejich význam Ochrana přírody a přírodních zdrojů, uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
Vztah člověka k prostředí	Uvědomování si podmínek a zákonitostí života, vztahu prostředí a zdraví Odpady – jejich likvidace a recyklace, odpovědnost za tvorbu a ochranu životního prostředí Ochrana životního prostředí

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Integrativní součást vzdělávacího procesu při činnostech a aktivitách Reklama – vnímání, hodnocení a vliv
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Využívání médií jako zdroje informací
Fungování a vliv médií ve společnosti	Psychohygiena, režim dne Využívání médií jako zdroje informací

5. 4. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět		
Vzdělávací obor:	Prvouka	Ročník:	1.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
MÍSTO KDE ŽIJEME			
Žák: - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo, rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	<p style="text-align: center;">Domov</p> Orientace v prostředí bydliště a okolí <p style="text-align: center;">Škola</p> orientace v prostředí školy a jejím okolí. Bezpečná cesta do školy.	Dopravní výchova - značky	
LIDÉ KOLEM NÁS			
Žák: - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi.	<p style="text-align: center;">Rodina</p> členové rodiny (sourozenci, rodiče, prarodiče) a příbuzenské vztahy mezi nimi.	OSV	
Žák: - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	Běžná povolání. Čas práce a odpočinku.		
LIDÉ A ČAS			
Žák: - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	<p style="text-align: center;">Orientace v čase a časový řád</p> rok, roční období, týden, dny v týdnu, části dne, určování času, kalendář. Denní režim žáka. Průběh lidského života. Pojmy včera, dnes, zítra.	OSV	
Žák: - pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky.	Africký cestovatel dr. E. Holub, spisovatel J. Balík.		
Žák: - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost	<p style="text-align: center;">Současnost a minulost v našem životě</p> Vánoční a velikonoční svátky, lidové zvyky, tradice Rodinná oslava, zvyky v rodině.	OSV	
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Žák: - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	Roční období. Pozorování přírody v různých ročních obdobích, změny v přírodě. Rizika spojená s ročními obdobími.	Vycházky	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě. 	<p>Rostliny a jejich části (kořen, stonek, list, květ), ovoce a zelenina, houby. Živočichové a jejich stopy, ptáci. Domácí zvířata a jejich mláďata.</p>	OSV
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví. 	<p>Lidské tělo základní části lidského těla, pojmy nemoc a úraz</p> <p>Péče o zdraví hygienické návyky, správná výživa (zdravé a nezdravé potraviny, jídelníček), pitný režim. Uchovávání potravin.</p>	OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu a jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných. 	<p>Osobní bezpečí, krizové situace bezpečné chování ve škole i doma, nevhodné chování. bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce (chůze po chodníku, přecházení vozovky), dopravní značky. Práva a povinnosti žáků školy (školní řád).</p>	OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek. 	<p>Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví obezřetné chování při setkání s cizí osobou, linky tísňového volání.</p>	OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech. 	<p>Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená Postup v případě ohrožení - evakuace školy, varovný signál, zkouška sirén.</p>	

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět		
Vzdělávací obor:	Prvouka	Ročník:	2.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
MÍSTO KDE ŽIJEME			
Žák: - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo, rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	<p style="text-align: center;"><u>Domov, škola</u></p> Adresa bydliště a školy, orientace v okolí školy a bydliště. Nebezpečí v okolí školy a bydliště, riziková místa a situace.		Dopravní výchova – značky. Český jazyk – psaní adresy
LIDÉ KOLEM NÁS			
Žák: - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.	<p style="text-align: center;"><u>Rodina</u></p> postavení jedince v rodině, členové rodiny a jejich vztahy a role. <p style="text-align: center;"><u>Soužití lidí</u></p> Mezilidské vztahy, komunikace, rizikové situace <p style="text-align: center;"><u>Chování lidí</u></p> Vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, předcházení konfliktům, rizikové chování, zvládání vlastní emocionality.		OSV
Žák: - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	<p style="text-align: center;"><u>Rodina</u></p> Běžná povolání, povolání rodičů. Příjmy a výdaje v domácnosti		
LIDÉ A ČAS			
Žák: - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	<p style="text-align: center;"><u>Orientace v čase a časový řád</u></p> Měsíce v roce, děj minulý, přítomný, budoucí. Určování času – čtvrt, půl, tři čtvrtě.		
Žák: - pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu.	Africký cestovatel dr. E. Holub, spisovatel J. Balík.		
Žák: - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost	<p style="text-align: center;"><u>Současnost a minulost v našem životě</u></p> Vánoční a velikonoční svátky, lidové zvyky, tradice, státní svátky a významné dny Rodinná oslava, zvyky v rodině. Průběh lidského života.		
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Žák: - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	Proměny přírody během roku, roční období a jejich hlavní znaky. Přezimující ptáci. Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody, třídění odpadu.		ENV MKV Vycházky

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě. 	<p>Jarní rostliny, stromy jehličnaté a listnaté. Hospodářská zvířata a jejich užitek, zvířata volně žijící a jejich mláďata. Části těla savce a ptáka, jejich stopy. Rostliny a jejich části (kořen, stoněk, list, květ). Ovoce, zelenina, houby.</p>	ENV
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví. 	<p>Lidské tělo základní části lidského těla Péče o zdraví denní režim a hygienické návyky správná výživa, vhodná skladba potravy (zdravé a nezdravé potraviny, jídelníček), uchovávání potravin. Nemoc, úraz, otužování, první pomoc při drobných poraněních, prevence nemocí a úrazů Životní prostředí</p>	OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu a jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných. 	<p>Osobní bezpečí, krizové situace bezpečné chování ve škole i doma, příklady nevhodného chování, chování ve společnosti. Vhodná a nevhodná místa pro hru. Bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky. Práva a povinnosti žáků školy (školní řád).</p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek. 	<p>Osobní bezpečí, krizové situace pravidla chování a komunikace s cizí osobou, umět pomoci a o pomoc požádat. Šikana, týrání, nevhodné dotyky na lidském těle.</p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech. 	<p>Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená Postup v případě ohrožení - evakuace školy - varovný signál, zkouška sirén. Mimořádné situace a chování při nich. Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví Linky tísňového volání, první pomoc (říznutí, odřenina, popálení)</p>	

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět		
Vzdělávací obor:	Prvouka	Ročník:	3.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
Žák: - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo, rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	<u>domov, škola</u> prostředí a orientace v místě bydliště a školy, prostředí školy, riziková místa a situace	ENV vycházka Hudební výchova – lidové písně	
Žák: - začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).	<u>obec</u> orientace v obci, plán, značky na mapě, orientace v plánu obce, minulost a současnost obce, význačné budovy <u>místní a okolní krajina</u> směrová růžice, určení severu, světové strany, Pardubický kraj, širší okolí obce, změny v regionu		
Žák: - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.	<u>okolní krajina</u> přírodniny a lidské výtvořiny, ochrana životního prostředí, ochrana přírody		
LIDÉ KOLEM NÁS			
Žák: - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.	<u>Rodina</u> členové širší rodiny, vztahy a role, práva a povinnosti členů rodiny, práva a povinnosti dětí, rodokmen <u>Soužití lidí</u> pravidla slušného chování, komunikace mezi lidmi, hendikep, odlišnosti, tolerance <u>Chování lidí</u> vlastnosti lidí, důležitost učení a práce, pracovní návyky	MKV OSV	
Žák: - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	<u>Rodina</u> Běžná povolání, povolání rodičů. Příjmy a výdaje v domácnosti, hospodaření s penězi a šetření.		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
LIDÉ A ČAS		
Žák: - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	<u>Orientace v čase a časový řád</u> určování času, čas jako fyzikální veličina - pojem minuta, sekunda, letopočet, kalendáře rok, měsíc, týden; denní režim	
Žák: - pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu.	<u>Regionální památky</u> historické budovy v obci, regionu, pověsti významné osobnosti obce	
Žák: - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost	<u>Současnost a minulost v našem životě</u> období lidského života, proměny způsobu života - příklady života v minulosti a současnosti (vyprávění prarodičů)	
ROZMANITOST PŘÍRODY		
Žák: - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	příroda v zimě, na jaře, v létě, na podzim rizika v přírodě <u>ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</u>	vycházka pozorování ENV
Žák: - roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.	<u>přírodniny živé a neživé rostliny, houby, živočichové</u> stavba těla rostlin, živočichů, způsob života, výživa, význam v přírodě a pro člověka	
Žák: - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.	<u>látky a jejich vlastnosti</u> třídění látek, porovnávání látek (sklo, papír, kov) základní veličiny a jejich měření, jejich jednotky a měřidla (hmotnost - kg, objem - l, čas-min, délka - m)	Matematika – zápis a měření základních veličin
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
Žák: - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.	<u>Lidské tělo</u> stavba lidského těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, vývoj jedince <u>Péče o zdraví</u> zdravý životní styl, prevence před nemocemi a úrazy, první pomoc při drobných poraněních	OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu a jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných. 	<p><u>osobní bezpečí</u> bezpečné chování v rizikovém prostředí, silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)</p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek. 	<p><u>Osobní bezpečí, krizové situace</u> pravidla chování a komunikace s cizí osobou, umět pomoci a o pomoc požádat, nevhodné dotyky na lidském těle, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání</p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech. 	<p><u>Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená</u> Postup v případě ohrožení - evakuace školy - varovný signál, zkouška sirén. Mimořádné situace a chování při nich. <u>Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví</u> čísla tísňového volání (IZS) - mimořádné situace (povodeň, únik chemických látek, požár)</p>	

5. 4. 2. PŘÍRODOVĚDA

5. 4. 2. 1. Charakteristika předmětu

časové a organizační vymezení:

- vyučuje se ve 4. – 5. ročníku
- 4. ročník – 2 hodiny přírodověda
- 5. ročník – 2 hodiny (posílení předmětu jednou hodinou disponibilní časové dotace)

Vyučovací předmět přírodověda je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Navazuje a rozvíjí poznatky a dovednosti žáků získané v prvouce. Přírodověda se vyučuje dle platného učebního plánu. Výuka je realizována ve třídách, při vycházkách do okolí školy a města, při exkurzích.

Vzdělávací obsah přírodovědy je členěn do 2 tematických okruhů – Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví. Vyučovací předmět přináší základní poznatky o velké rozmanitosti a proměnlivosti živé a neživé přírody a jejím významu pro člověka. Žáci poznávají sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v daném předmětu je vlastní prožitek žáka. Při výuce nabízíme žákům řadu aktivačních metod, předkládáme dostatek spolehlivých informačních zdrojů, nabízíme dostatek obrazových materiálů, zařazujeme různé metody a formy práce, které vytvářejí příjemnou pracovní atmosféru a motivují žáka k prohlubování vědomostí. Využíváme her, soutěží, experimentů, názorných demonstrací, modelových situací, aj. Součástí výuky jsou pokusy, pozorování, vycházky. Žáci pracují s učebnicemi, pracovními listy, encyklopediemi a přírodními materiály. Na základě praktického poznávání okolní krajiny se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, hledat možnosti, jak ve svém věku mohou zlepšovat životní prostředí a přispět tím k ochraně přírody, učí se dodržovat hygienické návyky a uvědomovat si význam ochrany zdraví.

5. 4. 2. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence učení:

učíme žáky:

- pracovat s názorem
- vyhledávat informace z více zdrojů (internetu, uč. textů, obraz. materiálů zvířat a rostlin, encyklopedie)
- pozorovat, experimentovat, vyhodnocovat

Kompetence k řešení problémů:

učíme žáky:

- řešit úkoly přiměřené jeho věku a schopnostem
- prezentovat své názory, myšlenky a nápady
- vytvářením modelových situací a příkladů ze života pomáháme žákovi při hledání správného postupu řešení problémů
- umožníme žákovi pozorovat různé jevy, hledat vysvětlení a provádět pokusy

Kompetence sociální a personální:

učíme žáky:

- pracovat ve skupině a týmu, důsledně vyžaduje osvojení a dodržování pravidel chování v týmové práci
- vedeme žáka k objektivnímu hodnocení, sebehodnocení

- kladně hodnotíme individuální pokroky každého žáka

Kompetence občanské:

učíme žáky:

- pečovat o své tělo, pečovat o své zdraví a bezpečnost
- při modelových situacích umožňujeme žákovi nácvik správného chování v krizových situacích
- praktickými činnostmi vedeme žáka k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní:

učíme žáky:

- formou her a využitím názorných pomůcek nacvičujeme s žákem základní činnosti běžných profesí

5. 4. 2. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Sebezpoznání a sebepojetí	Mezilidské vztahy, komunikace, utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, pozitivní postoj k sobě samému Poznávání svého těla
Seberegulace a sebeorganizace	Režim dne Organizace vlastního času
Psychohygiena	Režim dne Dodržování režimů zajišťujících zdraví rozvoj jedince

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
Hodnoty, postoje, praktická etika	Rozvoj pomáhajícího a prosociálního chování Analýza vlastních a cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí, odpovědnost, spolehlivost

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Základní podmínky života	Voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje Voda, vzduch, ... - vysvětlí jejich význam Ochrana přírody a přírodních zdrojů, uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
Vztah člověka k prostředí	Uvědomování si podmínek a zákonitostí života, vztahu prostředí a zdraví Odpady – jejich likvidace a recyklace, odpovědnost za tvorbu a ochranu životního prostředí Ochrana životního prostředí

5. 4. 2. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět		
Předmět:	Přírodověda	Ročník:	4.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka 	<u>Životní podmínky</u> rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi	ENV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí 	<u>Rovnováha v přírodě</u> základní společenstva	ENV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy 	<u>Rostliny, houby, živočichové</u> průběh a způsob života, stavba těla u některých nejnámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka	ENV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu 	<u>Látky a jejich vlastnosti</u> třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – stručně charakterizuje některé přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí 	<u>Voda a vzduch</u> výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat 	<u>Nerosty a horniny</u> hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam		
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou – účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob 	<u>Péče o zdraví</u> zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim	OSV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek 	<p><u>Návykové látky a zdraví</u> návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p>	OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události 	<p><u>Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví</u> služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku</p>	Český jazyk Vlastivěda OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista 	<p><u>Osobní bezpečí, krizové situace</u> vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p>	

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět		
Vzdělávací obor:	Přírodověda	Ročník:	5.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka 	<u>Životní podmínky</u> rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi, podnebí a počasí		ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období 	<u>Vesmír a Země</u> sluneční soustava, den a noc, roční období		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí 	<u>Rovnováha v přírodě</u> význam, vzájemné vztahy mezi organismy		ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy 	<u>Rostliny, živočichové</u> znaky života, životní potřeby a projevy, význam v přírodě a pro člověka		ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat 	<u>Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</u> odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy		ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit 	<u>Rizika v přírodě</u> rizika spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi		
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života – rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození 	<u>Lidské tělo</u> - stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, biologické a psychické změny v dospívání, vývoj jedince, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista 	<p><u>Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená</u> postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém, bezpečné chování v silničním provozu</p>	VDO
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek 	<p><u>Návykové látky a zdraví</u> návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p>	OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou 	<p><u>Péče o zdraví</u> nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) <u>Privolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví</u> služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku <u>Osobní, intimní a duševní hygiena</u></p>	Český jazyk Vlastivěda OSV
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc 	<p><u>Drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních</u></p>	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku 	<p><u>Partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy</u> rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality</p>	Český jazyk OSV

5. 4. 3. VLASTIVĚDA

5. 4. 3. 1. Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět vlastivěda je integrován do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a je realizován ve 4. a 5. ročníku na 1. stupni základního vzdělání. Svým obsahem navozuje na poznatky a dovednosti žáků získané v prvouce. Výuka vlastivědy je dotována dvěma hodinami týdně. Probíhá formou společné výuky či skupinové práce ve třídách, praktickou výukou v okolí školy s ve městě, formou exkurzí.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Vlastivěda je členěn do tří tematických okruhů.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejnámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

Důraz je kladen na prožitek žáka. Do výuky jsou včleněny aktivační metody, žákům je předkládán dostatek informačních zdrojů a názorných pomůcek. Žáci jsou vedeni k samostatnému vyhledávání informací z dostupných informačních zdrojů.

5. 4. 3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence učení:

- žáky vedeme k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé a v čem by v budoucnu mohli uspět
- upevňujeme jejich preventivní chování
- učíme je orientaci ve světě informací, časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací

- pomáháme jim řešit a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- motivujeme žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů:

- upevňujeme u žáků účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- umožňujeme žákům poznávat a ovlivňovat jejich jedinečnost
- pomáháme žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- učíme je pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., využívat různé informační zdroje

Kompetence komunikativní:

- pomáháme žákům rozšiřovat si slovní zásobu v osvojených tématech
- vedeme je k samostatnosti a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- učíme je pojmenovávat pozorované skutečnosti a zachycovat je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- umožňujeme jim přirozeně vyjadřovat pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- podporujeme u žáků prezentaci jejich myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému se naslouchání a zdůvodňování vlastních závěrů, vzájemné pomoci

Kompetence sociální a personální:

- podporujeme práci žáků ve skupinách
- učíme je efektivně spolupracovat na řešení problému, respektovat názory druhých, přispívat k diskuzi, věcně argumentovat
- vedeme žáky k oceňování svých názorů a přínosů

Kompetence občanské:

- učíme žáky k ohleduplnosti ke kulturním výtvorům
- vedeme žáky k respektování pravidel
- učíme žáky tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých

Kompetence pracovní:

- vedeme žáky k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- učíme žáky uplatňovat elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnávat minulost a současnost
- zohledňujeme soudobý stav poznání a technického rozvoje

5. 4. 3. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Respektování životní role
Sebepoznání a sebepojetí	Mezilidské vztahy, komunikace, utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, pozitivní postoj k sobě samému
Psychohygiena	Orientace ve zdravém životním stylu

Sociální rozvoj

Školní vzdělávací program ZŠ Holice, Holubova 47, okres Pardubice

Poznávání lidí	Vzájemné poznávání se ve skupině – třída, rodina
Mezilidské vztahy	Postavení jedince ve skupině

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
Hodnoty, postoje, praktická etika	Rozvoj pomáhajícího a prosociálního chování Analýza vlastních a cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí, odpovědnost, spolehlivost

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Vytváření pravidel chování, práva a povinnosti, odpovědnost za své činy Žák – škola, historie školy, práva a povinnosti žáka
Občan, občanská společnost a stát	Domov, obec Pozitivní vztah k domovu a vlasti Pozitivní vztah k domovu a vlasti
Formy participace občanů v politickém životě	Hlavní orgány státní moci, symboly našeho státu Vláda, parlament, zákon, politické strany, spolky a církve
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Základní lidská práva, demokratické principy

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Zážitky a zajímavosti, zkušenosti z cest
Jsme Evropané	Rodina Historie naší země, souvislosti s okolními státy Kořeny a zdroje evropské civilizace - region, stát

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy	Tolerance, spolupráce, slušné chování Slušné a bezpečné chování
Etnický původ	Základní lidská práva, rovnost všech etnických skupin

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Vztah člověka k prostředí	Uvědomování si podmínek a zákonitostí života, vztahu prostředí a zdraví Odpady – jejich likvidace a recyklace, odpovědnost za tvorbu a ochranu životního prostředí Ochrana životního prostředí
---------------------------	--

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Integrativní součást vzdělávacího procesu při činnostech a aktivitách Reklama – vnímání, hodnocení a vliv
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Využívání médií jako zdroje informací
Fungování a vliv médií ve společnosti	Využívání médií jako zdroje informací

5. 4. 3. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět		
Vzdělávací obor:	Vlastivěda	Ročník:	4.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
Žák: - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	Okolní krajina (místní oblast, region) , zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí	Vv, Čj Exkurze do zajímavých míst	
Žák: - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	Mapy obecně zeměpisné a tematické , obsah, grafika, vysvětlivky, orientační body a linie, světové strany Mapa ČR - sousední státy	Vv, Př OSV - dovednost pro řešení problému	
Žák: - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti	Regiony ČR , Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod	Vv, Čj VDO - občan ČR	
Žák: - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	Naše vlast , domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, armáda ČR	Hv, Čj VDO - Občanská povinnost a stát	
LIDÉ KOLEM NÁS			
Žák: - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci	Soužití lidí , mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“	VDO - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MV - lidské vztahy	
Žák: - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení	Chování lidí , vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům	Čj - literatura OSV - morální rozvoj MV - etnický původ	
Žák: - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	Právo a spravedlnost , základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy	OSV - sociální rozvoj	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák: - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p>	<p><u>Základní globální problémy</u>, významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí</p>	Př, Vv
LIDÉ A ČAS		
<p>Žák: - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahu mezi ději a mezi jevy</p>	<p><u>Orientace v čase a časový řád</u>, dějiny jako časový sled událostí, letopočet, generace</p>	M
<p>Žák: - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</p>	<p><u>Současnost a minulost v našem životě</u>, proměny způsobu života, bydlení, předměty denního potřeby</p>	Vv, Čj
<p>Žák: - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</p>	<p><u>Dějiny vlasti</u>, pověsti, báje a mýty jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu</p>	VMEG Jsme Evropané
<p>Žák: - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p>	<p><u>Lidé a obory zkoumající minulost</u>, svědectví práce našich předků uchované v památkách</p>	Hv, Čj - literatura, Vv

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět		
Vzdělávací obor:	Vlastivěda	Ročník:	5.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
Žák: - rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, EU	Vv, Čj VMEGS- Objevujeme Evropu a svět	
Žák: - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	Regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod	Čj- Lv - pověsti Vv, PŘ OSV- dovednost pro řešení problému	
Žák: - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírody v naší vlasti i v jiných zemích	Cestování Památky Unesco	Vv, Čj VDO - občan ČR VMEGS -Evropa nás zajímá	
LIDÉ KOLEM NÁS			
Žák: - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	Právo a spravedlnost – protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot		
Žák: - orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peněz v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže, nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy	Vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky		
Žák: - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	Základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí	Čj, M	
Žák: - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce	Kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura	Čj pollo- Lv, PŘ	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
LIDÉ A ČAS		
<p>Žák:</p> <p>- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahu mezi ději a mezi jevy</p>	<p><u>Orientace v čase a časový řád</u> - dějiny jako časový sled událostí, letopočet</p>	<p>M-římské číslice</p>
<p>Žák:</p> <p>- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</p>	<p><u>Regionální památky</u> – péče o památky</p>	<p>VMEG Jsme Evropané</p>
<p>Žák:</p> <p>- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p>	<p><u>Lidé a obory zkoumající minulost</u> Báje, mýty, pověsti Minulost v našem životě, svědectví našich předků</p>	<p>Hv, Čj - literatura, Vv</p>
<p>Žák:</p> <p>- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</p>	<p><u>Současnost a minulost v našem životě</u> - významné dny a státní svátky</p>	<p>Čj VDO - pozitivní vztah k vlasti</p>

5. 5. Člověk a společnost

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

5. 5. 1. DĚJEPIS

5. 5. 1. 1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Ve vyučovacím oboru dějepis se upřednostňuje forma realizace vyučovací hodina se začleňováním krátkodobých projektů. Časová dotace je dvě hodiny týdně v každém ročníku. Daný vyučovací obor se také realizuje v muzeích, v terénu a při exkurzích.

5. 5. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společností, utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promyšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společností
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Vzděláváním v daném vzdělávacím oboru směřujeme k utváření a rozvíjení **klíčových kompetencí**.

Kompetence k učení

- klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- pracujeme s historickými termíny, znaky, pojmy a symboly, propojujeme je do širších celků a pokoušíme se o zobecňování jevů
- žáci se účastní různých historických soutěží a olympiád
- zadáváme zajímavé domácí úkoly

Kompetence k řešení problémů

- vedeme výuku tak, aby žáci byli postaveni před problém, řešili ho a své řešení uměli obhájit
- vyhledáváme v různých zdrojích informace vhodné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci
- nasloucháme si

- ke komunikaci a informovanosti využíváme školní časopis Holubník, ve kterém je i dějepisný koutek

Kompetence sociální a personální

- při výuce používáme skupinovou práci žáků
- měníme role ve skupinách

Kompetence občanské

- respektujeme názory, přesvědčení a způsoby řešení problémů ostatních
- oceňujeme naše historické a kulturní tradice

Kompetence pracovní

- doplňujeme výuku o praktické exkurze (dotykové a činnostní expozice)

5. 5. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Předmět vede ke cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, ke cvičení dovedností zapamatování.
Sebepoznání a sebepojetí	Sám žák či skupina se stává učivem. Smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích. Konfrontace lit. textu se sebou samým a ostatními.
Seberegulace a sebeorganizace	Předmět vede formou výuky k cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulaci vlastního jednání i prožívání; dále vedou k stanovování cílů a kroků k jejich dosažení.
Psychohygiena	Žák nenásilnou formou hledá cestu i sám k sobě samému, poznává sociální vztahy a možnosti zvládnutí stresových situací
Kreativita	Celkově předmět rozvíjí kreativitu žáka, pružnost, originalitu i schopnost přijmout názory druhých.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Dochází k vzájemnému poznávání, k rozvoji pozornosti vůči odlišnosti a hledání výhod v odlišnostech.
Mezilidské vztahy	Samozřejmě také pečuje o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc.
Komunikace	Všechny složky předmětu rozvíjí řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků... Rozvíjí asertivní komunikaci, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, pozitivní komunikaci, rozlišování pravdy, lži a předstírání.
Spolupráce a soutěživost	Forma výuky podporuje samostatnost, individualitu vrcholící např.: soutěživostí, jindy nutnost spolupráce. Důraz je kladem na střídání těchto aktivit.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Hodiny poskytují možnosti řešení problémů a ukazují modely rozhodovacích dovedností
Hodnoty, postoje, praktická etika	Dochází k analýze vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí. Vytváří povědomí o kvalitách odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti, respektování ...

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

<p>Občan, občanská společnost a stát</p>	<p>6. roč.: Pravidla soužití, nejstarší formy – tlupa, rod, kmen První státy, despotie Aténská otrokářská demokracie Vývoj státního zřízení: království – republika – císařství Velkomoravská říše a Český stát – první státní útvary u nás 7. roč.: Velká listina svobod v Anglii – demokratizace středověké společnosti Husitství – první „republika“ v našich dějinách, Jiří z Poděbrad – plán spolupráce mezi panovníky. Jagellonci – princip stavovské monarchie Anglie (konstituční monarchie) 8 roč.: Národní obrození – vznik novodobé občanské společnosti vznik USA (moderní ústava s oddělením mocí) Deklarace lidských a občanských práv 9. roč.: Svět po 1. světové válce – demokracie versus totalita ČSR – nový stát v Evropě – politický systém pluralitní parlamentní demokracie, řešení národnostní problematiky (čechoslovákismus, národnostní menšiny), fašismus Studená válka – demokracie x komunistická totalita, konkrétní příklady porušování lidských práv Demokracie po roce 1989</p>
<p>Formy participace občanů v politickém životě</p>	<p>6. roč.: Střepinový soud v Aténách 7. roč.: Sledovat, jak úspěšné jsou jednotlivé skupiny občanů ve snaze podílet se na rozhodování. 8. roč.: V 19. stol. boj za všeobecné a rovné volební právo.</p>

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

<p>Evropa a svět nás zajímá</p>	<p>Tato tematika koncepčně prolíná celou výukou dějepisu. Oblast národních dějin se vždy vysvětluje v návaznosti na události světových (především pak evropských) dějin – viz osnovy dějepisu. Poznání historie sousedů, ale i vzdálenějších regionů je důležitým předpokladem pro pochopení a respektování jiných životních stylů.</p>
<p>Objevujeme Evropu a svět</p>	<p>8. a 9. roč. Evropa 19. stol. – vytváření států, nacionalismus x vlastenectví, Společnost národů jako pokus řešení problémů po 1. světové válce, OSN – stejný pokus ve světovém měřítku po 2. světové válce, Evropa rozdělená železnou oponou v době studené války</p>

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Dějepis má žákům poskytnout základní znalosti o kořenech a vývoji různých etnických a kulturních skupin. Výsledkem by pak mělo být přijetí názoru o rovnocennosti všech těchto odlišností.

Kulturní rozdíly	Důraz je kladen právě na kulturní přínos: 6. roč.: Nejstarší státy Antika, počátky křesťanství Byzantský kulturní sloh, Franská říše, Arabská říše Velká Morava, Český stát Románský sloh
Lidské vztahy	Historické příklady toho, jak často docházelo ke konfliktům z důvodů kulturních, sociálních, náboženských i jiných odlišností, obvyklé tragické důsledky takových střetnutí a nepoučitelnost lidstva.
Etnický původ	Totéž jako v oddíle Lidské vztahy, ale s důrazem na odlišnosti národnostní, v národních dějinách sledování česko – německé otázky (již od středověkých kořenů), ve světových např. indiánská a černošská otázka, nacistický rasismus a holocaust.
Multikulturalita	6. roč. Různost jazyků: a) bájný výklad (babylonská věž, zmatení jazyků) b) skutečnost - rozpad praindoevropského jazyka (doba bronzová) a vznik skupiny indoevropských jazyků, ukázky – důkazy příbuznosti Celkově (hlavně 9. roč) Dnešní multikulturalita je výsledkem dlouhého historického vývoje
Princip sociálního smíru a solidarity	Správnost a potřebnost tohoto principu by měla být přirozeným vyústěním předchozích tematických okruhů.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Základní podmínky života	6. roč.: Mladší doba kamenná Nejstarší státy Středověké zemědělství, vznik měst, rozvoj řemesel, obchodu – postupně se mění charakter krajiny 7. roč.: Objevení Ameriky, „vývoz“ evropské civilizace a důsledky pro indiánské obyvatelstvo 8. a 9. roč.: Průmyslová revoluce, technicko – vědecká revoluce, vědecko – technická revoluce – jednota pokroku a negativních důsledků, komplexnost působení, změny životního stylu
---------------------------------	---

5. 5. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Dějepis	Ročník:	6.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČLOVĚK V DĚJINÁCH			
Žák: uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků		Význam zkoumání dějin	OSV
Žák: uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány		Získávání informací o dějinách; historické prameny	OSV
Žák: orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu		Historický čas a prostor	Zeměpis Matematika
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI			
Žák: charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu		Člověk a lidská společnost v pravěku	Přírodopis
Žák: objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost		Člověk a lidská společnost v pravěku	OSV
Žák: uvede příklady archeologických kultur na našem území		Člověk a lidská společnost v pravěku	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY		
Žák: rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	Nejstarší starověké civilizace	Zeměpis Přírodopis
Žák: porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých staroorientálních státech	Nejstarší starověké civilizace	OSV, VEGS
Žák: uvede nejvýznamnější typy staroorientálních památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz	Český jazyk a literatura Výtvarná výchova
Žák: porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých antických státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	Antické Řecko a Řím	OSV, VEGS Český jazyk a literatura Občanská a rodinná výchova
Žák: uvede nejvýznamnější typy antických památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	Antické Řecko a Řím	OSV, VEGS Český jazyk a literatura Výtvarná výchova
Žák: demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	Antické Řecko a Řím Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	Český jazyk a literatura
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA		
Žák: popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	Nový etnický obraz Evropy	OSV, VEGS Zeměpis

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Dějepis	Ročník:	7.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA			
Žák: popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	Nový etnický obraz Evropy	Opakování viz 6. ročník Zeměpis	
Žák: porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka	Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj Islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) Šíření křesťanství	OSV, VEGS Zeměpis Český jazyk a literatura Výtvarná výchova	
Žák: objasní druhou vlnu stěhování národů, vznik Sámovy říše, situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	Příchod Slovanů, Sámova říše, Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě	Český jazyk a literatura	
Žák: objasní konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	Papežství, císařství, křížové výpravy	OSV	
Žák: ilustruje postavení jednotlivých vrstev raně středověké společnosti, uvede příklady románské kultury	Struktura raně středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev Kultura raně středověké společnosti – románské umění a vzdělanost	Výtvarná výchova Český jazyk a literatura	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák: vyjmenuje krále z rodu Přemyslovců, vysvětlí pojem dědičný titul. Zhodnotí vládu posledních Přemyslovců, ocení zásluhy Karla IV. u nás i v Evropě.</p> <p>objasní důvody vzniku konfliktu, seznámí se s postavou Jany z Arku</p>	<p>České království za Přemyslovců a Lucemburků</p> <p>Stoletá válka</p>	<p>Český jazyk a literatura</p>
<p>Žák: ilustruje postavení jednotlivých vrstev vrcholně středověké společnosti, uvede příklady gotické kultury</p>	<p>Struktura vrcholně středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev</p> <p>Kultura vrcholně středověké společnosti – gotické umění a vzdělanost</p>	<p>OSV, VEGS</p> <p>Výtvarná výchova Český jazyk a literatura Hudební výchova</p>
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY		
<p>Žák: vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p>	<p>Husitství</p>	<p>Český jazyk a literatura</p>
<p>Žák: zhodnotí osobnost Jiřího z Poděbrad, jeho zásluhy, seznámí se s jednotou bratrskou</p>	<p>Čechy po husitské revoluci</p>	<p>OSV</p>
<p>Žák: popíše spory mezi šlechtou a městy za Jagellonců a jejich příčiny, uvede nejznámější stavby vladislavské gotiky</p>	<p>České království za Jagellonců</p>	<p>Výtvarná výchova</p>
<p>Žák: popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>popíše městskou společnost na konci středověku</p>	<p>Zámořské objevy a počátky dobývání světa</p> <p>Městská společnost na konci středověku</p>	<p>Zeměpis</p>
<p>Žák: vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</p>	<p>Renesance, humanismus</p>	<p>OSV</p> <p>Výtvarná výchova Český jazyk a literatura Hudební výchova</p>
<p>Žák: objasní nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky</p>	<p>Reformace a jejich šíření Evropou</p>	<p>OSV</p>
<p>Žák: objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p>	<p>Český stát a velmoci v 15. – 17. století</p>	<p>OSV</p>
<p>Žák: objasní příčiny vzniku třicetileté války, popíše její výsledky a zamyslí se nad jejími důsledky</p>	<p>Český stát a velmoci v 15. – 17. století</p>	

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Dějepis	Ročník:	8.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY			
<p>Žák: objasní příčiny vzniku třicetileté války, popíše její výsledky a objasní její důsledky</p> <p>popíše vztahy uvnitř Habsburské monarchie po třicetileté válce (povstání poddaných) a vztahy monarchie k evropským státům (války)</p>	Český stát a velmoci v 15. – 18. století	OSV Opakování viz 7. ročník	
<p>Žák: rozpozná základní znaky barokního kulturního stylu a uvede představitele a příklady významných kulturních památek</p>	Barokní kultura	Český jazyk a literatura Výtvarná výchova Hudební výchova	
<p>Žák: na příkladech evropských dějin konkretizuje (osvícenský) absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus</p>	Český stát a velmoci v 15. – 18. století Osvícenství	Občanská a rodinná výchova	
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI			
<p>Žák: objasní vznik USA, dále také souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonskými válkami na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé</p>	Vznik USA Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět	OSV, VEGS Občanská a rodinná výchova	
<p>Žák: porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů, popíše společnost a kulturu na přelomu 18. a 19. století</p>	Národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa Společnost a kultura na přelomu 18. a 19. století Kulturní rozrůzněnost doby	OSV Občanská a rodinná výchova Český jazyk a literatura Výtvarná výchova Hudební výchova	
<p>Žák: vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</p>	Industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka 1. fáze průmyslové revoluce	OSV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	Revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů	Občanská a rodinná výchova
Žák: vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla (včetně proměn společnosti); charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus Proměny společnosti 2. fáze průmyslové revoluce	OSV, VEGS Zeměpis
Žák: na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy popíše změny v hospodářství, umělecký a každodenní život v českých zemích na přelomu 19. a 20. století	Politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva (Evropa, i změny v Habsburské monarchii) Kulturní rozrůzněnost doby Změny v hospodářství, kulturní a každodenní život v českých zemích na přelomu 19. a 20. století	OSV, VEGS Občanská a rodinná výchova
MODERNÍ DOBA		
Žák: na příkladech demonstruje zneužití techniky v první světové válce a jeho důsledky	První světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky	Zeměpis Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Dějepis	Ročník:	9.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
MODERNÍ DOBA			
Žák: na příkladech demonstruje zneužití techniky v první světové válce a jeho důsledky	První světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky	Opakování viz 8. ročník Zeměpis Český jazyk a literatura	
Žák: rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	Nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě Mezinárodně politická a hospodářská situace v 20. a 30. letech	OSV, VDO, VEGS Občanská a rodinná výchova	
Žák: zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	Vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy	Občanská a rodinná výchova	
Žák: charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	Mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; Totalitní systémy komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět	OSV, VDO Občanská a rodinná výchova	
Žák: na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	Druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích	Občanská a rodinná výchova Český jazyk a literatura	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: na příkladech demonstruje zneužití techniky ve druhé světové válce a jeho důsledky	Druhá světová válka, domácí a zahraniční odboj, politické, mocenské a ekonomické důsledky války	Zeměpis
ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT		
Žák: vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků, vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření Vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) Vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky	OSV, VEGS Zeměpis Český jazyk a literatura Občanská a rodinná výchova
Žák: posoudí postavení rozvojových zemí	Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět	Zeměpis
Žák: prokáže základní orientaci v problémech současného světa	Problémy současnosti Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava	OSV Přírodopis Zeměpis Český jazyk a literatura

5. 5. 2. OBČANSKÁ A RODINNÁ VÝCHOVA

5. 5. 2. 1. Charakteristika předmětu

V tomto předmětu žák získá znalosti a dovednosti potřebné pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Žáci poznávají dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí ve vzájemných souvislostech. Žáci se seznamují s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Předmět se zaměřuje na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současné demokratické Evropy, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tento předmět přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a tedy orientaci ve světě financí a k odpovědnosti při spravování rodinného rozpočtu. Dále přispívá k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

5. 5. 2. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů,

názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry
- zadávat žákům úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vést žáky k ověřování důsledků

Kompetence k řešení problémů

- klást žákům otevřené otázky, při kterých žáci tvořivě přistupují k řešení problémů, vyhledávají vhodné informace, pracují s nimi a nalézají řešení
- předkládat žákům k řešení problémové úlohy formou diskuse
- vést žáky ke kritickému myšlení a učit je obhájit svá rozhodnutí
- zadávat skupinám žáků dlouhodobé i krátkodobé projekty

Kompetence komunikativní

- vést žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu, podněcovat žáky k argumentaci
- vytvářet příležitosti pro komunikaci mezi žáky
- zajímat se o náměty, názory a zkušenosti žáků

Kompetence sociální a personální

- hodnotit žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vést žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti
- vytvářet příznivé klima ve třídě, řešit s žáky konflikty, nesrovnalosti ve vědomostech, posilovat jejich sebedůvěru
- zadávat skupinovou práci, při které se žáci učí spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchat a pomáhat

Kompetence občanské

- vyžadovat dodržování pravidel slušného chování
- vést žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů, k zodpovědnému rozhodování podle dané situace
- vést žáky k respektování názorů druhých

Kompetence pracovní

- napomáhat žákům podle potřeby při cestě ke správnému řešení
- vést žáky ke správnému způsobu používání techniky a vybavení školy
- vést žáky k efektivitě při organizování vlastní práce

5. 5. 2. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Péče o zdraví, hygienu, zdravý životní styl
 Péče o nemocné a handicapované
 Sousedé, hosté a cizí lidé, sexuální zneužívání
 Dospívání
 Rovnost a nerovnost
 Zdravý způsob života, postižení
 První pomoc, Ochrana člověka v mimoř. situacích
Smysl života, náhražky smyslu života
 Zdravý a nezdravý způsob života
Sociální vztahy – životní úroveň, soc. péče, soc. politika státu, příspěvky ...

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Předmět vede ke cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, ke cvičení dovedností zapamatování.
Sebepoznání a sebepojetí	Sám žák či skupina se stává učivem. Smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích. Konfrontace lit. textu se sebou samým a ostatními.
Seberegulace a sebeorganizace	Předmět vede formou výuky k cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulaci vlastního jednání i prožívání; dále vedou k stanovování cílů a kroků k jejich dosažení.
Psychohygienu	Žák nenásilnou formou hledá cestu i sám k sobě samému, poznává sociální vztahy a možnosti zvládnutí stresových situací.
Kreativita	Celkově předmět rozvíjí kreativitu žáka, pružnost, originalitu i schopnost přijmout názory druhých.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Dochází k vzájemnému poznávání, k rozvoji pozornosti vůči odlišnosti a hledání výhod v odlišnostech.
Mezilidské vztahy	Samozřejmě také pečuje o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc.
Komunikace	Všechny složky předmětu rozvíjí řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků... Rozvíjí asertivní komunikaci, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, pozitivní komunikaci, rozlišování pravdy, lži a předstírání.
Spolupráce a soutěživost	Forma výuky podporuje samostatnost, individualitu vrcholící např.: soutěživostí, jindy nutnost spolupráce. Důraz je kladem na střídání těchto aktivit.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Hodiny poskytují možnosti řešení problémů a ukazují modely rozhodovacích dovedností
Hodnoty, postoje, praktická etika	Dochází k analýze vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí. Vytváří povědomí o kvalitách odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti, respektování ...

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Diskuse u všech probíraných témat – více úhlů pohledu
 Práva a povinnosti, konflikt a řešení
 Diskuse u všech probíraných témat – více úhlů pohledu
 Rozdělení moci ve státě
 Právo a morálka
 Diskuse u všech probíraných témat – více úhlů pohledu

Člověk a řád, svoboda a nesvoboda
 Problémy v oblasti lid. práv
Všeobecná deklaráce lid. práv
 Diskuse u všech probíraných témat – více úhlů pohledu
Péče o demokracii, nezávislý tisk a veřejné mínění
Ekonomie – statky, tržní hospodářství, peníze a hodnota, podnikání, výroba-odvětví ,sektory, národohospodář, zisk, investice, výrobní náklady, státní rozpočet a daně, národ. hospodářství, formy vlastnictví, pracovní právo, práva a povinnosti zaměstnance, mzda, pracovní podmínky a nárok na dovolenou, činnost úřadu práce
Svoboda sdružování, občanství, samospráva

Občanská společnost a škola	Hodiny vedou mimo jiné k utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast budoucích občanů v životě naší společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací.
Občan, občanská společnost a stát	
Formy participace občanů v politickém životě	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Moje obec, památná místa, osobnosti...
 Co nás proslavilo
 Národ – vlastenectví
 Vlast, symboly státu
 Vznik států a právních norem
 Kultura a umění
Ekologie – globální problémy světa
 7 divů světa
Státy EU
Mezinárodní spolupráce
 Život na planetě Zemi
 Úvod do filosofie

Evropa a svět nás zajímá	Občanská i rodinná část podněcuje zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Žák si uvědomuje perspektivy v evropském a globálním prostoru.
Jsme Evropané	
Objevujeme Evropu a svět	

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Významná místa ČR
 Co nás proslavilo
 Vlast
 Vlast – stát
 Historické slohy
Člověk a řád, svoboda a nesvoboda
Problémy v oblasti lid. práv – rasismus, xenofobie, egoismus, intolerance...
Všeobecná deklaráce lid. práv
Světová náboženství
Světová náboženství – sekty

Kulturní rozdíly	V některých hodinách odhaluje žákům všechny složky multikulturní výchovy (viz levý sloupeček).
Lidské vztahy	
Etnický původ	
Multikulturalita	
Princip sociálního smíru a solidarity	

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekologie – domov, okolí, ochrana živ. prostředí
Ekologie – prohloubení 6. roč.
Ochrana přírody i památek
Život na planetě Zemi
Ekologické směry
Ekologické směry

Ekosystémy	Některé hodiny přináší žákům všechny složky environmentální výchovy (viz levý sloupeček). Vede žáky k diskusím. Nutí žáky zaujímat různá stanoviska.
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Základní podmínky života	
Vztah člověka k prostředí	

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Péče o demokracii, nezávislý tisk, veřejné mínění

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Všechny složky předmětu pěstují kritický přístup ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavných (bulvárních) prvků ve sdělení od informativních a společensky vyznaných; hodnotící prvky ve sdělení, hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel, identifikování základních orientačních prvků v textu.
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Obsah učiva poukazuje na rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem, poukazuje na zjednodušení mediovaných sdělení.
Fungování a vliv médií ve společnosti	Dále poukazuje na postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média, financování ...

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Při hodinách se žáci učí výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, (rozhlas, televizi či internetové médium).
Práce v realizačním týmu	Reference redakce školního časopisu o týmové měsíční práci. Důraz kladen na komunikaci, spolupráci, časové rozvržení – dodržení plánu a stanovených cílů.

5. 5. 2. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Občanská a rodinná výchova	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Člověk ve společnosti: Žák: objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	Cyklus dne, týdne, roku a pranostiky Kalendář - státní svátky Vánoce, zvyky, tradice Režim dne		
Žák: rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	Má vlast		
Žák: zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	Úvod do lidských práv Handicapovaní Humanitární mise a vojenské operace v zahraničí	EV	
Žák: charakterizuje druhy vojsk Armády České republiky, prokáže orientaci v historii naší armády	Obrana státu Armáda ČR		
Žák: uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	Vyrovňávání se s problémy a jejich řešení Způsoby chování v krizových situacích	EV MKV	
Žák: kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	Média manipulativní reklama a informace reklamní vlivy, působení sekt	EV	
Žák: posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	Život ve škole Komunikace v rodině a mimo ni Kamarádství, přátelství, láska	EV VDO	
Stát a právo: Žák: rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	Místo, kde žijeme	VDO	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	Vztahy ve dvojici kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství	Etická výchova
Žák: vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví Žák vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím	Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek	Etická výchova
Žák: respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	Sexuální výchova , láska a porozumění sobě i druhým	Etická výchova
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: rozlišuje zdravé a nezdravé potraviny, vysvětlí souvislost mezi potravinami a zdravotními problémy, chorobami	Zdravá výživa , potraviny, jídelníček	Etická výchova Přírodopis
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka	Stres a jeho vztah ke zdraví kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti	Etická výchova Přírodopis
Žák: uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	Auto-destruktivní závislosti psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost, dopink ve sportu	Etická výchova Přírodopis
Žák: vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí, kriminalita mládeže komunikace se službami odborné pomoci	Etická výchova
Žák: uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	Bezpečné chování a komunikace komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení	Etická výchova Informatika

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Občanská a rodinná výchova	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Stát a právo: Žák: rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky, objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	Řízení společnosti Demokracie	VDO	
Stát a hospodářství: Žák: rozlišuje a porovná různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	Majetek v našem životě		
Žák: sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi, uvede způsoby krytí deficitu	Hospodaření s penězi, rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing	Matematický seminář	
Žák: na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Peníze – funkce a podoby peněz, formy placení	Matematický seminář	
Člověk ve společnosti: Žák: zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	Pravidla chování	EV VDO	
Žák: zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají, vyjmenuje historické slohy a jejich odlišnosti, dokáže vysvětlit pojem moderní umění Žák: uvede základní odlišnosti pěti světových náboženství	Člověk a kultura – umění, krása kolem nás, nejstarší formy náboženství	EV MKV	
Žák rozliší verbální a nonverbální komunikaci a vysvětlí pojem a důležitost komunikace mezi lidmi Žák: kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	Komunikace Média	EV	
Žák: rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	Národnostní menšiny, lidská práva	EV MKV	
Žák: objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	Tolerance	EV MKV	
Žák: uvede základní úkoly vlády, prezidenta, Parlamentu České republiky v souvislosti s obranou státu, rozliší, co jsou to ozbrojené síly a Armáda České republiky, vysvětlí rozdíl mezi stavem nebezpečí, nouzovým stavem, stavem ohrožení státu a válečným stavem, uvede základní úkoly ozbrojených sil České republiky, objasní postavení Armády České republiky při zajišťování bezpečnosti státu, vnitřní a vnější bezpečnost státu, vede příklady použití Armády České republiky v krizových situacích nevojenského charakteru	Bezpečnostní prostředí Krizové stavy Bezpečnostní systém ČR		

<p>Mezinárodní vztahy, globální svět: Žák: uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</p>	<p>Spolupráce mezi zeměmi Evropy - EU. OSN, NATO</p>	<p>VEGS</p>
--	--	-------------

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví</p>		
<p>Žák: vysvětlí pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola Žák: se aktivně účastní utužování kolektivu</p>	<p>Život mezi lidmi – vliv rodiny, školy</p>	<p>Etická výchova</p>
<p>ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví</p>		
<p>Žák: vysvětlí vlastní odpovědnost za zdraví své i druhých ve prospěch aktivní podpory zdraví Žák: usiluje o aktivní podporu zdraví Žák: dává do souvislosti složení stravy a způsoby stravování s rozvojem civilizačních chorob</p>	<p>Zdravá výživa - látky tvořící naše tělo, alternativní výživa a poruchy výživy, abeceda zdravé výživy</p>	<p>Etická výchova Přírodopis</p>
<p>ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví</p>		
<p>Žák: vysvětlí odlišnost muže a ženy a jejich role při reprodukci</p>	<p>Sexuální výchova – odlišnosti, stáváme se mužem a ženou, reprodukce</p>	<p>Etická výchova Přírodopis</p>
<p>RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví</p>		
<p>Žák: vysvětlí na příkladech různé formy násilí a projevuje odpovědné chování v rizikových situacích</p>	<p>Osobní bezpečí - nebezpečné situace, skupina vrstevníků a násilí, každý chce dosáhnout svého úspěchu, bezpečné sportování, bezpečnost silničního provozu, násilí v sexualitě,</p>	<p>Etická výchova</p>
<p>Žák: uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>	<p>Ochrana člověka za mimořádných událostí klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, Základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí</p>	<p>Etická výchova</p>
<p>Žák: uplatňuje adekvátní způsoby první pomoci v modelových situacích</p>	<p>Nacvičujeme první pomoc</p>	<p>Etická výchova</p>
<p>Žák: vysvětlí nebezpečí návykových látek, uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a</p>	<p>Zneužívání návykových látek – drogy, doping, vznik závislosti, drogy a legislativa</p>	<p>Etická výchova Přírodopis</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Občanská a rodinná výchova	Ročník:	8.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
<u>Člověk jako jedinec:</u> Žák: objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života		Osobnost – co už je za mnou, kde právě jsem	EV OSV
Žák: posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek		Osobnost – kam jdu, jak se znám, co jsem	EV
Žák: rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání		Osobnost – Co chci a co mohu Asertivita Řešení konfliktů	EV MKV
Žák: popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru		Rozvoj osobnosti Psychické procesy a stavy	EV
<u>Stát a hospodářství:</u> Žák: na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz		Rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní	
Žák: vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít		Hospodaření Peněžní ústavy Úrok Pojištění	Matematický seminář
<u>Stát a právo:</u> Žák: provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci		Právní minimum – právo jako morálka a systém	EV
Žák: vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů		Právní minimum – práva a svobody, politika	EV VDO
Žák: objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství.		Právní minimum	EV VDO
Žák: vysvětlí základní povinnosti občana při obraně státu a pojem branná povinnost, charakterizuje postavení vojáka z povolání a vojáka v záloze		Vojenská činná služba Záloha ozbrojených sil Povinnosti občana při obraně státu	
<u>Mezinárodní vztahy, globální svět:</u> Žák: popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů.		Evropská unie	VEGS
Žák: Uvede příklady práv občanů ČR v EU a možných způsobů jejich uplatňování		Právo v Evropě	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	Sebepoznání a sebepojetí vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity	Etická výchova
	Seberegulace a sebeorganizace činností a chování cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování	Etická výchova
	Psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech mezilidské vztahy, komunikace a kooperace	Etická výchova Český jazyk
	Respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování	Etická výchova
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák si prožitkovou metodou uvědomí překážky handicapovaných v běžném životě Žák dává do souvislosti zdravý životní styl a civilizační choroby Žák se orientuje v pojmu léky Žák uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování v souvislosti s běžnými přenosnými, civilizačními a jinými chorobami	Člověk ve zdraví a nemoci - pomoc nemocným a handicapovaným, hrozba civilizačních chorob, léky	Etická výchova Přírodopis

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
<p>Žák se orientuje v odlišnostech lásky, rozumí pojmu plánované rodičovství Žák si uvědomuje možná rizika reprodukce</p>	<p>Sexuální výchova – Odlišnost v lásce, co je a co není normální, plánované rodičovství, reprodukční zdraví dospívajících a možná ohrožení</p>	<p>Etická výchova Přírodopis</p>
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
<p>Žák projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy</p> <p>Žák aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí</p> <p>Žák v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p>	<p>Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)</p>	<p>Etická výchova</p>
<p>Žák prohlubuje znalosti drog a závislosti, projevuje odpovědné chování Žák vysvětlí souvislost drog a zdraví</p>	<p>Prevence zneužívání návykových látek, drogy, závislost, jak se ubránit, jak pomoci</p>	<p>Přírodopis</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost		
Vzdělávací obor:	Občanská a rodinná výchova	Ročník:	9.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
<u>Člověk jako jedinec:</u> Žák: se zamýšlí nad svými plány a cíli a spojuje si zkušenosti blízkých s právním řádem, řeší výběr školy a povolání		Volba povolání V pracovním poměru a životní perspektiva	EV
Žák: vysvětlí, co znamená být občanem ČR a EU, dokáže vysvětlit fungování EU, orientuje se na obecním úřadě, chápe princip voleb		Občan ČR a EU	
<u>Stát a hospodářství:</u> Žák: rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané		Zisk, investice, výrobní náklady, státní rozpočet a daně, formy vlastnictví	
Žák: rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti		Statky, peníze a jejich hodnota, podnikání, výroba, národní hospodářství	
Žák: na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz		Tržní hospodářství	Matematický seminář
Žák: rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané		Hospodaření státu	
<u>Mezinárodní vztahy, globální svět :</u> Žák: uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.		Život na planetě Zemi	EV
Žák: uvede některé globální projevy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.		Globalizace	EV
Žák: objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - obci, regionu.		Globální problémy lidstva	EV
Žák: uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru.		Terorismus Mezinárodní spolupráce	EV
Žák: vysvětlí pojem kolektivní obrana, poslání a základní principy a podstatu fungování NATO a bezpečnostní politiku EU		Zapojení ČR do mezinárodních organizací	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Stát a právo: Žák se orientuje ve svých právech, zná zákony chránící občana i rodinu a ví, kde případně vyhledat právní pomoc	Občan a právo, rodina a zákony	EV
Žák: přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	Stát a právo	VDO
Žák: rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestních činů. Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestní čin, uvede jejich příklady.	Stát a právo	VDO
Žák: diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	Korupce	EV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák vyjádří vlastní názor na význam rodiny dříve a dnes, na základě vlastních zkušeností diskutuje o rodinných problémech a navrhuje řešení	Rodina a její význam v současnosti, rodinné krize, problémy současné rodiny, rozpad rodiny	Etická výchova
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastním dospívání a pravidlům zzs, dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	Zdravý životní styl	Etická výchova Přírodopis
ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	Sexuální výchova – těhotenství, porod, péče o dítě, prostituce, pornografie	Etická výchova Přírodopis
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: respektuje přijatá pravidla soužití, dává do souvislosti právo a ví kde a jak hledat pomoc v krizových situacích	Osobní bezpečí - Co s chuligány a vandaly a zloději?	Etická výchova
Žák: prohlubuje znalosti drog a závislosti, Žák: projevuje odpovědné chování Žák: vysvětlí souvislost drog a právního řádu, ví jak se zachovat v krizových situacích	Prevence zneužívání návykových látek , proč a jak se nestát závislým, kdo nám může pomoci od závislosti, jak jednat s lidmi, kteří jsou pod vlivem drog	Etická výchova Přírodopis

5. 6. Člověk a příroda

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav - i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Při studiu přírody si žáci osvojují i důležité dovednosti - soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.

5. 6. 1. FYZIKA

5. 6. 1. 1. Charakteristika předmětu

Fyzika jako věda je základem všech ostatních přírodovědných i technologických disciplín. Jakýkoliv hmotný objekt má totiž určité fyzikální vlastnosti a řídí se určitými fyzikálními zákonitostmi. Z toho důvodu je fyzika potřebná pro úplný popis hmotných objektů jakéhokoliv druhu. Tento fakt má svůj odraz v didaktickém systému vyučovacích předmětů, kde fyzika tvoří základ všech ostatních přírodovědných předmětů, a proto je zde nutná koordinace výuky fyziky s výukou již zmíněných předmětů.

Cílem předmětu je, aby si žáci osvojili, především na základě pozorování, měření a experimentování, nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti potřebné k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě i v běžném životě. Fyzika významně přispívá k rozvoji rozumových schopností žáků, k rozvíjení jejich logického uvažování a myšlení, vede žáky přesnému vyjadřování, učí je pracovat s jasně vymezenými pojmy a

rozvíjí jejich specifické zájmy. Výuka se také zaměřuje na to, aby si žáci osvojili prvky základních metod práce, kterých fyzika používá při poznávání fyzikálních objektů a procesů a aby získávali dovednost využívat osvojených poznatků a dovedností při řešení fyzikálních problémů a úloh.

Výuka fyziky probíhá v 7., 8. a 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně v učebně F-Ch.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

- Látky a tělesa
- Pohyb těles
- Mechanické vlastnosti tekutin
- Energie
- Zvukové děje
- Elektromagnetické a světelné děje
- Vesmír

5. 6. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v daném předmětu směřujeme k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- rozvíjením paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných fyzikálních vzorců a algoritmů
- rozvíjením abstraktního a exaktního myšlení si žáci osvojují a využívají základních matematických pojmů a vztahů, poznávají jejich charakteristické vlastnosti a na základě těchto vlastností určují a zařazují pojmy;

Kompetence k řešení problémů

- prováděním rozboru problému a plánu řešení, odhadováním výsledků, volbou správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocováním výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému;

Kompetence komunikativní

- dovedností vyslovovat hypotézy na základě zkušeností nebo pokusů;

Kompetence sociální a personální

- rozvíjením důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh
- soustavnou sebekontrolou při každém kroku při postupu řešení;

Kompetence pracovní

- vyhledáváním potřebných údajů důležitých pro řešení úkolu
- využíváním fyzikálních poznatků a dovedností v praktických činnostech (odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností, ...);

Kompetence občanské

- uvědomováním si svých školních povinností a zodpovědnosti za svou domácí přípravu.

5. 6. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	7. – 9. roč.: Provází každou hodinu a to jak výkladovou, tak hodinu laboratorních prací, stejně tak při tvorbě referátů. Fyzikální pokus jako důkaz získaných poznatků a zároveň metoda sloužící k rozvoji tvůrčího a logického myšlení.
Sebepoznání a sebepojetí	7. – 9. roč. Při konání jakékoliv samostatné práce – samostatné řešení fyzikálních problémů, řešení laboratorních prací, domácích úkolů a úspěšnost při této práci. Srovnání se spolužáky v jednotných prověrkách. Úspěšnost ve fyzikální olympiádě.
Seberegulace a sebeorganizace	7. – 9. roč.: Dodržování školního řádu i řádu učebny fyziky. Péče o svěřené pomůcky. Dobrovolné domácí úkoly, dobrovolná účast ve fyzikální olympiádě. Rozvržení práce při prověrkách i laboratorních pracích.
Psychohygienu	7 – 9. roč.: Střídání různých forem práce.
Kreativita	7. - 9. roč.: Návuk schopnosti zvolit vhodné metody a vhodný postup pro řešení zadaného fyzikálního problému. V případě nevhodného postupu či neúspěchu umět vhodně zvolit jinou, opravnou metodu. Umět se vyrovnat s neúspěchem a popřípadě problém řešit.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	7. – 9. roč.: Spolupráce při laboratorních pracích
Mezilidské vztahy	7. – 9. roč.:Vzájemná pomoc při společném řešení fyzikálních problémů a laboratorních úloh.
Komunikace	7. – 9. roč.: Schopnost diskuze o jednotlivých fyzikálních jevech, referáty, přesvědčovat spolužáky o vlastní pravdě v řešení složitějšího fyzikálního problému.
Spolupráce a soutěživost	7. – 9. roč.: Práce ve skupinách hlavně při laboratorních pracích, při frontálních pokusech po dvojicích až čtveřicích.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	7. – 9. roč.: Laboratorní úlohy, řešení fyzikálních problémů, dodržování logiky postupu, kdy jeden krok nelze předřadit druhému.
Hodnoty, postoje, praktická etika	7. – 9. roč.: Naučit se neníčit zařízení učebny fyziky a pečovat o ní a svěřené učební pomůcky určené k pokusům, normální je nerozkrádat a nepoškozovat svěřené pomůcky.

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občan, občanská společnost a stát	9. roč. Elektrický proud – pravidla pro bezpečné zacházení s ním doma, ve škole, ve společnosti.
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	7. – 9. roč.: Řešení problémů – každý má právo říct svůj názor a přesvědčit o své pravdě ostatní. Nakonec se menšina přizpůsobí většině.

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	7. – 9. roč.: Technické vynálezy, sledování letů do vesmíru a jeho výzkum 9. roč.: Jaderná energie – sledování výzkumu ve světě a postoj ostatních států k jaderným programům
Jsme Evropané	7. – 9. roč.: Mezinárodní jednotky SI, normy pro značky v elektrických obvodech. 8. roč.: Síla, tření, tlak – různé druhy sportů a vliv těchto veličin na ně i na Olympijských hrách a světových soutěžích. 8. roč.: Přeměna energie polohové a pohybové – různé druhy sportů a vliv těchto veličin na ně i na Olympijských hrách a světových soutěžích.

Objevujeme Evropu a svět	7. – 9. roč.: Významné vynálezy, slavní učenci 7. roč.: Světové strany, kompas, buzola 7. – 9. roč.: Různé způsoby dopravních prostředků – mezinárodní doprava, kosmická doprava.
---------------------------------	---

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	7. – 9. roč.: Atmosféra, ozónová díra 8. roč.: Teplota, tepelné zdroje, výhřevnost paliv, sluneční energie, solární panely 9. roč. Výroba a přenos elektrické energie
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	9. roč.: Jaderný odpad 7. – 9. roč.: Freony jako původce narušování obalu Země 8. roč.: Škodlivost nadměrného hluku a jeho vliv na lidský organismus 8. roč.: Škodlivé optické jevy a ochrana zraku před nimi 9. roč.: Nebezpečné záření a ochrana před ním nejen ve vojenství, ale i zdravotnictví (rentgen apod.). Využití některých druhů záření při diagnostice a léčení některých nemocí 9. roč.: Užití radionuklidů k defektoskopii a určování stáří organických látek
Základní podmínky života	7. – 9. roč.: Vliv gravitační síly na život, atmosféra
Vztah člověka k prostředí	7 – 9. roč. Likvidace popílku unikajícího z velkých komínů, likvidace jaderného odpadu, ochrana před hlukem. 9. roč. Druhy záření a ochrana před nimi

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Fungování a vliv médií ve společnosti	7. – 9. roč.: Sledování nejnovějších objevů 9. roč.: Princip rádiových i televizních vln, satelitů, televizní obrazovky, radaru, mobilních telefonů, systému GPS
--	---

5. 6. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Fyzika	Ročník:	7.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
LÁTKY A TĚLESA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa - uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí - předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty - využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů 	<p style="text-align: center;">měřené veličiny délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas</p> <p style="text-align: center;">skupenství látek souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou difúze</p>	<p style="text-align: center;">Matematika Tělesná výchova Dějepis Zeměpis</p> <p style="text-align: center;">OSV, VDO, VEGS,MV</p>	
POHYB TĚLES			
SÍLY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles - změří velikost působící síly - určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici - využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů 	<p style="text-align: center;">pohyby těles pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý</p> <p style="text-align: center;">gravitační pole a gravitační síla přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa</p> <p style="text-align: center;">tlaková síla a tlak vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí</p> <p style="text-align: center;">třecí síla smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi</p> <p style="text-align: center;">výslednice dvou sil stejných a opačných směrů</p> <p style="text-align: center;">Newtonovy zákony první, druhý (kvalitativně), třetí</p> <p style="text-align: center;">rovnováha na páce a pevné kládce</p>	<p style="text-align: center;">Přírodopis Tělesná výchova</p> <p style="text-align: center;">OSV, VDO, VEGS, ENV</p>	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů - předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní 	<p>Pascalův zákon hydraulická zařízení</p> <p>hydrostatický a atmosférický tlak souvinnost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny souvinnost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře</p> <p>Archimédův zákon vztlaková síla potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách</p>	<p>Zeměpis</p> <p>OSV, VDO, ENV</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Fyzika	Ročník:	8.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ENERGIE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa - využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem - využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh - určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem - 	formy energie pohybová a polohová energie vnitřní energie výkon přeměny skupenství tání a tuhnutí, skupenské teplo tání vypařování a kapalnění hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny	Chemie OSV, VDO, ENV, VEGS	
ZVUKOVÉ DĚJE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí 	vlastnosti zvuku látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích odraz zvuku na překážce, ozvěna pohlcování zvuku výška zvukového tónu	Přírodopis OSV, VDO, ENV	
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami 	magnetické pole magnetická síla vlastnosti světla zdroje světla rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích stín, zatmění Slunce a Měsíce zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně) zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně) rozklad bílého světla hranolem	Přírodopis OSV, VDO, ENV	

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Fyzika	Ročník:	9.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ENERGIE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh - zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí 	formy energie elektrická energie výroba a přenos elektrické energie jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna ochrana lidí před radioaktivním zářením obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	Chemie OSV, VDO, VEGS, ENV	
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu - rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí - rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností - využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní - zapojí správně polovodičovou diodu 	elektrický obvod zdroj napětí, spotřebič, spínač elektrické pole elektrická síla elektrický náboj tepelné účinky elektrického proudu elektrický odpor stejnosměrný elektromotor transformátor bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	Praktické činnosti OSV, VDO, ENV, MV	
VESMÍR			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet - odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností 	sluneční soustava její hlavní složky měsíční fáze hvězdy jejich složení	Zeměpis OSV, VEGS	

5. 6. 2. CHEMIE

5. 6. 2. 1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací oblast Člověk v přírodě zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování.

Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví.

Předmět Chemie je vyučován v 8. a 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně v učebně F-Ch.

Chceme, aby žáci:

- získali základní poznatky z oblasti obecné, anorganické a organické chemie
- získali základní dovednosti spjaté s pozorováním vlastností chemických látek a produktů reakcí, s prováděním jednoduchých pokusů a demonstrací, a aby uměli zacházet s laboratorními pomůckami a jednoduchými přístroji
- pochopili podstatu chemického pokusu a jeho provedení, na základě toho dovedli najít vysvětlení chemických jevů a přeměn látek, zdůvodňovat vyvozené závěry a uvádět je do širších souvislostí, zvláště se zaměřením na praktické aplikace poznávali zásady bezpečné práce s chemikáliemi včetně běžně prodávaných hořlavin, žíravín, škodlivých a jedovatých látek a uměli poskytnout první pomoc při úrazu způsobeném těmito látkami
- získali představu o mnohostranném využití chemie a chemických technologií v nejrůznějších oblastech lidské praxe a o jejich důsledcích ve způsobu života člověka a společnosti, pochopili perspektivy uplatnění chemie v budoucnosti a zároveň si uvědomili potřebu vyrovnávat se i s některými negativními důsledky chemické výroby na životní prostředí člověka a tím i na lidské zdraví

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

- Pozorování, pokus a bezpečnost práce
- Směsi
- Částicové složení látek a chemické prvky
- Chemické reakce
- Anorganické sloučeniny
- Organické sloučeniny
- Chemie a společnost

5. 6. 2. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzděláváním v daném vzdělávacím oboru směřujeme k utváření a rozvíjení **klíčových kompetencí** tím, že vedeme žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovednosti vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

5. 6. 2. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Chemický pokus a pozorování je základní metodou k získávání dovedností a základních poznatků na principu aplikace a tvořivého myšlení
Sebepoznání a sebepojetí	9. roč.: Chemická olympiáda
Seberegulace a sebeorganizace	Využití nabízených možností v systému hodnocení, dodržování zásad bezpečnosti a hygieny

Sociální rozvoj

Komunikace	Chemické zápisy (vzorce, značky, rovnice) chápat jako prostředek k vysvětlení chemických jevů
Spolupráce a soutěživost	Práce dvojic a skupin při laboratorní práci je modelem týmové práce ve vědeckém výzkumu

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Při chemických pokusech ověřovat vytvořené hypotézy, zdůvodňovat vyvozené závěry a uvádět je do širších souvislostí s praktickým využitím
Hodnoty, postoje, praktická etika	Šetrné využívání energie, vody, chemických látek, pomůcek a zařízení

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Chemickou výrobu je třeba chápat v širších souvislostech evropských i celosvětových (těžba surovin, dovoz, přeprava, obecně platné principy, vynálezy) 8. roč.: Výroba kyselin (sírová, dusičná, chlorovodíková), amoniaku, páleného vápna, skla 9. roč.: Výroba železa, oceli, stavebních poživ, keramiky, porcelánu, chloru, vodíku, hydroxidu sodného, acetylenu, lihu, octa, cukru, plastů Zpracování ropy, uhlí, zemního plynu, jaderného paliva
Jsme Evropané	Sjednocené normy v rámci Evropy a světa umožňují spolupráci ve výrobě a výzkumu V dějinách Evropy zaujímají významné místo čeští vědci – chemici Brauner, Heyrovský, Wichterle
Objevujeme Evropu a svět	Tradiční české výrobky, kterým se dostalo evropského a světového uznání, jsou určitou formou reprezentace státu 8. roč.: Výroba skla 9. roč.: Výroba porcelánu, piva

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Chemický výzkum, těžbu surovin a chemickou výrobu je třeba chápat jako součást složitého systému, jehož funkčnost může být narušena neodborným a nezodpovědným přístupem. Předmět chemie poskytuje žákům co nejvíce příležitostí k pochopení toho, že bez základních znalostí o chemických látkách a jejich reakci se člověk neobejde v žádné oblasti své činnosti vzhledem k nezbytnosti ochrany životního prostředí a vlastního zdraví. 8. roč.: Podmínky rozvoje chemického průmyslu 9. roč.: Paliva – ekologická těžba, přeprava a spalování Jaderná energie – bezpečnost provozu jaderných elektráren, ukládání radioaktivního odpadu Člověk proti sobě – drogy, doping, kouření Chemie pro člověka – nebezpečí neuváženého užívání léčiv, používání pesticidů a hnojiv Výživou ke zdraví – složení potravy, ekologické potraviny Otravné látky – zneužití chemických poznatků k válečným účelům Detergenty – rozdíl mezi mýdlem a saponáty
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Chemické poznatky musí sloužit člověku a jejich využívání musí respektovat zásady ochrany životního prostředí. 8. roč.: Oxidy – kyselá dešť, skleníkový efekt, jedovaté zplodiny automobilových motorů (katalyzátory) Voda – čistírna odpadních vod Vzduch – odsiřovací zařízení 9. roč.: Ropa – havárie spojené s těžbou a přepravou Halogenderiváty uhlovodíků – freony (ztenčování ozónové vrstvy) Plasty – problémy spojené s likvidací, nutnost recyklace, třídění odpadů Chemické látky používané v běžném životě – saponáty, čisticí prostředky, rozpouštědla, barvy, laky, desinfekční prostředky – je třeba se řídit symboly a doporučeními výrobce

Základní podmínky života	Základními podmínkami života jsou čisté ovzduší a voda, neznečištěná příroda 8. roč.: Voda – zdroje pitné vody, úprava odpadních vod Vzduch – zdroje nečistot 9. roč.: Sluneční záření jako základ života na Zemi – fotosyntéza Základní složky potravy – sacharidy, tuky, bílkoviny, vitamíny
Vztah člověka a prostředí	Odpad vzniklý při výrobní činnosti je nutné likvidovat ekologicky, případně použít jako meziprodukt při jiné výrobě. 8. roč.: Čistírna odpadních vod – biologické kaly, bioplyn Odsiřovací zařízení 9. roč.: Zkujňování železa – železný šrot, pece, konvertory (hnojivo) Výroba cukru, lihu

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Vzdělávání (i v oboru chemie) je prostředkem k objektivnímu zhodnocení mediálních informací.
Fungování a vliv médií ve společnosti	Vyhlášení poplachu, evakuace při haváriích, vojenském napadení (únik jedovatých látek, radioaktivního záření) 9. roč.: Vyhlášení chemického poplachu (v rozhlase slovy „Pozor, chemický poplach“)

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Vytvoření textu (např. referátu) na určité téma s využitím internetu, novin, časopisů, odborné literatury.
Práce v realizačním týmu	Na určitém projektu se může podílet několik žáků.

5. 6. 2. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Chemie	Ročník:	8.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí 	<p style="text-align: center;">zásady bezpečné práce ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě</p> <p style="text-align: center;">nebezpečné látky a přípravky R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam</p> <p style="text-align: center;">laboratorní řád</p>		OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - určí společné a rozdílné vlastnosti látek 	<p style="text-align: center;">vlastnosti látek hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek</p>		Fyzika OSV
SMĚSI			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje směsi a chemické látky - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení - vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi 	<p style="text-align: center;">směsi různorodé stejnorodé roztoky hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku</p> <p>koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok</p> <p>vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku</p> <p style="text-align: center;">oddělování složek směsí usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace</p>		Matematika OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění 	<p style="text-align: center;">voda destilovaná, pitná, odpadní výroba pitné vody čistota vody</p> <p style="text-align: center;">vzduch složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva</p>		OSV, ENV Přírodopis
ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech 	<p style="text-align: center;">částicové složení látek molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony</p>		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků - rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti 	<p>prvky názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků protonové číslo</p> <p>chemické sloučeniny chemická vazba názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin</p>	<p>OSV, VEGS</p> <p>Praktické činnosti</p>
CHEMICKÉ REAKCE		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu 	<p>chemické reakce zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost</p> <p>klasifikace chemických reakcí slučování, neutralizace</p> <p>faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza</p>	<p>Matematika</p> <p>OSV</p>
ANORGANICKÉ SLOUČENINY		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, a hydroxidů a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí - vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet - orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi 	<p>oxidy názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů</p> <p>kyseliny a hydroxidy kyselost a zásaditost roztoků vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů</p>	<p>Přírodopis Zeměpis</p> <p>VEGS ENV</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Chemie	Ročník:	9.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE			
Žák: - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	zásady bezpečné práce ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě nebezpečné látky a přípravky H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam laboratorní řád		OSV
Žák: - objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	mimořádné události havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek		MV
CHEMICKÉ REAKCE			
Žák: - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	klasifikace chemických reakcí reakce exotermní a endotermní chemie a elektřina výroba elektrického proudu chemickou cestou		Přírodopis
ANORGANICKÉ SLOUČENINY			
Žák: - porovná vlastnosti a použití vybraných solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	solí kyslíkaté a nekyslíkaté vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů		OSV
ORGANICKÉ SLOUČENINY			
Žák: - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	uhlovodíky příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků		OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy 	<p>paliva ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva</p>	<p>VEGS ENV</p>
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití 	<p>deriváty uhlovodíků příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin</p>	<p>ENV Praktické činnosti</p>
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů. - určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu - uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů 	<p>přírodní látky zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle</p>	<p>OSV, ENV Přírodopis</p>
CHEMIE A SPOLEČNOST		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka 	<p>chemický průmysl v ČR výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze</p> <p>průmyslová hnojiva</p> <p>tepelně zpracovávané materiály cement, vápno, sádra, keramika</p> <p>plasty a syntetická vlákna vlastnosti, použití, likvidace</p> <p>detergenty, pesticidy a insekticidy</p> <p>hořlaviny význam tříd nebezpečnosti</p> <p>léčiva a návykové látky</p>	<p>OSV, VEGS, ENV</p> <p>Přírodopis Zeměpis Občanská a rodinná výchova</p>

5. 6. 3. PŘÍRODOPIS

5. 6. 3. 1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět **přírodopis** navazuje svým vzdělávacím obsahem na vzdělávací oblast Člověk jeho svět na 1. stupni základní školy.

Obsah učiva je vybrán tak, aby žáci získali ucelenou představu o vztazích mezi živou a neživou přírodou, seznámili se s rozmanitostmi života na Zemi a se stavbou a vývojem Země samotné. Naučili se chápat spojení člověka s přírodou a jeho vazbou na životní prostředí, které vede k trvale udržitelnému životu na naší planetě. Naučili se zodpovědnému chování k přírodě a k sobě samým a tím přispěli k zachování života na Zemi a k zachování a udržení vlastního zdraví.

Během vzdělávání se žáci naučí orientovat se v zoologii, botanice, mykologii, geologii. Naučí se a pochopí základní stavbu a funkci lidského těla. Pochopí funkci jednotlivých ekosystémů a problematiku environmentální výchovy a k těmto problémům zaujmou vlastní názorový postoj.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v 6., 8. a 9. ročníku po 2 hodinách týdně, v 7. ročníku 1 hodinu týdně, přičemž je zde přírodopis posílen o 1 hodinu environmentální výchovy týdně.

Do výuky jsou velmi často zařazovány vycházky do terénu nebo návštěvy výstav, popř. výukových programů ekocentra. Někdy je využívána učebna informatiky, kde žáci vyhledávají informace na internetu.

V přírodopisu se žáci orientují v základních ekosystémech, které jsou součástí našeho životního prostředí. Jedná se především o lesní společenství, dále potom o vodní ekosystém, louku, pole (zde je výuka zaměřena na hospodářsky významné čeledi rostlin) a blízkost lidských obydlí. Žáci poznávají a určují jednotlivé druhy živočichů, rostlin a hub, ale i nerostů a hornin. Chápu vztahy mezi jednotlivými zástupci živočichů, rostlin a hub i vztahy mezi živou a neživou přírodou. Žáci se seznamují se stavbou Země a jejím vývojem. Získávají ucelený obraz o lidském těle a jeho funkcích. Učí se správným návykům zdravé životosprávy, jsou schopni poskytnout 1. pomoc. Vytváří si úctu a pozitivní vztah k přírodě a všem jejím součástem. Uvědomují si, že sami jsou součástí celé planety.

Do vyučovacího předmětu **přírodopis** jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

- Obecná biologie a genetika
- Biologie hub
- Biologie rostlin
- Biologie živočichů
- Biologie člověka
- Neživá příroda
- Základy ekologie
- Praktické poznávání přírody

5. 6. 3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu přírodopis jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- podporujeme u žáka rozvoj schopnosti logického myšlení v oblasti vztahů v přírodě, které vede k samostatnému pochopení zákonitostí živé a neživé přírody
- vytváříme u žáka schopnost určování a zařazování základních typů živočichů, rostlin a hub, hornin a nerostů do systémů
- vedeme žáky k samostatnému pozorování přírody, sledování a porovnávání vlastních poznatků s poznatky ostatních žáků, s informacemi v literatuře a v mediálních prostředcích

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu přírodopis jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci ověřují získané poznatky s poznatky, které získávají v různých encyklopediích a literatuře, na internetu nebo v mediálních prostředcích
- podporujeme u žáků schopnost vyjádření vlastního názoru na problematiku životního prostředí a jeho ochrany a základní orientaci v dané problematice
- motivujeme žáky k tomu, aby byli schopni, v rámci svých možností, navrhnout opatření, které by vedly ke zlepšení nejen životního prostředí v jejich okolí, ale která by vedla i ke zlepšení jejich zdraví

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu přírodopis jsou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci jsou schopni vyjadřovat své myšlenky a názory, které se týkají vlastností živé a neživé přírody, jsou schopni souvislého písemného a ústního projevu
- dokážou se zapojit do dialogu o problematice životního prostředí
- pracují se všemi prostředky při hledání nových informací o přírodě, například internet, literatura, teletext, dokumentární pořady
- získané informace dokážou zformulovat a předávat ostatním

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu přírodopis jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci spolupracují ve dvojicích a ve skupinách při plnění úkolů, které souvisejí se získáváním poznatků o přírodě
- jsou zodpovědní k přírodě, při terénních pracích se chovají ohleduplně ke spolužákům i k přírodě samotné

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu přírodopis jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci respektují názory ostatních na řešení problematiky životního prostředí a snaží se citlivě vyjadřovat své stanovisko
- snaží se vlastním přístupem a příkladem pozitivně ovlivňovat chování ostatních k sobě a k přírodě

- respektují základní environmentální problémy na kvalitu životního prostředí a rozhodují se v zájmu ochrany zdraví a trvale udržitelného života

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu přírodopis jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci se učí manuální zručnosti a šikovnosti při sběru přírodnin a při jejich dalším zpracování
- dokážou připravit a pracovat s mikroskopem, jsou schopni vytvořit jednoduché preparáty
- pracují s lupou, dalekohledem, dokážou se orientovat v terénu
- jsou schopni pracovat s jednoduchými nástroji (nůžky, pinzeta, nůž apod.)

5. 6. 3. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Sběr a pozorování přírodnin, soustředění při mikroskopování je základní metodou k získávání dovedností a základních poznatků na principu tvořivého myšlení
Sebepoznání a sebepojetí	Poznávání funkcí vlastního těla (9. roč.), získávání informací je důležité ke zdravému a vyrovnanému sebepojetí
Seberegulace a sebeorganizace	Cvičení sebekontroly během sběru a pozorování přírodnin, sebeovládání při neúspěšných pokusech, plánování postupu výzkumu je důležité pro nácvik sebeorganizace
Psychohygiena	Dobrá organizace času při získávání dovedností při praktickém pozorování přírody a dobrý vztah ke spolužákům při práci ve skupinách
Kreativita	Volba jednotlivých postupů při získávání informací o přírodě, zapojování kolektivu, organizace práce ve skupinách je vhodným způsobem pro rozvoj kreativity

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Vzájemné poznání během práce ve skupině při poznávání přírody, tvoření pracovních skupin podle schopností
Mezilidské vztahy	Při poznávání přírody a soutěživých hrách se prověřují mezilidské vztahy
Komunikace	Rozvoj verbální i neverbální komunikace je důležité při poznávání přírody, kde se musí zachovávat ticho a klid. Pochopení chování zvířat a předcházení možných úrazů záleží na pochopení neverbální komunikace lidí a zvířat.
Spolupráce a soutěživost	Práce ve dvojicích a ve skupinách je základem týmové práce, podporuje soutěživost

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Při laboratorních pracích a při ověřování teoretických poznatků se vše konzultuje nejen s vyučujícím, ale i se spolužáky
Hodnoty, postoje, praktická etika	Respektování přírody, všech živých organismů a tím i učitelů a spolužáků je důležitým krokem k získání kladného postoje k celému světu

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Motivace žáků k zapojení jednotlivců i celých tříd do ekologických organizací a projektů
Občan, občanská společnost a stát	Uvědomění si v rámci přírodopisu práva lidí na život, práva živočichů a ohleduplné zacházení
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Pochopení zákonů týkajících se ochrany přírody, respektování jednotlivých živočišných druhů a celé přírody, dodržování daných pravidel druhů

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Vztah k přírodě v ostatních evropských i neevropských zemích, pochopení tradic ve vztahu k přírodě (mýcení lesů, lov kytovců)
Jsme Evropané	Evropské pojetí vztahu k přírodě a její ochrana, naše tradice chovu zvířat a pěstování plodin. Slavní biologové: Jánský, Heyrovský, Purkyně
Objevujeme Evropu a svět	Poznávání přírody za hranicemi naší země během dovolených, prezentace zážitků, fotografií, tvorba nástěnek po návratu

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Rozdíly v přístupu chování k přírodě a živočichům především podle kulturních tradic jednotlivých zemí. Problematika nemocí způsobených parazity apod.
Lidské vztahy	Pochopení práva lidí na život v důstojných podmínkách, základy správné životosprávy, vzájemné chování lidí v různých obdobích lidského života (9. roč.)
Multikulturalita	Význam znalosti jazyků při pochopení taxonomie organismů. Důležitost znalosti anglického jazyka při dalším vzdělávání (četba odborných přírodovědných publikací a časopisů)
Princip sociálního smíru a solidarity	Pochopení tolerance vůči etnickým skupinám, lidem různé barvy pleti v závislosti na znalostech vývoje lidské bytosti (počátky lidského druhu v Africe apod.)

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Pochopení pojmu ekosystém, uvědomění si složitosti rovnováhy v ekosystému v rámci biodiverzity, Základní evropské ekosystémy: Les (6. roč.), voda (7. roč.), louka a pole (7. roč.), lidská obydlí (9. roč.), ekosystémy (vysoké hory, rašeliniště, pouště, chladné oblasti (8. roč.)
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Objasnění pojmů týkajících se ekosystémů a jejich ochrany, výchova, instituce zabývající se ochranou přírody v rámci EU i ve světě a nutnost vzájemného propojení. Ekologická zátěž v našem regionu. Hlavní znečišťovatelé životního prostředí.
Základní podmínky života	Určení základních podmínek života a jejich vymezení, možné způsoby jejich ohrožení, základní sféry naší planety a jejich význam, základy ekologického myšlení v rámci různých školních projektů
Vztah člověka k prostředí	Na základě objasnění základních principů života na Zemi a jejich složitosti se formuje vztah k jednotlivým složkám přírody a životního prostředí, které nás obklopuje, 6. roč. vztah k lesu a jeho obyvatelům, 7. roč. voda, louka, pole, 9. roč. lidská obydlí, 8. roč. problematika odpadu, alternativní zdroje energie jako náhrada spalování fosilních paliv, 9. roč. životní styl a jeho dopad na životní prostředí

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Vnímání rozdílů mezi hodnotnými dokumentárními pořady o přírodě na rozdíl od nesprávného chování zvířat v komerčních snímcích, porovnání chování zvířat v reálném životě
Fungování a vliv médií ve společnosti	Vliv reklamy a filmů na zvýšení zájmu o určité živočišné druhy, módnost např. psích plemen, nepoznání skutečných vlastností a nároků na péči

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Tvorba článků pro školní časopis do přírodovědné rubriky, tvoření referátů, školní nástěnky, projektů
Práce v realizačním týmu	Organizace školních projektů s přírodovědnou tematikou, soutěž mezi jednotlivými třídami, skupinami, dvojicemi, zapojení celé školy do regionálních soutěží a projektů

5. 6. 3. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Přírodopis	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
ZÁKLADY EKOLOGIE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – ekosystémů - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam 	organismy a prostředí vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím přirozené ekosystémy potravní řetězce rovnováha v ekosystému Ekosystém - les		OSV, ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému 	ochrana přírody a životního prostředí globální problémy a jejich řešení		OSV, ENV
BIOLOGIE HUB			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků - vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích 	houby bez plodnic základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy		OSV, ENV
	houby s plodnicemi stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků 	lišejníky stavba, symbióza, výskyt a význam		
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin 	stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování		OSV
	vývoj, vývin a systém živočichů významní zástupci jednotlivých skupin živočichů bezobratlí žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši (plži, mlži, hlavonožci), kroužkovci (žížala), členovci (klepítka, koryši, vzdušnicovci), hmyz strunatci obojživelníci a plazi v lese ptáci (šplhavci, dravci, sovy, pěvci, hrabaví), savci (kopytníci, šelmy, hlodavci, zajáci, letouni, hmyzožravci)		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy 	<p>rozšíření, význam a ochrana živočichů hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společnostva</p> <p>projevy chování živočichů</p>	OSV, ENV
BIOLOGIE ROSTLIN		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí 	<p>systém rostlin poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů (plavuně, přesličky, kapradiny) nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných)</p> <p>lesní byliny dřeviny (jehličnaté a listnaté, keře)</p> <p>jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců význam rostlin a jejich ochrana</p>	OSV, ENV
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody - aplikuje praktické metody poznávání přírody 	<p>praktické metody poznávání přírody pozorování lupou a mikroskopem (popř. dalekohledem) jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů, ukázky odchytu některých živočichů, zjednodušené určovací klíče a atlasy</p>	vycházka do lesa

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Přírodopis	Ročník:	7.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ZÁKLADY EKOLOGIE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – ekosystémy - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam 	organismy a prostředí vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím přírozené ekosystémy potravní řetězce rovnováha v ekosystému Vodní ekosystém Ekosystém louka, pole		OSV, ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému 	ochrana přírody a životního prostředí globální problémy a jejich řešení		OSV, ENV
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin 	stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování		OSV
	vývoj, vývin a systém živočichů významní zástupci jednotlivých skupin živočichů prvoci bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci strunatci paryby (žralok, rejnok), ryby (sladkovodní, mořské), obojživelníci, plazi, ptáci (vrubozobí, brodiví, pěvci, dravci, dvoukřídlí, srostloprstí, apod.), savci		OSV, VEGS
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy 	rozšíření, význam a ochrana živočichů hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva projevy chování živočichů		OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
BIOLOGIE ROSTLIN		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům - porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí 	<p>anatomie a morfologie rostlin stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stoněk, list, květ, semeno, plod)</p> <p>systém rostlin poznávání a zařazování daných zástupců nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných) jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců (lipnicovité, bobovité, hvězdčicovité, růžovité, miříkovité, brukvovité, lilkovité, liliovité, apod.)</p> <p>význam rostlin a jejich ochrana</p>	OSV, ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin 	<p>fyziologie rostlin základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování</p>	OSV
OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozliší základní projevy a podmínky života - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek 	<p>vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty</p>	OSV
	<p>význam a zásady třídění organismů</p>	
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody - aplikuje praktické metody poznávání přírody 	<p>praktické metody poznávání přírody pozorování lupou a mikroskopem (popř. dalekohledem) jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů, ukázky odchytu některých živočichů, zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře</p>	OSV vycházka do přírody
	<p>významní biologové a jejich objevy</p>	VEGS

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Přírodopis	Ročník:	8.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ZÁKLADY EKOLOGIE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů (objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému) - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi 	<p>organismy a prostředí vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím, přirozené a umělé ekosystémy</p> <p>zajímavé světové ekosystémy (poušť, deštný prales, moře, oceány, mokřiny, život pod zemí, velehory, tundry, apod.)</p>	OSV, ENV, VEGS	Zeměpis
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému 	<p>rovnováha v ekosystému</p> <p>ochrana přírody a životního prostředí globální problémy a jejich řešení, chráněná území</p>	OSV, ENV	Zeměpis
NEŽIVÁ PŘÍRODA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek 	<p>Země vznik a stavba Země</p> <p>nerosty a horniny vznik, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie</p>	OSV	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody 	<p>vnější a vnitřní geologické procesy příčiny a důsledky</p> <p>vývoj zemské kůry a organismů na Zemi geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí</p>	OSV	Zeměpis
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě 	<p>půdy složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace</p>	OSV, ENV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: - rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	geologický vývoj a stavba území ČR Český masiv, Karpaty	Zeměpis
Žák: - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	podnebí a počasí ve vztahu k životu význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka mimořádné události způsobené přírodními vlivy příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	OSV, ENV Zeměpis
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY		
Žák: - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání neživé přírody - aplikuje praktické metody poznávání přírody	praktické metody poznávání přírody pozorování lupou	OSV
	významní biologové a jejich objevy	VEGS

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Přírodopis	Ročník:	9.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů 	vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty názory na vznik života	OSV	
	základní struktura života buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné		
	význam a zásady třídění organismů		
	dědičnost a proměnlivost organismů podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka 	viry a bakterie výskyt, význam a praktické využití		
BIOLOGIE ČLOVĚKA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří 	fylogeneze a ontogeneze člověka rozmnožování člověka	OSV Občanská a rodinná výchova	
	anatomie a fyziologie stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí) vyšší nervová činnost hygiena duševní činnosti		
	životní styl pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ŽÁK: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života - aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla 	nemoci, úrazy a prevence příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie	OSV
ZÁKLADY EKOLOGIE		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi 	organismy a prostředí vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím Ekosystém lidská obydli	OSV, ENV
	populace, společenstva přirozené a umělé ekosystémy	OSV, ENV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému 	ochrana přírody a životního prostředí globální problémy a jejich řešení	OSV, ENV
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody - aplikuje praktické metody poznávání přírody 	Významní biologové a jejich objevy	OSV, VEGS
ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje - kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli - chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování 	dětství, puberta, dospívání tělesné, duševní a společenské změny sexuální dospívání a reprodukční zdraví zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita problémy těhotenství a rodičovství mladistvých poruchy pohlavní identity	OSV Občanská a rodinná výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky – uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami – svěřá se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc – projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu – dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce 	<p style="text-align: center;">výživa a zdraví</p> <p>zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví, poruchy příjmu potravy</p> <p style="text-align: center;">vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví</p> <p>kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota</p> <p style="text-align: center;">tělesná a duševní hygiena, denní režim</p> <p>zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim</p> <p style="text-align: center;">ochrana před přenosnými chorobami</p> <p>základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty</p> <p style="text-align: center;">ochrana před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy</p> <p>prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci</p>	<p>OSV</p> <p>Občanská a rodinná výchova</p>
HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím – vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví – posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví – usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví – vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí 	<p style="text-align: center;">celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci</p> <p>složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie</p> <p style="text-align: center;">podpora zdraví a její formy</p> <p>prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví</p>	<p>OSV</p> <p>Občanská a rodinná výchova</p>

5. 6. 4. ZEMĚPIS

5. 6. 4. 1. Charakteristika předmětu

Zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7. a 8. ročníku dvě hodiny týdně a v 9. ročníku jednu hodinu týdně. Vzdělávací předmět Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a na vlastivědu celkový rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místní oblasti (regionu), na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

Vzdělávání směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod;
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací;
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí;
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka;
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování;
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě.

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním

5. 6. 4. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávací obsah společně s aktivitami a činnostmi, které se uplatňují v předmětu Zeměpis, směřují a přispívají k utváření a rozvíjení těchto kompetencí:

Kompetence k učení

- vybírat a využívat vhodné způsoby pro efektivní učení, propojovat získané poznatky do širších celků, nalézat souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzovat, porovnávat a formulovat závěry
- poznávat smysl a cíl učení, vytvářet pozitivní vztah k učení

Kompetence k řešení problémů

- pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- učit se kriticky myslet a hájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- učit se naslouchat druhým, vhodně reagovat

- obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých
- prezentovat vlastní práce
- vhodně argumentovat a diskutovat, respektovat pravidla diskuse
- vyhledávat a využívat různé zdroje informací

Kompetence sociální a personální

- spolupracovat ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňovat dobré mezilidské vztahy, pomáhat si a o pomoc požádat
- utvářet pocit zodpovědnosti za své jednání
- vést k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

- respektovat názory druhých, uvědomovat si svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- zodpovědně se rozhodovat podle dané situace
- chápat základní environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, jednat v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Kompetence pracovní

- dodržovat pravidla bezpečného chování v terénu
- pracovat efektivně

5. 6. 4. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Práce s mapou a vyhledávání základních informací v ní je základní metodou k získávání dovedností a základních poznatků na principu aplikace a tvořivého myšlení
------------------------------------	---

Sociální rozvoj

Komunikace	Typografické, geografické značky a vysvětlivky chápat jako prostředek komunikace, vyhledávání a získávání vědomostí
Spolupráce a soutěživost	Práce dvojic a skupin při vyhledávání informací je modelem k rozvoji sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika	Uvědomit si vliv geografického umístění státu na chování, hodnoty a postoje obyvatel
--	--

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občan, občanská společnost a stát	Utvářet hodnoty – spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Integrovat zeměpisné vědomosti jako prostředek pro porozumění sociálních a kulturních odlišností mezi národy
Jsme Evropané	Rozšiřovat a prohlubovat vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí
Objevujeme Evropu a svět	Rozvíjet schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
Etnický původ	Uvědomovat si neslučitelnost rasové, náboženské či jiné intolerance s principy života v demokratické společnosti
Multikulturalita	Vnímat odlišnosti jako příležitost k obohacení
Princip sociálního smíru a solidarity	Potlačovat projevy intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Porozumět souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Poskytovat znalosti, dovednosti a pěstovat návyky nezbytné pro každodenní jednání člověka vůči prostředí. Vést k pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědnosti ve vztazích k prostředí
Základní podmínky života	Seznamovat s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
Vztah člověka k prostředí	Ukazovat modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hlediska životního prostředí

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Využívat potenciál médií jako zdroj informací
Fungování a vliv médií ve společnosti	Získat představu o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec

5. 6. 4. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Zeměpis	Ročník:	6.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
Žák: – organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	<u>Komunikační geografický a kartografický jazyk:</u> vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy		OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV
	<u>Základní topografické útvary:</u> důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly		
Žák: – používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	<u>Hlavní kartografické produkty:</u> plán, mapa		
	<u>Jazyk mapy:</u> symboly, smluvené značky, vysvětlivky		
Žák: – přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost – rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině	<u>Statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky</u>		
	<u>Základní informační geografická média a zdroje dat</u>		
Žák: – vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu	<u>Geografická kartografie a topografie:</u> glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti		
	<u>Měřítko a obsah plánů a map:</u> orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám <u>Praktická cvičení a aplikace:</u> práce s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zhodnotí postavení Země ve vesmíru – srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy 	<u>Země jako vesmírné těleso:</u> tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas	Přírodopis, Anglický jazyk
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země – zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů 	<u>Krajinná sféra:</u> přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry <u>Atmosféra, hydrosféra, biosféra</u>	Litosféra a pedosféra – viz Přírodopis – 8. ročník
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost – rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu – porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost 	<u>Systém přírodní sféry na planetární úrovni:</u> geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně	OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV
REGIONY SVĚTA		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa – lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií a srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny 	<u>Světadíly, oceány, makroregiony světa:</u> určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti) <u>Afrika, Austrálie a Oceánie, Antarktida</u> <u>Indický, Tichý a Jižní oceán</u>	OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV Dějepis, Anglický jazyk, Občanská a rodinná výchova
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států – zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	<u>Modelové regiony světa:</u> vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu – aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny 	<p><u>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze:</u></p> <p>orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů</p>	<p>OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV</p> <p>Přírodopis, Občanská a rodinná výchova</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině – uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<p><u>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života:</u></p> <p>živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích</p>	

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Zeměpis	Ročník:	7.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii 	<p style="text-align: center;"><u>Komunikační geografický a kartografický jazyk:</u> vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy</p> <p style="text-align: center;"><u>Hlavní kartografické produkty:</u> plán, mapa</p> <p style="text-align: center;"><u>Jazyk mapy:</u> symboly, smluvené značky, vysvětlivky</p>		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, – rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině 	<p style="text-align: center;"><u>Statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Základní informační geografická média a zdroje dat</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Geografická kartografie a topografie:</u> glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti</p> <p style="text-align: center;"><u>Praktická cvičení a aplikace:</u> práce s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě</p>	OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV Přírodopis, Informatika	
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu – aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny 	<p style="text-align: center;"><u>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze:</u> orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů</p>	OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině – uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<p><u>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života:</u> živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích</p>	OSV
REGIONY SVĚTA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa – lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií – srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny 	<p><u>Světadíly, oceány, makroregiony světa:</u> určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)</p> <p><u>Amerika, Asie</u></p> <p><u>Atlantický a Severní ledový oceán</u></p>	OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV Anglický jazyk, Dějepis, Občanská a rodinná výchova, Přírodopis
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států – zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	<p><u>Modelové regiony světa:</u> vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení</p>	

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Zeměpis	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost – rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině 	<p style="text-align: center;"><u>Komunikační geografický a kartografický jazyk:</u> vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy</p> <p><u>Hlavní kartografické produkty:</u> plán, mapa</p> <p><u>Jazyk mapy:</u> symboly, smluvené značky, vysvětlivky</p>	OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV	
	<p style="text-align: center;"><u>Statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Základní informační geografická média a zdroje dat</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Geografická kartografie a topografie:</u> glóbus, měřítko glóbusu, zeměpis. síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti</p> <p><u>Praktická cvičení a aplikace:</u> práce s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě</p>		
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu – aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny – uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině – uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<p style="text-align: center;"><u>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze:</u> orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb dle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů</p> <p><u>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života:</u> živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích</p>	OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
REGIONY SVĚTA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohrazení a lokalizaci regionů světa – lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny – porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států – zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	<p style="text-align: center;"><u>Světadíly, oceány, makroregiony světa:</u> určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)</p> <p style="text-align: center;"><u>Evropa</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Modelové regiony světa:</u> vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení</p>	<p style="text-align: center;">OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV</p> <p style="text-align: center;">Český jazyk, Anglický jazyk, Německý jazyk, Ruský jazyk, Přírodopis, Dějepis, Občanská a rodinná výchova</p>
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, – zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa – posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel – zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje – porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit 	<p style="text-align: center;"><u>Obyvatelstvo světa:</u> základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky</p> <p style="text-align: center;"><u>Světové hospodářství:</u> sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně</p>	<p style="text-align: center;">OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV</p> <p style="text-align: center;">Dějepis, Občanská a rodinná výchova</p>

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků – lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech 	<p><u>Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy:</u> aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace</p> <p><u>Regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria:</u> národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska</p>	
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, – rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín – uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) – uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p><u>Krajina:</u> přírodní a společenské prostředí, typy krajín</p> <p><u>Vztah příroda a společnost:</u> trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva</p>	<p>OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV</p> <p>Přírodopis, Občanská a rodinná výchova</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Zeměpis	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost – rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině 	<p style="text-align: center;"><u>Komunikační geografický a kartografický jazyk:</u> vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy</p> <p><u>Hlavní kartografické produkty:</u> plán, mapa</p> <p style="text-align: center;"><u>Jazyk mapy:</u> symboly, smluvené značky, vysvětlivky</p> <p><u>Statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Základní informační geografická média a zdroje dat</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Geografická kartografie a topografie:</u> zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti</p> <p style="text-align: center;"><u>Praktická cvičení a aplikace:</u> práce s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě</p>		<p>OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV</p>
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu – aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny – uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině – uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<p style="text-align: center;"><u>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze:</u> orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů</p> <p style="text-align: center;"><u>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života:</u> živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích</p>		<p>OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV</p>

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ČESKÁ REPUBLIKA		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy – hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje – přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům – hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu – lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit – uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států 	<p>Místní region: zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)</p> <p>Česká republika: zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje</p> <p>Obyvatelstvo České republiky: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry</p> <p>Rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství ČR</p> <p>Transformační společenské, politické a hospodářské procesy ČR a jejich územní projevy a dopady</p> <p>Hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu</p> <p>Regiony České republiky: územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech</p>	<p>OSV, VDO, VEGS, MKV, ENV, MV</p> <p>Český jazyk, Dějepis, Občanská a rodinná výchova, Přírodopis</p>
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost 	<p>System přírodní sféry na regionální úrovni: přírodní oblasti</p>	<p>OSV, ENV</p> <p>Přírodopis</p>

5. 6. 5. ZEMĚPISNÝ SEMINÁŘ

5. 6. 5. 1. Charakteristika předmětu

Hlavním cílem tohoto volitelného předmětu je rozvíjet spolu s povinným zeměpisem aktivní, samostatné a tvůrčí činnosti žáků na základní škole.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodiny týdně v 6. ročníku.

Výuka probíhá v kmenové třídě, učebnách s audiovizuální technikou a počítačové učebně.

Základní formou realizace je vyučovací hodina, při které se v různé míře propojují prvky výkladu, práce individuální a skupinové, vyhledávání informací v tabulkách, mapách, grafech, na internetu, práce na referátech, hry, exkurze.

Výuka směřuje k tomu, aby se žáci postupně naučili:

- prakticky pracovat se základními zeměpisnými pomůckami: s plány, mapami, atlasy, grafy, informačními tabulkami, se statistickými údaji a s jinými informačními zdroji
- používat a interpretovat údaje z různých pramenů, podkladů, literatury s geografickou tematikou, z cestovních průvodců, obrazových a audiovizuálních materiálů (obrazy, fotografie, filmové záznamy, videozáznamy)
- orientovat se v krajině a pracovat se základními orientačními pomůckami a přístroji (kompas, busola), interpretovat přírodní úkazy
- rozvíjet vědomosti a dovednosti spojené s cíleným pozorováním geografických objektů, jevů a procesů
- obhajovat výsledky své práce a využívat je k orientaci v běžném životě.

Do volitelného předmětu zeměpisný seminář byla zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

5. 6. 5. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- vybírat a využívat vhodné způsoby pro efektivní učení, propojovat získané poznatky do širších celků, nalézat souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzovat, porovnávat a formulovat závěry
- poznávat smysl a cíl učení, vytvářet pozitivní vztah k učení

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- pochopit problém
- vyhledat k němu vhodné informace
- diskutovat o možnostech řešení
- učit se kriticky myslet a hájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- učit se naslouchat druhým, vhodně reagovat
- obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých
- prezentovat vlastní práce (projekty)
- vhodně argumentovat a diskutovat, respektovat pravidla diskuse
- vyhledávat a využívat různé zdroje informací

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- spolupracovat ve skupinách na základě vytvořených pravidel
- upevňovat dobré mezilidské vztahy, pomáhat si a o pomoc požádat
- utvářet pocit zodpovědnosti za své jednání
- budovat občanskou odpovědnost za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- respektovat názory druhých
- uvědomovat si svá práva a povinnosti ve škole i mimo ní

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- dodržovat pravidla bezpečného chování v terénu
- pracovat efektivně

5. 6. 5. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Práce s mapou a vyhledávání základních informací v ní je základní metodou k získávání dovedností a základních poznatků na principu aplikace a tvořivého myšlení
------------------------------------	---

Sociální rozvoj

Komunikace	Typografické, geografické značky a vysvětlivky chápat jako prostředek vyhledávání a získávání vědomostí
Spolupráce a soutěživost	Práce dvojic a skupin při vyhledávání informací je modelem k rozvoji sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika	Uvědomit si vliv geografického umístění státu na chování, hodnoty a postoje obyvatel
--	--

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Chápat politické systémy jako základní formanty jednotlivých států
---	--

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Integrovat zeměpisné vědomosti jako prostředek pro porozumění sociálních a kulturních odlišností mezi národy
Jsme Evropané	Rozšiřovat a prohlubovat vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí
Objevujeme Evropu a svět	Rozvíjet schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
Etnický původ	Uvědomovat si neslučitelnost rasové, náboženské či jiné intolerance s principy života v demokratické společnosti
Multikulturalita	Vnímat odlišnosti jako příležitost k obohacení
Princip sociálního smíru a solidarity	Potlačovat projevy intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Porozumět souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Poskytovat znalosti, dovednosti a pěstovat návyky nezbytné pro každodenní jednání člověka vůči prostředí Vést k pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědnosti ve vztazích k prostředí
Základní podmínky života	Seznamovat s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
Vztah člověka k prostředí	Ukazovat modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Využívat potenciál médií jako zdroj informací
Fungování a vliv médií ve společnosti	Získat představu o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec

5. 6. 5. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Volitelný předmět - Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Zeměpisný seminář	Ročník:	6.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii 	<p style="text-align: center;"><u>Praktický zeměpis</u> geografická kartografie a topografie</p> <p style="text-align: center;"><u>Zeměpis cestovního ruchu</u></p>	OSV, MKV Dějepis	
ČESKÁ REPUBLIKA			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit 	<p style="text-align: center;"><u>Místní region a jeho postavení v České republice</u></p>	OSV, VDO Český jazyk, Občanská a rodinná výchova, Dějepis	
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uvádí na vybraných příkladech důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p style="text-align: center;"><u>Lidé a jejich činnosti na Zemi</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Vztah přírody a společnosti</u></p>	OSV, VDO, ENV, VEGS Přírodopis, Anglický jazyk	
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků 	<p style="text-align: center;"><u>Hlavní změny na mapě světa</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy</u> aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa</p>	OSV, VDO, MKV, VEGS Anglický jazyk, Občanská a rodinná výchova, Dějepis	

5. 6. 6. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

5. 6. 6. 1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět **environmentální výchova** obohacuje předmět přírodopis. Navazuje také společně s přírodopisem na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět z 1. stupně.

Předmět je zaměřen především na praktické osvojování teoretických znalostí přírody a všech jejích součástí. To, co se žáci dovědí v hodinách přírodopisu nebo na co není dostatek prostoru, se probírá v tomto předmětu.

Předmět je zařazen do 7. ročníku s týdenní dotací 1 hodiny a navazuje tak na 1 hodinu přírodopisu.

Výuka probíhá také v terénu. V terénu se děti učí orientaci, pozorují živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí. Sbírají přírodniny, které potom dále využívají v učebně. Jedná se o práci s lupou, dalekohledem, mikroskopem. Učí se vnímat zákonitosti života organismů v rámci jednotlivých ekosystémů, pozorují vzájemné propojení ekosystémů. Cílem je, aby si žáci uvědomili křehkost rovnováhy v přírodě, naučili se úctě a respektu ke všem organismům.

Žáci zakládají sbírky přírodnin, tvoří jednoduché preparáty pro mikroskopování, zakládají herbáře, tvoří tematické nástěnky doplněné například vlastními fotografiemi apod.

Součástí výuky předmětu je návštěva výstav, exkurze do zoo, botanických zahrad, ekocentra atd.

5. 6. 6. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu **environmentální výchova** jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- podporujeme u žáka rozvoj schopnosti logického myšlení v oblasti vztahů v přírodě, které vede k samostatnému pochopení zákonitostí živé a neživé přírody
- vytváříme u žáka schopnost určování a zařazování základních typů živočichů, rostlin a hub, hornin a nerostů do systémů
- žáci jsou schopni samostatně pozorovat přírodu, sledovat a porovnávat vlastní poznatky s poznatky ostatních žáků, s informacemi v literatuře a v mediálních prostředcích

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu **environmentální výchova** jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci ověřují získané poznatky s poznatky, které získávají v různých encyklopediích a literatuře, na internetu nebo v mediálních prostředcích
- podporujeme u žáků schopnost vyjádření vlastního názoru na problematiku životního prostředí a jeho ochrany a základní orientaci v dané problematice
- motivujeme žáky k tomu, aby byli schopni, v rámci svých možností, navrhnout opatření, které by vedly ke zlepšení nejen životního prostředí v jejich okolí, ale která by vedla i ke zlepšení jejich zdraví

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu **environmentální výchova** jsou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci jsou schopni vyjadřovat své myšlenky a názory, které se týkají vlastností živé a neživé přírody, jsou schopni souvislého písemného a ústního projevu
- dokážou se zapojit do dialogu o problematice životního prostředí
- pracují se všemi prostředky při hledání nových informací o přírodě, například internet, literatura, teletext, dokumentární pořady
- získané informace dokážou zformulovat a předávat ostatním

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu **environmentální výchova** jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci spolupracují ve dvojicích a ve skupinách při plnění úkolů, které souvisejí se získáváním poznatků o přírodě
- jsou zodpovědní k přírodě, při terénních pracích se chovají ohleduplně ke spolužákům i k přírodě samotné

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu **environmentální výchova** jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci respektují názory ostatních na řešení problematiky životního prostředí a snaží se citlivě vyjadřovat své stanovisko
- snaží se vlastním přístupem a příkladem pozitivně ovlivňovat chování ostatních k sobě a k přírodě
- respektují základní environmentální problémy na kvalitu životního prostředí a rozhodují se v zájmu ochrany zdraví a trvale udržitelného života

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu **environmentální výchova** jsou k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- žáci se učí manuální zručnosti a šikovnosti při sběru přírodnin a při jejich dalším zpracování
  - dokážou připravit a pracovat s mikroskopem, jsou schopni vytvořit jednoduché preparáty
  - pracují s lupou, dalekohledem, dokážou se orientovat v terénu
- jsou schopni pracovat s jednoduchými nástroji (nůžky, pinzeta, nůž apod.)

5. 6. 6. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Školní vzdělávací program ZŠ Holice, Holubova 47, okres Pardubice

Rozvoj schopností poznávání	Sběr a pozorování přírodnin, soustředění při mikroskopování je základní metodou k získávání dovedností a základních poznatků na principu tvořivého myšlení
Sebepoznání a sebepojetí	Získávání informací z internetu, literatury je důležité ke zdravému a vyrovnanému sebepojetí
Seberegulace a sebeorganizace	Cvičení sebekontroly během sběru a pozorování přírodnin, sebeovládání při neúspěšných pokusech, plánování postupu výzkumu je důležité pro nácvik sebeorganizace
Psychohygiena	Dobrá organizace času při získávání dovedností při praktickém pozorování přírody a dobrý vztah ke spolužákům při práci ve skupinách
Kreativita	Volba jednotlivých postupů při získávání informací o přírodě, zapojování kolektivu, organizace práce ve skupinách je vhodným způsobem pro rozvoj kreativity

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Vzájemné poznání během práce ve skupině při poznávání přírody, tvoření pracovních skupin podle schopností
Mezilidské vztahy	Při poznávání přírody a soutěživých hrách se prověřují mezilidské vztahy
Komunikace	Rozvoj verbální i neverbální komunikace je důležité při poznávání přírody, kde se musí zachovávat ticho a klid. Pochopení chování zvířat a předcházení možných úrazů záleží na pochopení neverbální komunikace lidí a zvířat.
Spolupráce a soutěživost	Práce ve dvojicích a ve skupinách je základem týmové práce podporuje soutěživost

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Při ověřování teoretických poznatků se vše konzultuje nejen s vyučujícím, ale i se spolužáky
Hodnoty, postoje, praktická etika	Respektování přírody, všech živých organismů a tím i učitelů a spolužáků je důležitým krokem k získání kladného postoje k celému světu

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Motivace žáků k zapojení jednotlivců i celých tříd do ekologických organizací a projektů
Občan, občanská společnost a stát	Uvědomění si v rámci přírodopisu práva lidí na život, práva živočichů a ohleduplné zacházení
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Pochopení zákonů týkajících se ochrany přírody, respektování jednotlivých živočišných druhů a celé přírody, dodržování daných pravidel druhů

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Vztah k přírodě v ostatních evropských i neevropských zemích
Jsmo Evropané	Evropské pojetí vztahu k přírodě a její ochrana, naše tradice chovu zvířat a pěstování plodin.
Objevujeme Evropu a svět	Poznávání přírody za hranicemi naší země během dovolených, prezentace zážitků, fotografií, tvorba nástěnek po návratu

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Rozdíly v přístupu chování k přírodě a živočichům především podle kulturních tradic jednotlivých zemí. Problematika nemocí způsobených parazity apod.
Multikulturalita	Význam znalosti jazyků při pochopení taxonomie organismů. Důležitost znalosti anglického jazyka při dalším vzdělávání (četba odborných přírodovědných publikací a časopisů).

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Pochopení pojmu ekosystém, uvědomění si složitosti rovnováhy v ekosystému v rámci biodiverzity. Základní evropské ekosystémy
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Objasnění pojmů týkajících se ekosystémů a jejich ochrany, výchova, instituce zabývající se ochranou přírody v rámci EU i ve světě a nutnost vzájemného propojení. Ekologická zátěž v našem regionu. Hlavní znečišťovatelé životního prostředí
Základní podmínky života	Určení základních podmínek života a jejich vymezení, možné způsoby jejich ohrožení, základní sféry naší planety a jejich význam, základy ekologického myšlení v rámci různých školních projektů

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Vnímání rozdílů mezi hodnotnými dokumentárními pořady o přírodě na rozdíl od netradičního chování zvířat v komerčních snímcích, porovnání chování zvířat v reálném životě
Fungování a vliv médií ve společnosti	Vliv reklamy a filmů na zvýšení zájmu o určité živočišné druhy, módnost např. psích plemen, nepoznání skutečných vlastností a nároků na péči

5. 6. 6. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda		
Vzdělávací obor:	Volitelný předmět - Environmentální výchova	Ročník:	7.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - aplikuje praktické metody poznávání přírody - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody 		praktické metody poznávání přírody pozorování lupou a mikroskopem zhotovování preparátů výroba herbáře odchyt vodních bezobratlých pitva ryby sběr přírodnin a jejich určování ochutnávka bylinkových čajů a exotického ovoce vycházky do přírody exkurze a návštěva výstav	OSV Přírodopis
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému 		ochrana přírody a životního prostředí chráněná území a národní parky v ČR Červená kniha	ENV Přírodopis Zeměpis
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy 		rozšíření, význam a ochrana živočichů domácí mazlíčci a péče o ně ZOO	OSV, VEGS Přírodopis
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin 		fyziologie rostlin klíčení semen, pokusy různé typy semen a způsob jejich rozšiřování péče o pokojové rostliny	Přírodopis
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce 		systém rostlin, význam rostlin a jejich ochrana poznávání a zařazování daných zástupců rostliny léčivé, jedovaté, exotické, průmyslově zpracovatelné využití rostlin pro potřebu člověka stromokruh	OSV, VEGS Přírodopis Praktické činnosti

5. 7. Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura obohacuje žákův pohled na svět. Umožňuje mu chápat umění jako nedílnou součást běžného života. Podílí se na utváření žákovy pozitivního postoje ke kultuře a umění.

Upozorňuje na estetický účinek uměleckých děl vytvořených v minulosti i na vazby mezi různými druhy umění.

Učí žáka rozpoznávat kvalitu uměleckého díla, vážit si vlastní práce i práce druhých, dále pak zaujímat postoje k hodnotám vnějšího světa.

Tato oblast rozvíjí žakovu osobnost, talent i jeho tvořivost a fantazii. Umožňuje mu seberealizaci a zároveň působí na rozvoj jeho vnímání a emocionálního citění.

Pomáhá mu získat nové dovednosti a teoretické poznatky a uplatňovat je v praxi. Podporuje rozvoj nonverbální komunikace.

Důležitost této vzdělávací oblasti jako součásti základního vzdělávání spočívá v tom, že umožňuje žákovi jiné než racionální poznávání světa.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

5. 7. 1. HUDEBNÍ VÝCHOVA

5. 7. 1. 1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Hudební výchova se skládá ze čtyř složek, které se vzájemně propojují, ovlivňují a doplňují. Jedná se o vokální činnosti, instrumentální činnosti, hudebně pohybové činnosti a činnosti poslechové. Vzdělávací obsah 2. stupně navazuje na 1. stupeň.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 1. – 9. ročníku.

Výuka probíhá ve třídě nebo v hudební učebně s využíváním audiovizuální techniky, za pomoci různých forem a metod práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Obsahem **vokálních činností** je práce s hlasem, uplatňování a posilování správných pěveckých návyků.

Obsahem **instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje.

Obsahem **hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem **poslechových činností** je aktivní vnímání znějící hudby, poznávání hudby ve všech jejích žánrových podobách, učí se analyzovat a „interpretovat“.

Do vyučovacího předmětu Hudební výchova jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

5. 7. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Žáky vedeme tak, aby o sobě mohli říci:

Kompetence k učení

- vedeme žáka ke zpěvu na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch
- vyhledáváme, shromažďujeme, třídíme a porovnáváme informace
- používáme obecně užívané hudební termíny
- nalézáme souvislosti mezi získanými poznatky a jejich využití v praxi
- využíváme vlastních poznatků a zkušeností z jiných předmětů

Kompetence k řešení problémů

- vedeme k rozlišování jednotlivých kvalit tónů, k rozpoznání výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- vedeme k rozpoznání v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- učíme sledovat a hodnotit při hodině pokrok všech žáků v hudebním projevu
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání
- hledáme spojitosti mezi vlastní hudební zkušeností a zkušeností autora předávané hudebním dílem
- samostatně a kriticky přemýšlíme
- s chybou pracujeme jako s příležitostí, jak hledat správné řešení
- rozpoznáváme problém a hledáme řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k rytmizaci jednoduchých textů, improvizaci v rámci nejjednodušších hudebních forem
- vedeme žáky k pohybu při znějící hudbě, pohybem vyjadřují metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- vytváříme příležitosti pro komunikaci mezi žáky
- spolupracujeme při skupinových pracích
- vyjadřujeme svůj názor, umíme ho obhájit
- tolerujeme názor druhých

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme ke kritickému posuzování žánrů a stylů hudby
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání
- efektivně spolupracujeme
- objektivně hodnotíme svoji práci i práci druhých
- chápeme odlišné kvality svých spolužáků
- dodržujeme pravidla slušného chování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k zamyšlení, působení a významu obsahu hudebních děl
- umožňujeme žákům podílet se na hodnocení činností nebo jejich výsledků
- poznáváme naše kulturní tradice
- chráníme a oceňujeme naše kulturní tradice
- aktivně se zapojujeme do kulturního dění

Kompetence pracovní

- vedeme k využívání jednoduchých hudebních nástrojů v doprovodné hře a tanečnímu ztvárnění
- sledujeme při hodině pokrok všech žáků
- vedeme žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů
- vedeme žáky k užívání různých nástrojů k tomu, aby brali ohled na druhé
- vytváříme si pozitivní vztah k hudebním činnostem
- koncentrujeme se na pracovní výkon
- dodržujeme vymezená pravidla

5. 7. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Komplexní pohled na hudbu, díla, autory, období
Sebepoznání a sebepojetí	Jak se promítá mé já ve výběru písní a jejich interpretaci
Psychohygiena	Pozitivní vztah k sobě samému
Kreativita	Obecná kreativita, rozvoj smyslového vnímání

Sociální rozvoj

Komunikace	Umění jako prostředek komunikace
Spolupráce a soutěživost	Rozvíjení dovednosti spolupráce současně s posilováním vlastní individuality

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika	Zamyšlení nad obsahem písní a hudebních děl
--	---

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Zvyky a tradice národů Evropy, skladatelé Vnímání evropské a světové kultury
---------------------------------	---

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Lidové písně jiných národů, tradice a rozmanitost kultur
Lidské vztahy	Hudba sbližuje
Etnický původ	Původ různých stylů

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Práce s internetem
----------------------------------	--------------------

5. 7. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Hudební výchova	Ročník:	1. - 3.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
Vokální činnosti			
Žák: - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlasu	hlasová a dechová cvičení realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu intonace a vokální improvizace diatonické postupy v durových tóninách	OSV	
Žák: - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	hudební hry zpěv, tanec, pohybový doprovod nota jako grafický znak pro tón	OSV	
Instrumentální činnosti			
Žák: - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	jednoduché rytmické doprovody k písním hra na hudební nástroje z Orffova instrumentáře	OSV	
Hudebně pohybové činnosti			
Žák: - reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	pohybový doprovod písní taneční hry se zpěvem pantomima utváření pohybové paměti	OSV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Poslechové činnosti		
Žák: – rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	kvality tónů délka, síla, barva, výška hudební výrazové prostředky	OSV
Žák: – rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	hudební nástroje hudba vokální, instrumentální a vokálně instrumentální hudební styly a žánry	VEGS

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Hudební výchova	Ročník:	4. - 5.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Vokální činnosti			
Žák: - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	hlasová a dechová cvičení rozšiřování hlasového rozsahu realizace písní ve 2/4,3/4, 4/4 rytmu diatonické postupy v durových a mollových tóninách lidový dvojhlas, vícehlas, kánon	OSV	
Žák: - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	Záznam vokální hudby zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření notový zápis	OSV	
Instrumentální činnosti			
Žák: - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché případně složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	hra na rytmické hudební nástroje hra na hudební nástroje z Orffova instrumentáře	OSV	
Žák: - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	jednodílná písňová forma (a-b), rondo, variace	OSV	
Žák: - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární improvizace	rytmizace, melodizace a stylizace hudební improvizace záznam instrumentální melodie	OSV	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Hudebně pohybové činnosti		
Žák: – ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	taktování pohybový doprovod znějící hudby pohybová improvizace taneční kroky utváření pohybové paměti	OSV
Poslechové činnosti		
Žák: - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	vztahy mezi tóny souzvuk, akord hudební výrazové prostředky hudební nástroje a lidský hlas hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální hudební styly a žánry interpretace hudby slovně	VEGS

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Hudební výchova	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</p> <p>uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého</p>	<p>Vokální činnosti -intonační cvičení -dechová cvičení -hlasová cvičení - vzestupná a sestupná řada tónů, intonace stupnice dur -dvojhlas -kánon Práce s notovým zápisem - zpěv lidových písní, - vyhledávání rytmu v zápisu písně</p>	OSV	
<p>Žák: reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</p>	<p>Instrumentální činnosti -reprodukce známých písní - rytmické hudební formy -jednoduchá písňová forma -Orffovy nástroje</p>	OSV	
<p>Žák: rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p> <p>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</p>	<p>Hudebně pohybové činnosti -pochod, polka, valčík, mazurka -dirigent a orchestr -dirigování -dramatizace písní</p>	OSV	
<p>Žák: se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</p> <p>zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</p>	<p>Poslechové činnosti -hudební nástroje -píseň lidová, umělá -opera, symfonie, koncert -vokální a instrumentální skladba -hudba komorní -poslech skladeb J. Haydn J. Mysliveček J. J. Ryba L. van Beethoven W. A. Mozart B. Smetana A. Dvořák</p>	MKV	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Hudební výchova	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</p> <p>uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně vjednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého</p>	<p>Vokální činnosti -lidové, umělé písně -dynamika, melodie, rytmus -durové a mollové tóniny</p>	OSV	
<p>Žák: reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</p>	<p>Instrumentální činnosti -reprodukce známých písní -rytmické hudební formy -jednoduchá písňová forma -Orffovy nástroje</p>	OSV	
<p>Žák: rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p> <p>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</p>	<p>Hudebně pohybové činnosti -taktování -taneční kroky -dramatizace -pantomima</p>	OSV	
<p>Žák: se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</p> <p>zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</p>	<p>Poslechové činnosti -hudební nástroje -píseň lidová, umělá -chorál, kancionál -symfonie -polyfonie -kánon -programní hudba -opera</p> <p>-poslech skladeb -gotika -renesance -baroko -klasicismus -romantismus</p>	MKV Dějepis Český jazyk	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Hudební výchova	Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</p> <p>uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého</p>	<p>Vokální činnosti -hlasová a rytmická cvičení - vzestupná a sestupná řada tónů -stupnice -intervaly -akord - příklady v lidové tvorbě</p>	OSV	
<p>Žák: reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</p>	<p>Instrumentální činnosti -reprodukce známých písní - rytmické hudební formy -jednoduchá písňová forma -tvorba doprovodů -Orffovy nástroje -záznam hudby</p>	OSV	
<p>Žák: rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p> <p>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</p>	<p>Hudebně pohybové činnosti -taneční kroky -rozvoj pohybové paměti -pantomima</p>	OSV	
<p>Žák: se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</p> <p>zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</p>	<p>Poslechové činnosti -hudební styly a žánry -zrození a vývoj jazzu -rock -pop -rock -divadla malých forem -Osvobozené divadlo -Semafor -opereta -muzikál</p>	<p>MKV MV</p> <p>Dějepis</p>	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Hudební výchova	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</p> <p>uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého</p>	<p>Vokální činnosti -lidové, umělé písně -dynamika, melodie, rytmus -orientace v notovém záznamu -rozšiřování hlasového rozsahu</p>	OSV	
<p>Žák: reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</p>	<p>Instrumentální činnosti -hudební výrazové prostředky -hudební nástroje historické a současné -jednoduché doprovody - obtížnější rytmy</p>	OSV	
<p>Žák: rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p> <p>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</p>	<p>Hudebně pohybové činnosti -pohybem vyjadřuje různé taneční rytmy -vazba mezi hudebním a výtvarným uměním</p>	OSV Výtvarná výchova	
<p>Žák: se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</p> <p>zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</p>	<p>Poslechové činnosti Dějiny hudby -nejstarší hudební památky -gotika -renesance -baroko -klasicismus -romantismus -hudba 20. století</p>	MKV MV Dějepis Český jazyk	

5. 7. 2. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

5. 7. 2. 1. Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. až 8. ročníku:

1. ročník – 1 hodina týdně
2. ročník – 1 hodina týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 2 hodiny týdně
5. ročník – 2 hodiny týdně
6. ročník – 2 hodiny týdně
7. ročník – 2 hodiny týdně
8. ročník – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu výtvarná výchova

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace
- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění poznávání

Vzdělávací obsah předmětu Výtvarná výchova je členěn do tří složek. Rozvíjení smyslové citlivosti, uplatňování subjektivity a ověřování komunikačních účinků. Je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, v nichž se propojuje vlastní tvorba žáků s vnímáním a interpretací.

Obsahem rozvíjení smyslové citlivosti je rozšiřování schopností rozeznávat jednotlivé vizuální kvality ve spojení s realitou i s vizuálně obraznými vyjádřeními.

Obsahem uplatňování subjektivity je vztahování vlastních prožitků k vizuálně obrazným vyjádřením samostatně vytvořených i přejatých. Uvědomování si podílu svých dosavadních životních zkušeností na výsledcích jejich tvorby, vnímání a interpretace.

Obsahem ověřování komunikačních účinků je utváření a uplatňování komunikačního obsahu vizuálně obrazných vyjádření a hledání nových kontextů pro uplatnění a samostatně vytvořených i přejatých vizuálně obrazných vyjádření. Z výtvarného umění i dalších obrazových médií.

Do vyučovacího předmětu výtvarná výchova jsou zařazena průřezová témata: Mediální výchova, Multikulturní výchova, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova.

5. 7. 2. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Žáky vedeme k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů
- Vedeme žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- Učíme žáky využívat poznatky v dalších výtvarných činnostech
- Učíme žáky zaujímat a vyjadřovat svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů
- Učíme žáky samostatně kombinovat vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření
- Vedeme žáky přemýšlet o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujímat k nim svůj postoj
- Učíme žáky využívat získaná poznání při vlastní tvorbě

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky zapojovat se do diskuse
- Respektovat názory jiných
- Učíme žáky pojmenovávat vizuálně obrazné elementy, porovnávat je, umět ocenit vizuálně obrazná vyjádření
- Vedeme žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky tvořivě pracovat ve skupině
- Vedeme žáky ke kolegiální pomoci
- Učíme žáky respektovat různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu

Kompetence pracovní

- Učíme žáky užívat samostatně vizuálně obrazné techniky
- Učíme žáky dodržovat hygienická a bezpečnostní pravidla
- Vedeme žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi

Kompetence občanské

- Učíme žáky chápat a respektovat estetické požadavky na životní prostředí
- Pomáháme žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům

5. 7. 2. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Osobitý přístup k realitě, malba, kresebné studie, jednoduché plošné kompozice, záznam smyslových zážitků, emocí, myšlenek
Sebepoznání a sebepojetí	Jak se promítá mé já ve výběru výrazových prostředků. Rozvíjení a posilování osobitého vnímání a vidění světa.
Kreativita	Originalita, schopnost vidět věci jinak, schopnost dotahovat nápady, hledání námětu. Poznávání vlastního vyjadřovacího rukopisu.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Rozvoj pozornosti vůči jedinečnosti každého člověka
Mezilidské vztahy	Empatie, umět se vžít do role druhého
Komunikace	Rozvíjení dovednosti pro sdělování svých myšlenek, emocí a pocitů i druhých
Spolupráce a soutěživost	Rozvíjení dovednosti spolupráce současně s posilováním vlastní individuality

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika	Postupné vytváření vlastní stupnice hodnot a jejího vztahu k hodnotám obecně uznávaným
--	--

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Člověk jako jedinec i součást etnika a kultury
Lidské vztahy	Empatie, umět se vžít do role druhého
Etnický původ	Tradice, zvyky

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy	Přírodní motivy ve výtvarné práci, vyjádření proměn
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Práce s netradičními materiály, plastická a prostorová tvorba
Vztah člověka k prostředí	Práce v plenéru, krajinomalba, dynamická kresba

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Práce s internetem, kombinace a variace ve vlastní tvorbě
----------------------------------	---

5. 7. 2. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Výtvarná výchova	Ročník:	1. – 3.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI			
<p>Žák: rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, barvy); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</p> <p>Žák: v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, barvy, objekty a jejich kombinace</p> <p>Žák: vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, textury <ul style="list-style-type: none"> - kontrast a rytmus - uspořádání objektů do celků <ul style="list-style-type: none"> – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly - smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, tiskoviny 	OSV	
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY			
<p>Žák: interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností</p> <p>Žák: vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba - přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) 	MKV	

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ		
Žák: nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	<ul style="list-style-type: none"> - osobní postoj v komunikaci – odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje - proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	MV

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Výtvarná výchova	Ročník:	4. - 5.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI			
Žák: - při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	Prvky vizuálně obrazného vyjádření		OSV VEGS
Žák: - užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření	Uspořádání objektů do celků		
Žák: - nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly		
Žák: - porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, elektronická média, reklama	Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY		
Žák: - manipuluje s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby	Prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností	ENV
Žák: - rozlišuje, vybírá a uplatňuje – hračky, objekty, ilustrace textů, volnou malbu, sochařství, plastiku, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklamu	Typy vizuálně obrazných vyjádření	
Žák: - osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)	Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením	
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ		
Žák: - při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	Osobní postoj v komunikaci	OSV VDO
Žák: - nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Proměny komunikačního obsahu	
Žák: - vysvětluje výsledky tvorby podle svých schopností a zaměření, – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu)	Komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Výtvarná výchova	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: zapojuje se do výtvarných aktivit, rozvíjí představivost, fantazii, samostatně pracuje. - vytváří a interpretuje iluze o barvě, uvědomuje si, co všechno může ovlivnit barvu, uplatňuje subjektivitu</p>	<p>Barva – barvy a barevné systémy, práce s temperou, akvarelem, pastelem, výrazová řeč barev, kontrasty</p>	<p>Inspirace: Turner, Monet, Rothko, Příhoda</p>	
<p>Žák: poznává rozdíly mezi jednotlivými materiály, výrazové účinky linie, umí vytvářet výtvarné práce pomocí linií. - poznává umělce a jejich díla, pravěké umění, ověřuje komunikační účinky a vyjadřuje osobní postoj v komunikaci</p>	<p>Linie – práce s tužkou, uhlem, pastelem, příběh čáry</p>	<p>Inspirace: jeskynní malby, Nepraš, Malich, Zippe</p>	
<p>Žák: samostatně pozoruje výtvarné dílo, pozná rozdíl mezi reliéfem a sochou. - umí pracovat s materiály typu papír, hlína, sádra, rozvíjí schopnosti rozeznávat a třídit základní tvary, interpretovat je na základě fantazijních představ, umí rozvíjet smyslové citlivosti</p>	<p>Tvar – socha, hlava, haptický portrét, co je to tvar</p>	<p>Inspirace: stíny, instalace siluet, živé skvrny, inspirace Miró, Drtikol, Nemela, Trnka</p>	
<p>Žák: uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů, ověřuje komunikační účinky mezi objekty v sociálních vztazích, porovnává různé interpretace a interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření - umí se orientovat v prostoru, vytváří jednoduché prostorové práce z dostupných materiálů, poznává vlastnosti plochy a prostoru ve Vv</p>	<p>Plocha a prostor, zátiší, prostorové práce, setkávání s umělci a jejich výtvarnými díly</p>	<p>Inspirace: impresionismus, kubismus</p>	
<p>Žák: vnímá strukturu jako pre-grafickou matici, rozlišuje různorodost struktur. - zná základní rozdělení grafických technik, tisk z výšky, z hloubky, z plochy, umí vytvořit jednoduché grafiky, nevizuální smyslový zážitek přenáší do verbální polohy</p>	<p>Grafické techniky – základní tisk z koláže, frotáž, monotyp, papírořez, linoryt, setkávání s umělci a jejich výtvarnými díly</p>	<p>Inspirace: Boudník, Beran, Šimotová</p>	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Výtvarná výchova	Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků - rozpoznává a pojmenovává barvy podvojně, přiřazuje barvy doplňkové, umí namíchat barvy vlastní, hledá prostředky pro vyjádření svých představ, aplikuje znalosti o míchání barev	Barva – co znamená, když se řekne barva, malba, výtvarné hry a výtvarné etudy	Inspirace: Matisse, Monet, Delaunay, Klee, Zrzavý	
Žák: vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů. Uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků. - umí využít linii jako základní prvek vizuálně obrazného vyjádření, to znamená obrys a strukturu, předmět a abstrakci, rozvíjí smyslovou citlivost, uvědomuje si, čím vším vnímáme, co vše na nás působí	Linie, čára, kresba, linie a jejich vlastnosti	Inspirace: J. E. Purkyně, Klee, Opočenský, Hůla, Kyncl, Jetelová	
Žák: užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představy a fantazie - umí kombinovat a proměňovat tvary v ploše a prostoru, rozvíjí schopnost rozeznávat a třídít základní tvary, interpretuje je na základě fantazijních představ, odlišuje jeden předmět od druhého, poznává tvar jako vnější podobu věci	Vlastnosti tvarů – výrazová řeč tvarů, jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů	Inspirace: Lisický, Kandinsky, Knížák, Zoubek, Šimotová, Giacometti	
Žák: dokáže experimentovat s plochou a jejími vlastnostmi, chápe rozdíl mezi měkkou tvrdou plochou, učí se správně umístit geometrický tvar v ploše, tvarování ploch, plocha v prostoru, iluze prostoru	Plocha a prostor, vlastnosti plochy a prostoru ve Vv Prostorová tvorba	Inspirace: da Vinci, Šimotová, Schlemmer, Kupka, van Gogh, Demartini	
Žák: vybírá, kombinuje a vytváří osobité prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných VOV - seznamuje se se základními perspektivními jevy, dokáže využít perspektivu ve svém vlastním vyjádření, seznamuje se s některými netradičními výtvarnými postupy, výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům, využívá dekorativních postupů, rozvíjí si estetické citění a vkusový soud	Nauka o perspektivě, lidová řemesla, např. malba na hedvábí, na sklo, aranžování, Vánoce, Velikonoce, pálení čarodějnic, užitá grafika		
Žák: užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích (počítačová grafika, video, animace, fotografie) - užívá prostředky k zachycení jevů a procesů v proměnách, vývoje, vztazích, seznamuje se s uměleckou a užitou grafikou, loutkovým a stínovým divadlem, animovaným filmem	Grafické techniky – nekonečné životy materiálu, haptická tvorba, událost, dokončení vypravování výtvarnými technikami		
Žák: ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci - vytváří společné kompozice v ploše, prostoru, ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených, či samostatně vytvořených VOV v sociálních vztazích	Architektura, fauna a flóra, roční období, výstavy		

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Výtvarná výchova	Ročník:	8.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
<p>Žák: na základě poznatků získaných v procesu experimentování s barvou přijímá komunikační obsah uměleckého díla.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže najít a využít prostředky pro vyjádření svých představ - umí uplatnit netradiční prostředky k dosažení osobního záměru - porovnává různé interpretace a inspiruje se jimi 		<p>Jak se barvy potkávají Setkávání s umělci</p>	<p>Inspirace: Goethe, Baleka, Brožková: Příběh barvy, Pleskotová: Svět barvy</p>
<p>Žák: tvoří statické a dynamické sestavy a přechod mezi nimi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže různě uplatnit linie, ovládá výraz linií, průběh výtvarné výpovědi, linie v ploše formátu, kompozice, lineární textury a šrafury - prostorová tvorba 		<p>Linie Setkávání s umělci Kaligrafie O písmu</p>	<p>Inspirace: da Vinci, Boudník, Kupka</p>
<p>Žák: otevírá se nápadům druhých, své interpretace konfrontuje s ostatními.</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí schopnost rozeznávat a třídit základní tvary a interpretuje je - učí se využívat siluetu jako zjednodušující princip, učí se vidět a pojmenovat tvar, vybírá si tvary dle své osobní preference - přistupuje k vnímání pouhého náznaku tvaru jako ke spouštěči vybavení si vlastní představy tvaru 		<p>Tvar Setkávání s umělci Výtvarné etudy</p>	<p>Inspirace: Trnka, Knížák, Moholy – Nagye, op art, Moor, Kmentová, Zoubek</p>
<p>Žák: přistupuje k uměleckému dílu jako k možnému zdroji inspirace.</p> <ul style="list-style-type: none"> - nachází nové souvislosti, uplatňuje svou vlastní zkušenost, slovně i nonverbálně interpretuje dílo, - plošné vizuálně obrazné elementy převádí do prostorových - dokáže rozlišit rukopis různých umělců 		<p>Krajina Vnitřní a vnější krajina Setkávání s umělci v krajinomalbě</p>	<p>Inspirace: Pohnerová, Slavíček, Zrzavý, Turner, impresionismus a jeho představitelé. Chirico, Dalí</p>
<p>Žák: vybírá a porovnává předměty podle tvaru, struktury a barevnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - na základě vztahů vytváří samostatně kompozici, ověřuje komunikační účinky objektů zátiší, barevně sladí objekty, používá kontrast - používá ozvláštňení zátiší novým předmětem, tvoří příběh zátiší - umí své práce představit, interpretovat, komentovat, porovnat 		<p>Zátiší Setkávání s umělci Zátiší jako vztah mezi objekty</p>	<p>Inspirace: kubismus Cezane, Matisse, Muzika, Mařák, Arp, Špála, Čapek</p>
<p>Žák: rozpoznává princip nahodilosti na příkladech konkrétního uměleckého díla, vytváří nahodilé a záměrné struktury, pozoruje, porovnává různé struktury</p> <ul style="list-style-type: none"> - nalézá různé prostředky pro vyjádření emocí - objevuje možnosti grafiky, snaží se svoji zkušenost slovně sdělit 		<p>Nekonečné životy materiálů Grafické techniky Haptické hry</p>	<p>Inspirace: Kupka, Švabinský, Rembrandt, Boudník, Suchánek, Kulda</p>
<p>Žák: porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazového vyjádření.</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětluje své postoje k nim - interpretuje umělecká obrazná vyjádření minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí - vnímá a uvědomuje si smyslový účinek svého díla 		<p>Galerie, výstavy Vzdělávací programy Architektonické památky</p>	

5. 7. 3. DRAMATICKÁ VÝCHOVA

5. 7. 3. 1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Dramatická výchova je členěn do tří složek. Rozvíjení psychosomatických dovedností, herních dovedností a sociálně komunikačních dovedností. Je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, v nichž se propojuje vlastní tvorba žáků s vnímáním a interpretací.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodiny v 6. ročníku.

Výuka probíhá v tělocvičně.

Obsahem rozvíjení psychosomatických dovedností je práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace.

Obsah rozvíjení herních dovedností představuje vstup do role, jevištní postavu, strukturu a jevištní situaci.

Obsah rozvíjení sociálně komunikačních dovedností zahrnuje komunikaci v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení.

Do vyučovacího předmětu dramatická výchova jsou zařazena průřezová témata: Současná dramatická umění a média, Mediální výchova, Multikulturní výchova, Osobnostní a sociální výchova.

5. 7. 3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- žák vybírá vhodné způsoby a metody práce
- operuje s obecně užívanými termíny z oblasti dramatické výchovy
- propojuje poznatky do širších celků v praxi

Kompetence k řešení problému

- prostřednictvím poznání sebe sama a přidělených rolí hledá samostatně řešení problému, k čemuž využívá získané vědomosti a dovednosti

Kompetence komunikativní

- žák dokáže plně využívat prostředky verbální a nonverbální komunikace
- dokáže pracovat s určitým typem role a charakterem postavy

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje v týmové činnosti
- přijímá roli ve skupině a podílí se na příjemné atmosféře v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině či větším týmu
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- žák respektuje kulturní, historické a náboženské tradice jednotlivých národů prostřednictvím dramatizace různorodých textů
- odmítá náboženský nebo rasový útok na základě jednotlivých speciálních etud nebo improvizací
- respektuje názory a přesvědčení druhých

Kompetence pracovní

- žák zodpovědně přistupuje k plnění zadaných úkolů

5. 7. 3. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Sebezpoznání a sebepojetí	<ul style="list-style-type: none"> - žák prostřednictvím různých metod a forem práce získává představu o sobě samém - dokáže se vnímat pohledem druhých osob - dokáže svým tělem projevovat emoce, postoje - chápe tělo jako prostředek a zdroj komunikace - dokáže rozlišit jednotlivé typy temperamentu a hodnoty
Seberegulace a sebeorganizace	<ul style="list-style-type: none"> - na základě speciálních her, etud dokáže ovládat své emoce a chování v různých modelových situacích
Kreativita	<ul style="list-style-type: none"> - žák dokáže účelně využívat v konkrétních situacích jednotlivé smysly - dokáže nalézt a uplatnit v jednotlivých činnostech vlastní přístupy a nápady

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy	<ul style="list-style-type: none"> - žák se prostřednictvím situačních etud dokáže vcítit do chování a jednání druhých - dokáže objektivně posoudit konání druhých
Komunikace	<ul style="list-style-type: none"> - žák dokáže využít všech verbálních a nonverbálních prostředků komunikace - dokáže dešifrovat kódy a signály jednotlivých druhů komunikace - rozlišuje a dokáže pracovat s monologem a dialogem - dokáže najít a použít co nejefektivnější prostředky ke komunikaci - dokáže prosadit svoje názory a postoje vhodnou formou komunikace

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> - prostřednictvím vlastního prožitku jednotlivých sociálních rolí dokáže v praxi řešit vzniklé konflikty a problémy
---	---

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní diference	<ul style="list-style-type: none"> - žák si uvědomuje svou kulturní přináležitost prostřednictvím tradic, zvyků a obyčejů své země - dokáže vysvětlit pojem etnikum a charakterizovat ho prostřednictvím dosud nabytých zkušeností
Etnický původ	<ul style="list-style-type: none"> - žák na základě hudby, forem vyjadřování dokáže rozlišit nejvýraznější etnické skupiny

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - žák dokáže na základě získaných dovedností a vědomostí vybrat a vhodně využívat výrazové prostředky a účelně je kombinovat ve vlastní tvorbě
Práce v realizačním týmu	<ul style="list-style-type: none"> - v týmové práci dokáže aplikovat získané dovednosti v oblasti komunikace - uvědomuje si vlastní odpovědnost při realizaci úkolů

5. 7. 3. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura		
Vzdělávací obor:	Dramatická výchova	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
Žák: Dokáže správně pracovat s dechem, dokáže vyjádřit hlasem různé druhy emocí, propojuje somatické dovednosti při verbálním a nonverbálním vyjádření.	Práce s dechem Správné tvoření hlasu Verbální a nonverbální komunikace	OSV, VEGS, MV Český jazyk	
Žák: Dokáže pracovat s rytmem podle daných motivů. Dokáže předvést na nonverbální úrovni etudu na dané téma. Dokáže pracovat s předměty v imaginární dimenzi.	Práce s rytmem Nonverbální komunikace		
Žák: Rozvíjí, variuje a opakuje herní situace – samostatně, s partnerem, ve skupině. Dokáže vymyslet etudy na zadané téma a variovat je.	Vstup do role Struktura herní situace		
Žák: Zdramatizuje nejvýznamnější prosincové svátky prostřednictvím legend – ve skupině, dvojicích, jednotlivě.	Legendy o svatých Narození Ježíše Krista		
Žák: Dokáže pracovat s různými typy rolí a charaktery postav. Zdramatizuje klasickou pohádku převedenou do současnosti.	Pohádky Role a charaktery postav		
Žák: Zvládá prostorovou orientaci na jevišti. Rozlišuje základní prvky dramatu, jeho druhy a žánry. Dokáže aplikovat předchozí dovednosti.	Základní prvky dramatu, jeho druhy a žánry Prostorová orientace na jevišti		
Žák: Dokáže tancem vyjádřit různé emoce, předvést určité druhy tance. Dokáže vytvořit výrazový tanec na hudební podnět.	Tanec – jeho druhy Tanec – jako nonverbální komunikace		
Žák: Dokáže pracovat s loutkou. Dokáže s ní předvést jednoduchou etudu na libovolné téma.	Práce s loutkou		
Žák: Dokáže s loutkou zinscenovat ve dvojici či skupině pohádku nebo jiný literární žánr.	Inscenace s loutkou		
Žák: Dokáže aplikovat nabyté dovednosti při tvorbě vlastní divadelní hry.	Syntéza dovedností Divadelní představení		

5. 8. Člověk a zdraví

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápáné vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

5. 8. 1. TĚLESNÁ VÝCHOVA

5. 8. 1. 1. Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. – 9. ročníku.

1. ročník – 2 hodiny týdně
2. ročník – 3 hodiny týdně
3. ročník – 3 hodiny týdně
4. ročník – 2 hodiny týdně
5. ročník – 2 hodiny týdně
6. – 9. ročník – 2 hodiny týdně

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Vzdělávací obsah

Rozdělen na 3 tematické okruhy:

– **Činnosti ovlivňující zdraví**

Význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při Tv, bezpečnost při pohybových činnostech.

– **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností**

Pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, plavání (1. - 4. ročník – zákl. plav. výuka), lyžování, bruslení a další pohybové činnosti.

– **Činnosti podporující pohybové učení**

Komunikace v Tv, organizace při Tv, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech.

Cíle vzdělávací oblasti

- poznávat zdraví jako důležitou hodnotu v kontextu dalších životních hodnot
- pochopit zdraví jako vyvážený stav tělesné, duševní i sociální pohody a vnímat radostné prožitky z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- získávat základní orientaci v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje

Organizace

I. stupeň

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti, na stadionu, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu. V úvodu hodiny absolvují rozcvičku - připravující na hlavní část hodiny. V hlavní části hodiny se žáci věnují nácvičku, zdokonalování daného typu sportovní aktivity. Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění – relaxaci.

Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi.

Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Využívá spolu s dětmi veškeré dostupné náčiní a nářadí.

II. stupeň

Výuka probíhá v tělocvičně městské sportovní haly (v zimních měsících nebo za nepříznivého počasí) nebo v malé tělocvičně v budově školy, dále na stadionu a k němu přilehlých hřištích (v letních měsících). V zimě je využíváno kluziště, výjimečně i plavecký bazén (do něhož je potřeba dojíždět).

Žáci 7. ročníku se pravidelně zúčastňují zimního kurzu, kde se naučí základům lyžování, popř. se v této dovednosti zdokonalují. Žáci 8. ročníků se účastní letního sportovního kurzu, jehož náplní jsou míčové hry, orientační běhy, hry v přírodě, přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potraviny, tepla a praktický nácvik zásad poskytování 1. pomoci.

5. 8. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k osvojení si základní tělocvičné názvosloví.
- Učíme žáky, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- Uplatňujeme zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a učíme jak reagovat v situaci úrazu spolužáka a řešit problémy v souvislosti s nesportovním chováním.
- Dodáváme žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáháme.
- Žáci ověřují získané dovednosti mezi sebou formou závodů a turnajů
- Podporujeme u žáků schopnost posuzování a porovnávání jednotlivých výsledků a výkonů svých a svých spolužáků
- Motivujeme žáky k tomu, aby byli schopni, v rámci svých možností, zlepšovat své dovednosti a fyzickou kondici

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky ke spolupráci při jednoduchých týmových činnostech a soutěžích.
- Učíme je reagovat na základní povely a pokyny.
- Vedeme žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k jednání v duchu fair play – učíme je dodržovat pravidla, označit přestupky, respektovat opačné pohlaví, zvládat pohybové činnosti ve skupině.
- Zadáváme žákům úkoly, při kterých mohou spolupracovat, a umožňujeme každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence občanská

- Vedeme žáky k pravidelnému pohybovému režimu, ke kritickému myšlení, k hodnocení cvičení.
- žáci respektují názory ostatních během veškerých sportovních aktivit, učí se citlivě vyjadřovat své stanovisko
- snaží se vlastním přístupem a příkladem pozitivně ovlivňovat chování ostatních k sobě a k druhým
- respektují základní pravidla, kterými lze předejít úrazům

Kompetence pracovní

- Rozvíjíme žáky v uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě.
- Učíme je užívat jednotlivá tělocvičná náradí a náčiní.

5. 8. 1. 3. Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Tělesná cvičení jsou základem fyzické i psychické aktivity, poznávání vlastních hranic dovedností a morálně vlastností
Sebepoznání a sebepojetí	Na základě jednotlivých cvičení získáváme informace o sobě, svém těle, schopnostech, psychice, získáváme sebevědomí a respekt k ostatním
Seberegulace a sebeorganizace	Při sportovních aktivitách se procvičuje sebeovládání, regulace vlastního jednání a ovládání ve vztahu k sobě samému i k ostatním
Psychohygiena	Během tělesných cvičení dochází k pozitivnímu naladění mysli a zdravému soutěžení a tím k předcházení stresových situací v mezilidských vztazích mezi žáky, žáky a učiteli
Kreativita	Cvičení se volí tak, aby docházelo k podněcení vlastních nápadů a originality v provedení jednotlivých sestav, např. při gymnastických sestavách

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Při sportování dochází ke vzájemnému poznávání ve skupinách, zjišťují se odlišnosti schopností podle pohlaví, věku
Mezilidské vztahy	Respektování ostatních při sportovních aktivitách, pojetí fair play chování na všech sportovištích a při každém sportu během školního vyučování ale i mimo něj
Komunikace	Při získávání znalostí o pravidlech jednotlivých sportovních odvětví a disciplín dochází k rozvoji především neverbální komunikace (gestikulace rozhodčích, sjednané akce při míčových hrách)
Spolupráce a soutěživost	Soutěže jednotlivců, dvojic, družstev, škol, zapojení celého kolektivu jako fanoušků, pomocných rozhodčích, vedení tabulek školních rekordů a výsledků turnajů

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Nejen rozvoj pohybových dovedností, ale i účast při rozhodování soutěží, volbě družstva je důležitá pro rozvoj osobních postojů a řešení problémů, které se týkají všech zúčastněných
Hodnoty, postoje, praktická etika	Respektovat sebe i druhé, chovat se při sportovních akcích tak, aby se předcházelo možnosti úrazů, brát ohledy na handicapované spolužáky a spolužáky se slabší fyzickou kondicí

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Motivace žáků k zapojení jednotlivců i celých tříd do sportovních organizací a klubů, školního družstva apod.
Občan, občanská společnost a stát	Uvědomění si v rámci tělesné výchovy práva lidí na život, práva na zdravý vývoj. Začlenění handicapovaných dětí do TV
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Pochopení zákonů týkajících se ochrany člověka a jeho zdraví, respektování jednotlivých skupin a národností, lidí všech barev pleti, věku, event. postižení

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Vztah k člověku v ostatních evropských i neevropských zemích, pochopení tradic ve vztahu ke sportu a jeho rozvoji
Jsme Evropané	Evropské pojetí sportu a různá odvětví, národní sporty. Slavní čeští sportovci: Zátopek, Čáslavská, Nedvěd, Jágr, Šebrle apod.
Objevujeme Evropu a svět	Olympijské hry a heslo, jeho pochopení. Sportovní aktivity konané mimo školu. Populární sporty, extrémní (adrenalinové sporty)

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní rozdíly	Respektování individuality člověka bez ohledu na národnost, principy fairplay, úcta ke všem sportovcům a organizátorům různých akcí
Lidské vztahy	Rozvoj přátelských vztahů mezi sportovci školy, mezi školami při sportovních akcích, hrdost reprezentování školy, regionu a sebe sama.
Multikulturalita	Význam znalosti jazyků při mezinárodních sportovních akcích, možnost sledování zahraničních sportovních přenosů
Princip sociálního smíru a solidarity	Tolerance a odstranění diskriminace u sportovců jiné barvy pleti, jiné národnosti, handicapovaných apod.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Sportovní aktivity provozované v přírodě (lyžařský kurz a sportovní kurz), propojení sportování a ochrany a vhodného chování v přírodě, minimalizace negativních dopadů (odpadky apod.). Volba vhodné výstroje.
Základní podmínky života	Základní podmínka života-pohyb a rozvoj tělesné zdatnosti, cvičení na vhodném místě,čisté prostředí
Vztah člověka k prostředí	Vztah žáků k přírodě během sportovního letního kurzu a lyžařského zimního kurzu

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Vliv reklamy a medializace na rozvoj sportovních odvětví, módní trendy ve sportu, sportovní vybavení, fankluby apod.
Fungování a vliv médií ve společnosti	Vliv reklamy na zvýšení zájmu o určité sporty, sportovce, sportovní akce

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Vytváření zpráv ze školních sportovních akcí, soutěží a turnajů, internetové stránky školy, nástěnka, školní rekordy
Práce v realizačním týmu	Práce ve školním sportovním klubu, sportovních kroužcích, reprezentace školy ve sportovních disciplínách

5. 8. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví		
Vzdělávací obor:	Tělesná výchova	Ročník:	1. – 3.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy 	<p style="text-align: center;"><u>Význam pohybu pro zdraví</u> pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu</p> <p style="text-align: center;"><u>Příprava organismu</u> příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení</p> <p style="text-align: center;"><u>Zdravotně zaměřené činnosti</u> správné držení těla, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení</p> <p style="text-align: center;"><u>Rozvoj různých forem rozvoje rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Hygiena při TV</u> hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity</p> <p style="text-align: center;"><u>Bezpečnost při pohybových činnostech</u> organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek</p>		<p style="text-align: center;">Prvouka Hudební výchova</p>
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích 	<p style="text-align: center;"><u>Pohybové hry</u> s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení, pohybová tvořivost</p> <p style="text-align: center;"><u>Základy gymnastiky</u> - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti</p> <p style="text-align: center;"><u>Rytmické a kondiční cvičení pro děti</u> - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmičným doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance</p> <p style="text-align: center;"><u>Základy atletiky</u> – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky, hod míčkem</p> <p style="text-align: center;"><u>Základy sportovních her</u> – manipulace s míčem, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel</p> <p style="text-align: center;"><u>Turistika a pobyt v přírodě</u> – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, táboření, chůze v terénu, ochrana přírody</p> <p style="text-align: center;"><u>Plavání</u> – (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika),</p> <p style="text-align: center;"><u>Další pohybové činnosti</u></p>		<p style="text-align: center;">Prvouka OSV</p>

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci 	<p><u>Komunikace v TV</u> - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály</p> <p><u>Organizace při TV</u> - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí</p> <p><u>Zásady jednání a chování</u> - fair play, olympijské ideály a symboly</p> <p><u>Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností</u> - her, závodů, soutěží</p> <p><u>Měření a posuzování pohybových dovedností</u> – měření výkonů, základní pohybové testy</p>	<p>Prvouka</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví		
Vzdělávací obor:	Tělesná výchova	Ročník:	4. - 5.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti 	<p><u>Význam pohybu pro zdraví</u> pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu</p> <p><u>Příprava organismu</u> příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení</p> <p><u>Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu</u></p>		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením 	<p><u>Zdravotně zaměřené činnosti</u> správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití</p>		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka 	<p><u>Hygiena při TV</u> hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity</p> <p><u>Bezpečnost při pohybových činnostech</u> organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV</p>		

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her 	<p><u>Pohybové hry</u> s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost</p> <p><u>Základy gymnastiky</u> průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti</p> <p><u>Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti</u> kondiční cvičení s hudbou nebo rytmičtým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance</p> <p><u>Průpravné úpoly</u> přetahy a přetlaky</p> <p><u>Základy atletiky</u> rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem</p> <p><u>Základy sportovních her</u> manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů</p> <p><u>Turistika a pobyt v přírodě</u> přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody</p> <p><u>Plavání</u> hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu</p> <p><u>Bruslení</u> (podle počasí) hry na ledě, základní techniky pohybu na bruslích</p>	<p>OSV Přírodověda Vlastivěda Škola v přírodě</p>

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví 	<u>Zásady jednání a chování</u> fair play, olympijské ideály a symboly <u>Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností</u> her, závodů, soutěží	OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení 	<u>Komunikace v TV</u> základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály	
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy 	<u>Organizace při TV</u> základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí	OSV
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky – jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti 	<u>Měření a posuzování</u> pohybových dovedností měření výkonů, základní pohybové testy	Přírodověda
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace 	<u>Zdroje informací</u> o pohybových činnostech	

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví		
Vzdělávací obor:	Tělesná výchova	Ročník:	6. – 9.
Očekávané výstupy	Učivo		Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program - samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost - odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší 	<p><u>Význam pohybu pro zdraví</u> rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců</p> <p><u>Zdravotně orientovaná zdatnost</u> rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením</p> <p><u>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</u> průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení</p> <p><u>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</u> v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného</p>		OSV Přírodopis
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu - naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu - dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji - rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora - sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí - zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže - zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci 	<p><u>Komunikace v TV</u> tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p> <p><u>Organizace prostoru a pohybových činností</u> v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování</p> <p><u>Historie a současnost sportu</u> významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta</p> <p><u>Pravidla osvojovaných pohybových činností</u> her, závodů, soutěží</p> <p><u>Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech</u> <u>měření výkonů a posuzování pohybových dovedností</u> měření, evidence, vyhodnocování</p>		OSV, VEGS, MV Fyzika, Informatika

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny 	<p style="text-align: center;"><u>Pohybové hry</u> s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity</p> <p style="text-align: center;"><u>Gymnastika</u> akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí</p> <p style="text-align: center;"><u>Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem</u> základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení, tance</p> <p style="text-align: center;"><u>Úpoly</u> základy sebeobrany, základy aikidó, judó, karatedó</p> <p style="text-align: center;"><u>Atletika</u> rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí</p> <p style="text-align: center;"><u>Sportovní hry</u> herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie</p> <p style="text-align: center;"><u>Turistika a pobyt v přírodě</u> příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla</p> <p style="text-align: center;"><u>Lyžování, snowboarding</u> běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku</p> <p style="text-align: center;"><u>Bruslení</u></p>	<p style="text-align: center;">OSV</p> <p style="text-align: center;">Letní sportovní kurz v 8. roč.</p> <p style="text-align: center;">Zimní kurz v 7. roč.</p> <p style="text-align: center;">bruslení podle počasí</p>

5. 9. Člověk a svět práce

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytvoření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a společnosti. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

5. 9. 1. PRAKTICKÉ ČINNOSTI

5. 9. 1. 1. Charakteristika předmětu

I. stupeň

časové a organizační vymezení:

- vyučuje se v 1. - 5. ročníku 1 hodinu týdně
- předmět je cíleně zaměřen na praktické dovednosti a návyky v různých oborech lidské činnosti
- je založen na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků
- přispívá k vytvoření životní a profesní orientace žáků

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Praktické činnosti je členěn do čtyř tematických okruhů:

Práce s drobným materiálem

- vlastnosti materiálů
- pracovní pomůcky a nástroje
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce
- lidové zvyky, řemesla, tradice

Konstrukční činnosti

- práce se stavebnicemi
- sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Pěstitelské práce

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda, výživa rostlin
- pěstování rostlin ze semen
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, jako drogy, způsobující alergie

Příprava pokrmů

- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
  - Žáci se učí pracovat s různými materiály, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky, učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu. Jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

II. stupeň

Předmět Praktické činnosti se vyučuje jako samostatný vyučovací předmět v 6., 7. a 9. ročníku. Časová dotace v učebním plánu je 1 hodina týdně v 6. a 7. roč. a 2 hodiny týdně v 9. roč. Výuka probíhá v učebně dílen, ve školní kuchyňce, na školním dvoře a případně ve třídě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru:

- Práce s technickými materiály
- Design a konstruování
- Pěstitelské práce, chovatelství
- Příprava pokrmů
- Svět práce
- Provoz a údržba domácnosti

5. 9. 1. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzděláváním v daném vzdělávacím oboru směřujeme k utváření a rozvíjení **klíčových kompetencí** tím, že vedeme žáka k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí, pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Kompetence učení:

vedeme žáky:

- k pozitivnímu vztahu k práci, k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků

práce

- k osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí
- k organizaci a plánování práce
- k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě

Kompetence k řešení problémů:

vedeme žáky:

- k vytrvalosti při plnění zadaných úkolů
- k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti
- k vynakládání úsilí k dosažení kvalitního výsledku

Kompetence komunikativní:

učíme žáky:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně
- naslouchání druhým spolužákům, reagování, argumentaci, diskusi, obhájení svých názorů
- porozumět různým typům záznamů a obrazových materiálů potřebných při práci

Kompetence sociální a personální:

vedeme žáky:

- ke spolupráci ve skupině, přijímání nových rolí v pracovním procesu
- k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, k technice a životnímu prostředí
- k chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci

Kompetence občanské:

vedeme žáky:

- k poznání, že technika jako významná součást kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- k odpovědnému rozhodování podle dané situace
- k respektování našich tradic, k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, ke smyslu pro tvořivost

Kompetence pracovní:

učíme žáky:

- používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti

vedeme žáky:

- k orientaci v různých oborech lidské činnosti
- k tomu, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- seznamujeme žáky s formami fyzické a duševní práce

5. 9. 1. 3. Průřezová témata

I. stupeň

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Kreativita	Konstrukční činnosti – vlastní nápady převádět do reality
-------------------	---

Sociální rozvoj

Spolupráce a soutěživost	Integrativní součást vzdělávacího procesu
---------------------------------	---

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola	Práce s drobným materiálem – uplatňování hodnoty práce v životě školy
Občan, občanská společnost a stát	Práce s drobným materiálem – přijímání odpovědnosti za svá rozhodnutí, postoje a činy

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Práce s drobným materiálem – tradice okolních států Příprava pokrmů – kuchyně evropských zemí
---------------------------------	--

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Lidské vztahy	Práce s drobným materiálem – tolerance, spolupráce
----------------------	--

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Práce s drobným materiálem – využití druhotných surovin
Základní podmínky života	Pěstitelské činnosti – pozorování základních podmínek života při pěstování rostlin
Vztah člověka k prostředí	Práce s přírodninami – vztah k životnímu prostředí

II. stupeň

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	Je integrovanou součástí vyučovacího procesu.
Sebepoznání a sebepečení	Uvědomění si vlastních možností při vykonávání práce.
Seberegulace a sebeorganizace	Dodržování „Řádu školní dílny“ a „Zásad hygieny a bezpečnosti práce“
Kreativita	Schopnost zvolit vhodný postup práce v samostatné práci. V případě vlastní chyby umět zvolit adekvátní opravný prostředek, umět vyřešit nastalou situaci.

Sociální rozvoj

Poznávací schopnosti	Nápodoba některých profesních činností dospělých lidí.
Mezilidské vztahy	Vzájemná pomoc mezi spolužáky, poměrně často frekventovaná v rámci předmětu.
Komunikace	Rozvoj grafické komunikace – čtení technického výkresu. Schopnost diskuse při snaze porozumět případným nejasnostem v pracovním postupu zhotovovaného výrobku.
Spolupráce a soutěživost	Práce ve dvojicích či větších skupinách, podle situace.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Dodržování logiky pracovního postupu, kdy některý bod nelze přiřadit jinému. Schopnost náhradního postupu v případě nenadálé chyby v důsledku vlastního omylu nebo nepředpokládané vady materiálů. Volnější rozhodování při samostatné práci.
Hodnoty, postoje, praktická etika	Naučit se neplýtvat školním materiálem, vodou, energií, neničit vybavení dílen, kuchyňky

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá	Šroubové spojení např. Edisonův závit, Whitworthův závit, technické principy vysoké pece, ocelářských pecí, základní vynálezy Technická normalizace Příprava pokrmů – kuchyně evropských zemí
Jsme Evropané	Technická normalizace. Sjednocené technické normy v rámci Evropy i světa umožňují vzájemnou spolupráci ve výrobě. Ekonomika Evropy je propojena a my jsme její součástí. V dějinách Evropy jsou čeští vynálezci, kteří přispěli k rozvoji techniky, ať už to byl Božek, Ressler, Křižík, Kaplan nebo akademik Heyrovský.
Objevujeme Evropu a svět	Když chceme být, jako stát úspěšní, musíme být úspěšní v oboru hmotné výroby, proto se musíme v tomto předmětu naučit základy této výroby.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Při výrobě vzniká odpad. Ten je zapotřebí minimalizovat separovat pro účely recyklace. Ochrana zdraví, půdy, životního prostředí obecně
Základní podmínky života	Pěstitelské činnosti – pozorování základních podmínek života při pěstování rostlin
Vztah člověka k prostředí	Při výrobě vzniká odpad. Aktuální jsou problémy s likvidací odpadů, recyklace. Tuto problematiku částečně obsahují celky PČ, týkajících se zpracování plastů. Výchova k aktivnímu postoji při řešení problémů s odpady.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Vzdělávání (i v oboru PČ) je prostředkem k objektivnímu zhodnocení mediálních informací.
--	--

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení	Vytvoření textu (např. referátu) na určité téma s využitím internetu, novin, časopisů, odborné literatury.
Práce v realizačním týmu	Některé úkoly je účelné plnit ve skupinách.

5. 9. 1. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce		
Vzdělávací obor:	Praktické činnosti	Ročník:	1. - 3.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů – pracuje podle slovního návodu a předlohy 	<i>Vlastnosti materiálu</i> (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.). <i>Pracovní pomůcky a nástroje</i> – funkce a využití <i>Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</i> <i>Lidové zvyky, tradice, řemesla</i>	OSV VDO	
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi 	<i>Stavebnice, sestavování modelů</i> <i>Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</i>	OSV	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování – pečuje o nenáročné rostliny 	<i>Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda, výživa rostlin, osivo</i> - <i>Pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě</i> (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) <i>Pěstování pokojových rostlin</i> <i>Rostliny jedovaté, rostliny jako drogy</i>	EV	
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – připraví tabuli pro jednoduché stolování – chová se vhodně při stolování 	<i>Základní vybavení kuchyně</i> <i>Výběr, nákup a skladování potravin</i> <i>Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování</i> <i>Technika v kuchyni</i>	VEGS	

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce		
Vzdělávací obor:	Praktické činnosti	Ročník:	4. - 5.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu – využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic – volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu – udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu 	<i>Vlastnosti materiálu</i> (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.). <i>Pracovní pomůcky a nástroje</i> – funkce a využití <i>Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</i> <i>Lidové zvyky, tradice, řemesla</i>	 MKV OSV VDO	
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž – pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu – dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu 	<i>Stavebnice, sestavování modelů</i> <i>Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</i>	 OSV	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování – ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny – volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní – dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu 	<i>Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda, výživa rostlin, osivo</i> <i>Pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě</i> (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) <i>Pěstování pokojových rostlin</i> <i>Rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie</i>	 EV	
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v základním vybavení kuchyně – připraví samostatně jednoduchý pokrm – dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování – udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni 	<i>Základní vybavení kuchyně</i> <i>Výběr, nákup a skladování potravin</i> <i>Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování</i> <i>Technika v kuchyni- historie a význam</i> <i>Bezpečné používání nástrojů a vybavení kuchyně, dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce</i>	 VEGS	

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce		
Vzdělávací obor:	Praktické činnosti	Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu 	<p>vlastnosti materiálu užití v praxi (dřevo)</p> <p>pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování</p> <p>jednoduché pracovní operace a postupy</p> <p>organizace práce, důležité technologické postupy</p> <p>technické náčrty a výkresy, technické informace, návody</p> <p>úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla</p>	<p>Přírodopis</p> <p>OSV, VEGS</p>	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty 	<p>základní podmínky pro pěstování</p> <p>půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy</p> <p>zelenina</p> <p>osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování</p> <p>pěstování vybraných druhů zeleniny</p> <p>chovatelství</p> <p>chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu</p> <p>kontakt se známými a neznámými zvířaty</p>	<p>Přírodopis</p> <p>OSV</p>	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů - správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem 	<p style="text-align: center;">provoz a údržba domácnosti</p> <p>údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace</p> <p style="text-align: center;">spotřebiče v domácnosti</p>	OSV
PŘÍPRAVA POKRMŮ		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni 	<p style="text-align: center;">kuchyně</p> <p>základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu</p> <p style="text-align: center;">potraviny</p> <p>výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku</p> <p style="text-align: center;">příprava pokrmů</p> <p>úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů</p> <p style="text-align: center;">úprava stolu a stolování</p> <p>jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole</p>	<p>Občanská a rodinná výchova</p> <p style="text-align: center;">OSV</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce		
Vzdělávací obor:	Praktické činnosti	Ročník:	7.
Očekávané výstupy		Učivo	Poznámky
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu 	<p>vlastnosti materiálu užití v praxi (kov)</p> <p>pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování jednoduché pracovní operace a postupy</p> <p>organizace práce, důležité technologické postupy</p> <p>technické náčrty a výkresy, technické informace, návody</p> <p>úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla</p>	<p>Chemie</p> <p>OSV, VEGS</p>	
DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ			
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model - navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. - provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu 	<p>stavebnice</p> <p>sestavování modelů</p> <p>tvorba konstrukčních prvků</p> <p>montáž a demontáž</p> <p>návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program</p>	<p>Fyzika</p> <p>OSV</p>	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - pěstuje a využívá květiny pro výzdobu - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu 	<p>okrasné rostliny základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin</p> <p>květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin</p> <p>ovocné rostliny druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování</p>	<p>Přírodopis</p> <p>OSV</p>
PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů - správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem 	<p>provoz a údržba domácnosti údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace</p> <p>spotřebiče v domácnosti</p>	<p>OSV</p>
PŘÍPRAVA POKRMŮ		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni 	<p>kuchyně základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu</p> <p>potraviny výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku</p> <p>příprava pokrmů úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů</p> <p>úprava stolu a stolování jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole</p>	<p>Občanská a rodinná výchova</p> <p>OSV</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce		
Vzdělávací obor:	Praktické činnosti	Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu 	<p>vlastnosti materiálu užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)</p> <p>pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování jednoduché pracovní operace a postupy</p> <p>organizace práce, důležité technologické postupy</p> <p>technické náčrty a výkresy, technické informace, návody</p> <p>úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla</p>	<p style="text-align: center;">Chemie</p> <p style="text-align: center;">OSV, VEGS, EV</p>	
DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model - navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. - provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu 	<p>stavebnice</p> <p>sestavování modelů</p> <p>tvorba konstrukčních prvků</p> <p>montáž a demontáž</p> <p>návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program</p>	<p style="text-align: center;">Fyzika</p> <p style="text-align: center;">OSV</p>	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ			
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu 	<p>léčivé rostliny, koření</p> <p>pěstování vybrané rostliny</p> <p>rostliny a zdraví člověka léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté</p> <p>rostliny jako drogy a jejich zneužívání</p> <p>alergie</p>	<p style="text-align: center;">Přírodopis</p> <p style="text-align: center;">OSV</p>	

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví 	finance rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti	Učivo probíráno v Matematickém semináři v 9. ročníku
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů - správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem 	provoz a údržba domácnosti údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace spotřebiče v domácnosti	OSV
	elektrotechnika v domácnosti elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem	Učivo probíráno ve Fyzice v 9. ročníku
PŘÍPRAVA POKRMŮ		
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni 	kuchyně základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu potraviny výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku příprava pokrmů úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů úprava stolu a stolování jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole	Občanská a rodinná výchova OSV

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
SVĚT PRÁCE		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě - využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce 	<p style="text-align: center;">trh práce</p> <p>povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností</p> <p>požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní</p> <p>rovnost příležitostí na trhu práce</p> <p style="text-align: center;">volba profesní orientace základní principy</p> <p>sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace</p> <p>informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb</p> <p style="text-align: center;">možnosti vzdělávání</p> <p>náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby</p> <p style="text-align: center;">zaměstnání</p> <p>pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce;</p> <p>práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů</p> <p style="text-align: center;">podnikání</p> <p>druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání</p>	OSV

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6. 1. Pravidla hodnocení žáků

6. 1. 1. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

- a) Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci a zákonní zástupci žáků byli včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka.
- b) Při hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou může být použita klasifikace, slovní hodnocení nebo kombinace obojího. O použití slovního hodnocení rozhodne ředitelka školy na základě návrhu písemné žádosti zákonného zástupce žáka. Výklad jednotlivých stupňů klasifikace (viz dále) dává návod k obsahu slovního hodnocení žáka, a tím i určuje zpětné zařazení do klasifikačního stupně pro výpočet stupně pro celkové hodnocení žáka na vysvědčení.
- c) Učitel dbá na přiměřený počet hodnocení, který závisí na počtu hodin příslušného předmětu a na povaze předmětu. V případě předmětu s dotací 1 hodina týdně je minimální počet známek 3, při dvouhodinové týdenní dotaci 6, při tříhodinové a vyšší dotaci 9 známek za klasifikační období jednoho pololetí. Tento počet vyjadřuje nejmenší počet nutných známek v daném předmětu, ale nemusí být postačujícím počtem pro klasifikaci žáka. Učitel volí formu ověřování schopností a dovedností v závislosti na typu předmětu, početnosti skupiny, charakteru třídy a individualitě žáka. Sdělení o prospěchu a chování provádějí vyučující jednotlivých předmětů zápisem do žákovské knížky. Obsah sdělení musí stručně charakterizovat známku (např. Čj – kontrolní diktát ..... 2). Nepoužívají se jiná rozlišení (-3, 3-, +3, 3+, 3! apod.).
- d) Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí se místo vysvědčení vydává žákovi výpis z vysvědčení.
- e) Na vysvědčení se při zápisu klasifikace na prvním stupni použije číslice, na druhém stupni slovní označení stupně hodnocení.
- f) Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:
  - prospěl(a) s vyznamenáním
  - prospěl(a)
  - neprospěl(a)
  - nehodnocena(a)
- g) Žák je hodnocen stupněm
  - prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm horším než 2 - chvalitebný, průměr z povinných předmětů nemá horší než 1,5 a jeho chování je velmi dobré;
  - prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů hodnocen při celkové klasifikaci stupněm 5 - nedostatečný;
  - neprospěl(a), je-li v některém povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm 5 - nedostatečný.
- h) Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se na vysvědčení již neuvádí.
- i) U žáka s priznanými podpůrnými opatřeními se přihlédne k charakteru speciálních vzdělávacích potřeb. U žáka prvního až devátého ročníku s priznanými podpůrnými opatřeními rozhoduje ředitelka školy o použití slovního hodnocení na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka, podle doporučení školského poradenského zařízení.
- j) Do vyššího ročníku postupuje žák, který při celkové klasifikaci na konci druhého pololetí nebo při opravných zkouškách dosáhl stupně hodnocení alespoň prospěl. Výjimkou jsou žáci, kteří na daném stupni školy již jednou opakovali - postupují automaticky.
- k) Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí

ředitelka školy pro jeho klasifikaci náhradní termín a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí neklasifikuje.

- l) Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci druhého pololetí, určí ředitelka školy pro jeho klasifikaci náhradní termín a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do 15. října. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník. Žák, který nemohl být ze závažných objektivních, zejména zdravotních důvodů klasifikován ani v náhradním termínu, opakuje ročník.
- m) Má-li zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitelku školy o jeho komisionální přezkoušení: je-li vyučujícím daného předmětu ředitel školy, může zástupce žáka požádat o komisionální přezkoušení příslušného školního inspektora.
- n) Komisi pro přezkoušení žáka jmenuje ředitelka školy; v případě, že je vyučujícím ředitel, jmenuje komisi školní inspektor. Komise je tříčlenná; tvoří ji předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel, jímž je zpravidla vyučující daného předmětu ve třídě a přisedící, který má aprobaci pro týž nebo příbuzný předmět. Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů. O komisionální zkoušce se pořizuje protokol.
- o) Komise žáka přezkouší nejpozději do čtrnácti dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka. Není-li možné žáka pro jeho nepřítomnost v tomto termínu přezkoušet, může ředitelka školy nebo školní inspektor stanovit nový termín k přezkoušení pouze výjimečně, a to ze závažných důvodů. Výsledek přezkoušení, který je konečný, sdělí ředitel školy prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka.

6. 1. 2. Zásady pro hodnocení chování ve škole

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1 – velmi dobré,
- b) 2 – uspokojivé,
- c) 3 – neuspokojivé.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele nebo důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků

6. 1. 3. Výchovná opatření

- a) Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit ředitelka školy nebo třídní učitel.
- b) Pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu. (viz Příloha č. 1 – Tabulka kázeňských opatření)
- c) Třídní učitel, ředitelka školy, zástupce obce nebo školského úřadu může žákovi po projednání na pedagogické radě udělit za mimořádný projev humánnosti, občanské a školní iniciativy, za záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci pochvalu nebo jiné ocenění (dále jen "pochvala"). Ústní nebo písemnou pochvalu uděluje žákovi před kolektivem třídy nebo školy třídní učitel nebo ředitelka školy. Písemná pochvala se uděluje zpravidla formou zápisu do žákovské knížky nebo na zvláštním formuláři školy. V doložce na vysvědčení se uvádí pouze pochvala ředitelky školy. Pochvaly a jiná ocenění se zaznamenávají do katalogových listů.
- d) Opatření k posílení kázně žáků se ukládá za závažné nebo opakované provinění proti školnímu řádu. Toto opatření předchází zpravidla před snížením stupně z chování. Podle závažnosti provinění se ukládá některé z těchto opatření: napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele, důtku ředitelky školy. Třídní učitel může žákovi podle závažnosti provinění udělit napomenutí nebo důtku; udělení důtky neprodleně oznámí ředitelce školy. Důtku ředitelky školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě.
- e) Ředitelka školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Opatření se zaznamenává do katalogového listu žáka, nezaznamenává se na vysvědčení. Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.

6. 1. 4. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- a) Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků.
- b) Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků.
- c) Chyba je přirozená součástí procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě s žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat, hodnocení žákova výkonu nelze provést jen klasifikací, musí být doprovázeno rozborem chyb žáka. Chyba je důležitý prostředek učení.
- d) Při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit:
  - co se mu daří
  - co mu ještě nejde, jaké má rezervy
  - jak bude pokračovat dál.
- e) Pedagogové vedou žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky.
- f) Znamky nejsou jediným zdrojem motivace.

6. 1. 5. Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 - výborný,
- 2 - chvalitebný,
- 3 - dobrý,
- 4 - dostatečný,
- 5 - nedostatečný.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,
- předměty s převahou praktických činností
- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové (Čj, Aj, Nj, Rj, LitS), společenskovědní (D, OaRv), přírodovědné předměty (Prv, PŘ, V1, P, Z, Fy, Ch, EnvS) a matematika. Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření

Převahu praktické činnosti mají v základní škole předměty praktické činnosti, zeměpisný seminář, matematický seminář a informatika. Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,

- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti.

V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a náradí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova a dramatická výchova. Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

6. 1. 6. Zásady pro použití slovního hodnocení

- O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitelka školy na základě žádosti zákonného zástupce, doporučení školského poradenského zařízení a po projednání v pedagogické radě.
- Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.
- Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.
- U žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními rozhodne ředitelka školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka a doporučení školského poradenského zařízení.
- Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje také zdůvodnění (a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace:

PROSPĚCH	
Ovládnutí učiva	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá

Úroveň myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti, samostatný
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení, pouze s nápovědou
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Úroveň vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	nedokáže se samostatně vyjádřit, i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů	
1 – výborný	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Píle a zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné
CHOVÁNÍ	
1 – velmi dobré	Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku ředitelky školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes sníženou známku z chování dopouští dalších přestupků.

6. 1. 7. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

Komisionální zkouška

- a) Komisionální zkouška se koná v těchto případech:
  - má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí,
  - při konání opravné zkoušky.
- b) Komise pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitelka školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitelka školy, jmenuje komisi krajský úřad.
- c) Komise je tříčlenná a tvoří ji:
  - předseda, kterým je ředitelka školy, resp. zástupkyně ředitelky školy, popřípadě jí pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitelka školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
  - zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
  - přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
- d) Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitelka školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
- e) O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy. Za řádné vyplnění protokolu odpovídá předseda komise, protokol podepíší všichni členové komise.
- f) Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
- g) Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitelka školy v souladu se školním vzdělávacím programem.
- h) Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.
- i) Třídní učitel zapíše do třídního výkazu poznámku o vykonaných zkouškách, doplní celkový prospěch a vydá žákovi vysvědčení s datem poslední zkoušky.

Opravná zkouška

- a) Opravné zkoušky konají:
  - žáci, kteří mají nejvýše dvě nedostatečné z povinných předmětů a zároveň dosud neopakovali ročník na daném stupni základní školy,
  - žáci devátého ročníku, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů.
- b) Žáci nekonají opravné zkoušky, jestliže neprospěli z předmětu s výchovným zaměřením.
- c) Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku, tj. do 31. srpna. Termín opravných zkoušek a konzultací žáků s příslušnými pedagogickými pracovníky stanoví ředitel školy na červnové pedagogické radě. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
- d) Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitelka školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

- e) Žákovi, který konal opravnou zkoušku, se na vysvědčení uvede datum poslední opravné zkoušky v daném pololetí.
- f) Třídní učitel zapíše do třídního výkazu žákovi, který koná opravnou zkoušku:

Vykonání opravné zkoušky (třídní výkaz – poznámka)

Žák vykonal dne..... opravnou zkoušku z předmětu..... s prospěchem.....

Nedostavení se k opravné zkoušce (třídní výkaz – poznámka)

Žák se bez řádné omluvy nedostavil k vykonání opravné zkoušky, čímž jeho prospěch v předmětu ..... zůstává nedostatečný.

6. 1. 8. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- a) U žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlédně k charakteru speciálních vzdělávacích potřeb. Vyučující respektují doporučení školského poradenského zařízení a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
- b) Žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními je nezbytné po celou dobu docházky do školy věnovat speciální pozornost a péči. Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.
- c) S přihlédnutím k doporučení školského poradenského zařízení volí učitel pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemají SVP negativní vliv. Pokud je to nutné, nebude dítě vystavováno úkolům, v nichž nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.
- d) Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony.
- e) Klasifikace je provázena širším slovním hodnocením, t. j. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.
- f) Žáci, u kterých je diagnostikována dyslexie nebo dysortografie, mohou být na základě písemné žádosti zákonných zástupců a následného rozhodnutí ředitelky školy během celého jejich vzdělávání hodnoceni z mateřského jazyka a z jiných jazyků slovně (a to jak v průběhu školního roku, tak na pololetním a závěrečném vysvědčení).

U dětí s diagnostikovanou dyskalkulií bude totéž platit pro matematiku a další předměty, kde výsledky mohou být touto poruchou ovlivněny. Žáka lze hodnotit slovně (průběžně i na vysvědčení) prakticky ve všech předmětech, do nichž se porucha promítá, na základě písemné žádosti zákonných zástupců, doporučení školského poradenského zařízení a následného rozhodnutí ředitelky školy. Jakmile žák překoná nejvýraznější obtíže, je vhodné postupně přecházet k běžné klasifikaci. Při uplatňování všech těchto možností vyučující postupují velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření a ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka.

- g) Ředitelka školy může na základě písemné žádosti zákonných zástupců žáka a písemného doporučení školského poradenského zařízení povolit, aby pro dítě s přiznanými podpůrnými opatřeními byl vypracován pro kterýkoliv předmět příslušnými vyučujícími individuální vzdělávací plán, ve kterém jsou uvedeny informace o úpravách obsahu vzdělávání žák, časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka. Případné úpravy výstupů ze vzdělávání žáka jsou prováděny pouze na základě doporučení školského poradenského zařízení a stupně přiznaných podpůrných opatření. Individuální plány mají charakter smlouvy mezi vedením školy, vyučujícím(i) a zákonnými zástupci dítěte;

vypracovávají se krátce a rámcově v písemné formě na základě doporučení školského poradenského zařízení nejpozději do 1 měsíce, kdy škola obdržela žádost zákonného zástupce a doporučení školského poradenského zařízení.

- h) Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají se zákonnými zástupci žáka a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je brán na vědomí. Pro poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně je nezbytné písemné doporučení školského poradenského zařízení a informovaný souhlas zákonného zástupce žáka.
- i) V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka.

7. Závěr

Na tvorbě ŠVP se podíleli všichni pedagogičtí pracovníci pod vedením koordinátora Mgr. Ladislavy Fléglové a pomocného koordinátora Mgr. Evy Nekvindové. Vznikal postupně od školního roku 2005-2006.

Podle ŠVP se vyučuje od školního roku 2007 - 2008 v prvních a šestých třídách. Není to uzavřený dokument, předpokládá se, že se bude postupně doplňovat a vylepšovat.

Na poslední verzi ŠVP platné od 1. 9. 2016 pracovala nová koordinátorka ŠVP Mgr. Markéta Vlková.

8. Dodatky

Dopravní výchova je zpracována v dodatku č. 8.2.

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí je obsažena v dodatku č. 8. 3. a je realizována v každém školním roce projektovými dny.

8. 1. Přehled změn

Přehled změn v ŠVP			
datum	předmět, ročník, obsah	jméno vyučujícího, který prováděl změny	schváleno na pedagogické radě/na školní radě dne:
k 1. 9. 2010	Člověk a svět – 4. a 5. roč. rozdělen na 2 předměty: Přírodověda Vlastivěda	P. Buriánková	24. 6. 2010/ 12. 10.2010
k 1. 9. 2011	2. cizí jazyk (Nj a Rj) se bude vyučovat až od 7. roč. 2 hod týdně, literární seminář se bude vyučovat v 8. a 9. roč 1 hod. týdně viz Tabulace učebního plánu 2. stupeň	M. Myslivcová	23. 6. 2011/ 17. 10. 2011
k 1. 9. 2013	Speciální třídy (aktualizace – zařazení dopravní výchovy, ...)	L. Koubková	21. 6. 2013/ 14. 10. 2013
	Ochrana člověka za mimořádných situací viz Dodatek	P. Trpková	
	Dopravní výchova 1. stupeň viz Dodatek	V. Jirsová	
	Dopravní výchova 2. stupeň viz Dodatek	L. Fléglová	
	Občanská výchova – o korupci a obraně ČR	B. Skalická	
	Školní družina – změna vnitřního řádu ŠD	M. Zindulková	
k 1. 9. 2014	Formální přepracování ŠVP na základě nového RVP a na doporučení ČŠI	všichni	23. 1. 2014/ 24. 2. 2014
k 1. 9. 2015	Anglický jazyk – změna učebnice na 1. stupni	M. Tobiášová	31. 8. 2015/ 6. 10. 2015
k 1. 9. 2016	Úprava ŠVP na základě nově schváleného RVP, čj. MSMT-28603/2016	M. Vlková	31. 8. 2016/ . 10. 2016

8. 2. DOPRAVNÍ VÝCHOVA

8. 2. 1. Charakteristika

Základním smyslem začlenění dopravní výchovy do výchovně-vzdělávacího procesu je zajistit pro žáky příležitost poznat, pochopit a přijmout faktickou i etickou stránku bezpečnosti v silničním provozu.

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. stupeň

- je realizována v 1. - 5. ročníku během celého školního roku
- je začleněna v předmětech: Český jazyk, Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda, Tělesná výchova, Výtvarná výchova, Praktické činnosti
- ve 4. ročníku je realizována formou projektu (10 vyučovacích hodin, návštěva dětského dopravního hřiště)
- učivo je rozděleno do tematických okruhů – chodec, cyklista

2. stupeň

- je realizována v 6. – 8. ročníku během celého školního roku
- je začleněna do předmětu: Tělesná výchova
- v 9. ročníku je realizována formou projektového dne s učitelem autoškoly

Organizace

Žáci z každého ročníku pracují během výuky ve třídě (na hřišti, během vycházky, exkurze, výletu, škole v přírodě, ve školní družině) a využívají k učení různé metody a formy práce. Během výuky učitel i žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

Cíle dopravní výchovy

1. ročník

- seznámit žáky se základními pravidly bezpečnosti v silničním provozu; položit základ pro pochopení bezpečného a ohleduplného chování; poznat nejbližší okolí s ohledem na bezpečnost silničního provozu

2. ročník

- vést žáky k pochopení nutnosti bezpečného a ohleduplného chování, k uvědomování si rizik a nebezpečí v silničním provozu

3. ročník

- rozvíjet schopnost uvědomovat si rizika a nebezpečí v silničním provozu, vnímat okolní dění všemi smysly a učit se vyvozovat správné závěry pro bezpečné chování; uvědomovat si ostatní účastníky provozu, zejména v roli chodce

4. ročník

- být zodpovědný za svoje chování, uvědomovat si rizika a vztahy mezi všemi účastníky silničního provozu; hledat řešení krizových situací; zejména v roli cyklisty; vnímat všemi smysly, zhodnotit a zpracovat získané informace a vyvodit z nich správné závěry pro bezpečnou cestu

5. ročník

- upevňovat a rozvíjet získané vědomosti, dovednosti a návyky účastníka silničního provozu – chodce i cyklisty; poznávat vztahy mezi všemi účastníky, uvědomovat si je, učit se bezpečnému chování i v krizových situacích; seznámit se s první předlékařskou pomocí

6. ročník

- dovést žáky k pochopení pravidel bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu zejména v roli chodce, rozšířit jejich poznání z nižších ročníků, obohatit výchovně – vzdělávací proces o etické vzdělávání na dané téma, soustředit se na sociální vztahy a způsoby jednání a chování jedince, zabývat se zejména vztahy mezi všemi účastníky silničního provozu, zvládat svoje reakce, vlastní agresivitu a reakce a chování ostatních

7. ročník

- dovést žáky k pochopení pravidel bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu zejména v roli cyklisty, rozšířit jejich poznání z nižších ročníků, obohatit výchovně – vzdělávací proces o etické vzdělávání na dané téma, soustředit se na sociální vztahy a způsoby jednání a chování jedince, zabývat se zejména vztahy mezi všemi účastníky silničního provozu, zvládat svoje reakce, vlastní agresivitu a reakce a chování ostatních

8. ročník

- pochopit pravidla bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu, rizika a důležitost tématu, odhalit včas hrozící nebezpečí a odvodit bezpečné chování, zabývat se všemi účastníky silničního provozu a chovat se zodpovědně a ohleduplně, naučit se zvládat agresivitu svoji i ostatních, poznat další zásady první předlékařské pomoci, dokázat prakticky uplatňovat nejdůležitější prvky témat

9. ročník

- pochopit vztahy mezi účastníky silničního provozu, být zodpovědný za svoje chování, dokázat rychle a správně vyhodnotit situaci a vyvodit závěry, naučit se potlačit svoji agresivitu a zvládnout agresivitu ostatních, poznat zásady první předlékařské pomoci a seznámit se s legislativou v oboru silničního provozu, pochopit důležitost tématu, ovládat pravidla bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu i možná rizika, uplatňovat v praxi nejdůležitější prvky témat

8. 2. 2. Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence

Činnosti v oblasti bezpečnosti silničního provozu rozvíjejí zejména tyto klíčové kompetence:

- kompetence celoživotního učení - žák poznává nové oblasti života, novou problematiku, navazuje na známá fakta, učí se porozumět neznámým oblastem
- kompetence sociální a personální - na simulovaných situacích a zadáních žáci řeší vztahové situace mezi sebou, mezi účastníky silničního provozu, snaží se vžít se do situací, snaží se je řešit, učí se správným reakcím
- kompetence komunikativní a občanské – žáci mezi sebou konverzují, vedou rozhovory, projevují své názory, komunikují s dospělými
- kompetence k řešení problémů

- kompetence k práci s digitálními technologiemi
- kompetence kulturního povědomí a vyjádření

Formy a metody práce

- formy zážitkové pedagogiky, didaktické hry a hry a činnosti intuitivního poznávání, dramatizace a demonstrace
- používání výukových materiálů BESIP
- doplňování, vystřihování
- kombinace pohybových aktivit s výukou (praktické lekce, vycházka)
- sociální hry, skupinové práce, využití ICT ve výuce, tvorba projektů
- krátké literární texty, grafický projev, výtvarné techniky
- návštěva odborníka z řad policie, dopravního experta nebo záchranáře
- návštěva dětského dopravního hřiště

8. 2. 3. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení
- psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích
- morální rozvoj- cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování

8. 2. 4. Vzdělávací obsah

Dopravní výchova		Ročník:	1.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: v běžných činnostech školy uplatňuje pravidla chůze po chodníku a po silnici.</p> <p>Žák: bezpečně překoná silnici.</p> <p>Žák: rozlišuje bezpečná a nebezpečná místa pro hru.</p> <p>Žák: v modelových situacích prokáže znalost správného cestování autem rozezná a používá bezpečnou cestu do školy.</p>	<p><u>Silniční provoz</u> Kdo je účastník silničního provozu (chodec, cyklista, dopravní prostředky) Pojmy v silničním provozu (chodník, obrubník, zábradlí, silnice, přechod pro chodce)</p> <p><u>Chodník</u> Na chodníku (základní pravidla chůze na chodníku)</p> <p><u>Silnice</u> Na silnici (co se děje na silnici, chůze po silnici, reflexní doplňky)</p> <p><u>Místo pro hru</u> Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře)</p> <p><u>Přecházení</u> Přecházení silnice bez přechodu, po přechodu</p> <p><u>Cestování</u> Jízda autem (základní pravidla – autosedačka a zádržné systémy, <u>Cesta do školy</u> (bezpečná cesta do školy, konkrétní situace)</p>	<p>OSV</p> <p>vycházka</p> <p>Výtvarná výchova – obrázek dopravní situace</p> <p>Praktické činnosti – dopravní značky dramatizace</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	2.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: správně používá pravidla chování na stezkách pro chodce. Žák: rozezná vybrané značky pro chodce.</p> <p>Žák: bezpečně překoná silnici se světelnými signály.</p> <p>Žák: rozlišuje a používá bezpečná místa pro hru.</p> <p>Žák: v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje pravidla správného cestování dopravními prostředky.</p> <p>Žák: rozezná a používá bezpečnou cestu do školy, zvládá modelové situace „sám domů“.</p>	<p><u>Silniční provoz</u> Vztahy mezi účastníky silničního provozu (chodec, cyklista, dopravní prostředky)</p> <p><u>Chodník a stezka pro chodce</u> Na chodníku a stezkách (základní pravidla, co a kdo kam smí a nesmí, správné chování, vztahy mezi účastníky na stezkách) Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu, Chodník uzavřen)</p> <p><u>Silnice</u> Na silnici (základní pravidla chůze po silnici, reflexní doplňky) Krajnice a její nástrahy</p> <p><u>Místo pro hru</u> Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře) Na čem se ještě jezdí (in- line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana- přilba a chrániče)</p> <p><u>Přecházení</u> Přecházení silnice bez přechodu, po přechodu, po přechodu se světelnými signály</p> <p><u>Cestování</u> Jízda autem (pravidla bezpečné jízdy – autosedačka a zádržné systémy, výstup a nástup) Cesta dopravními prostředky (základní pravidla cestování, nástup a výstup, chování za jízdy) Vztahy mezi cestujícími v autě, v hromadných prostředcích</p> <p><u>Cesta do školy- prolínající téma</u> Cesta do školy (pravidla bezpečné cesty do školy, konkrétní situace a nebezpečí) Poslouchej, dívej se, přemýšlej (vnímání všemi smysly a chápání souvislostí)</p>	<p>OSV</p> <p>vycházka</p> <p>Výtvarná výchova – obrázek dopravní situace, dopravního prostředku</p> <p>Praktické činnosti – dopravní značky</p> <p>dramatizace</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	3. CHODEC
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: reaguje v roli chodce na ostatní účastníky SP.</p> <p>Žák: používá reflexní doplňky a zná jejich dopad.</p> <p>Žák: rozezná vybrané značky.</p> <p>Žák: v modelových situacích využívá osvojená pravidla chování na stezkách pro chodce, v obytné zóně.</p> <p>Žák: ovládá pravidla jízdy na bruslích a koloběžce a využívá je.</p> <p>Žák: bezpečně překoná silnici se světelnými signály, přejde mezi zaparkovanými vozy a silnicí s více jízdními pruhy.</p> <p>Žák: v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje bezpečné chování v dopravních prostředcích a na zastávkách.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Na chodníku</u></p> <p>Pravidla chůze po chodníku (co se smí a nesmí na chodníku) Kdo je chodec (brusle, koloběžka) Nebezpečí a nebezpečné chování (vztahy mezi účastníky na stezkách) Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu chodců, Chodník uzavřen)</p> <p style="text-align: center;"><u>Silnice</u></p> <p>Pravidla chůze po silnici (pravidla pro jednotlivce a skupiny, reflexní doplňky) Nebezpečí na silnici (vozidla s právem přednosti v jízdě, tramvaj) Značky (zákaz vstupu chodců, Chodník uzavřen, Silnice pro motorová vozidla, Dálnice)</p> <p style="text-align: center;"><u>Místo pro hru</u></p> <p>Silnice a chodník (vhodná a nevhodná místa ke hře) Hřiště a cesta na něj Obytná zóna a její pravidla Na čem se ještě jezdí (in-line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana- přilba a chrániče)</p> <p style="text-align: center;"><u>Přecházení</u></p> <p>Přecházení silnice bez přechodu, po přechodu, s více pruhy, se světelnými signály Přecházení mezi zaparkovanými vozy Přecházení po přechodu s jízdním kolem</p> <p style="text-align: center;"><u>Cestování autem</u></p> <p>Pravidla chování na parkovišti Nástup a výstup; odpovídající místo k sezení; pravidla chování mezi cestujícími v autě; zádržné systémy- autosedačka a poutání</p> <p style="text-align: center;"><u>Cesta dopravními prostředky</u></p> <p>Druhy dopravních prostředků a jejich specifika Pravidla chování na zastávce</p> <p style="text-align: center;"><u>Cesta do školy- prolínající téma</u></p> <p>Poslouchej, dívej se, přemýšlej (souvislosti konkrétních situací; posouzení situace, včasné vyvození bezpečného chování, nalezení správného chování)</p>	<p style="text-align: center;">OSV</p> <p style="text-align: center;">vycházka</p> <p>Výtvarná výchova – obrázek dopravní situace, dopravního prostředku</p> <p>Praktické činnosti – dopravní značky</p> <p style="text-align: center;">dramatizace</p> <p style="text-align: center;">výstavka reflexních doplňků</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	4. CYKLISTA
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě. Žák: jako cyklista správně používá reflexní i ostatní doplňky a výbavu kola.</p> <p>Žák: zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole. Žák: vybere bezpečné místo pro pohyb na kole.</p> <p>Žák: prokáže bezpečný pohyb na kole (chová se ohleduplně k ostatním účastníkům silničního provozu; bezpečně překoná s kolem silnici a zvládá základní manévry cyklisty).</p> <p>Žák: rozezná vybrané značky.</p> <p>Žák: naplánuje jednoduchý cyklistický výlet, posoudí rizika cesty.</p> <p>Žák: v modelových situacích prokáže znalost chování v krizové situaci.</p>	<p><u>Výbava jízdního kola a cyklisty</u> Povinná a doporučená výbava jízdního kola a cyklisty (přilba, její funkce a použití; reflexní doplňky a ostatní doplňky pro bezpečnou jízdu) Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><u>Způsob jízdy na jízdním kole</u> Technika jízdy, přeprava zavazadel</p> <p><u>Bezpečná cesta</u> Místa pro jízdu na kole (stezky pro cyklisty, obytná zóna)</p> <p><u>Cyklista na silnici</u> Problematika silnice z pohledu cyklisty a značení (základní pravidla bezpečné jízdy na silnici, jízda za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek) Znamení, zastavování, odbočování, předjíždění a objíždění Vedení kola, vyjíždění do silnice Přecházení s kolem bez přechodu a po přechodu Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře) Značky</p> <p><u>Cyklista na křižovatce</u> Druhy křižovatek a kruhový objezd (zásady přednosti v jízdě, odbočování) Vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><u>Rodinný cyklistický výlet</u> Plánování trasy a výbava na cestu Cyklista v dopravních prostředcích Způsob jízdy ve skupině (zásady ohleduplnosti k ostatním účastníkům silničního provozu)</p> <p><u>V ohrožení</u> Zásady správného chování v krizové situaci (možnosti krizových situací, jejich řešení, důležitá spojení)</p> <p><u>Cesta do školy- prolínající se téma</u> Poslouchej, dívej se, přemýšlej (souvislosti konkrétních situací, posouzení situace, včasné vyvození bezpečného chování, nalezení správného řešení)</p>	<p>OSV</p> <p>vycházka</p> <p>Výtvarná výchova – obrázek dopravní situace, dopravního prostředku</p> <p>Praktické činnosti – dopravní značky, model silniční sítě ve městě</p> <p>návštěva dopravního hřiště</p> <p>průkaz cyklisty</p> <p>dramatizace</p> <p>kontrola kola</p> <p>správné nasazení helmy</p> <p>návštěva policisty (záchranáře)</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	5.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: bezpečně ovládá pravidla chodce i cyklisty.</p> <p>Žák: poznává vztahy účastníků silničního provozu.</p> <p>Žák: odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení; snaží se zachovat adekvátně situaci.</p> <p>Žák: zná ohleduplné chování a osvojuje si ho.</p> <p>Žák: snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu.</p> <p>Žák: rozezná další dopravní značky.</p>	<p><u>Na chodníku</u> Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na chodníku Vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><u>Výbava jízdního kola a cyklisty</u> Potřeba správné výbavy jízdního kola a cyklisty (reflexní doplňky pro bezpečnou jízdu) Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><u>Chodec a cyklista na silnici</u> Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na silnici Pravidla chůze po silnici pro skupiny i jednotlivce Pravidla jízdy za snížené viditelnosti Základní pravidla bezpečné jízdy na silnici (bezpečné manévry cyklisty na silnici) Pravidla pohybu za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek</p> <p><u>Bezpečná jízda</u> Technika jízdy Pravidla jízdy po stezkách a mimo silnici</p> <p><u>Cyklista na křižovatce</u> Pravidla pro bezpečné překonání křižovatky Vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><u>Volný čas a sportovní aktivity</u> Druhy volnočasových aktivit souvisejících se silničním provozem a dodržování pravidel (vhodné a nevhodné lokality k uskutečnění aktivit, konkretizace aktivit podle lokality ZŠ a obce)</p> <p><u>Přecházení silnice</u> Shrnutí základních pravidel překonání silnice ve městě i mimo něj (vztahy mezi účastníky silničního provozu)</p> <p><u>Cesta dopravními prostředky</u> Shrnutí základních pravidel bezpečnosti při cestování dopravními prostředky Pravidla při jízdě autem (zádržné systémy) Vztahy mezi cestujícími a účastníky hromadné dopravy</p> <p><u>Prázdniny</u> Zásady bezpečného chování v době volna a cestování (specifika lokality bydliště a obce pro trávení dnů volna)</p> <p><u>Nebezpečí</u> Krizové situace (možnosti, jejich řešení, důležitá spojení)</p> <p><u>Cesta do školy- prolínají téma</u> Dopravní značky V silničním provozu nejsi sám (vnímání tématu v souvislostech zejména vztahených k dané situaci, řešení situací, sociální pohled, hledisko sounáležitosti, spolupráce)</p>	<p>OSV</p> <p>vycházka</p> <p>Výtvarná výchova – obrázek dopravní situace, křižovatky, dopravního prostředku</p> <p>Praktické činnosti – dopravní značky</p> <p>dramatizace, demonstrace</p> <p>zásady poskytování PP</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování chodce v silničním provozu a řídí se jimi</p> <p>Žák: chová se bezpečně v dopravních prostředcích a na zastávkách</p> <p>Žák: dodržuje povinnosti spolujezdce v autě – zejména poutání</p> <p>Žák: rozlišuje další dopravní značky a jejich význam</p> <p>Žák: posoudí situaci z pohledu ostatních účastníků silničního provozu</p> <p>Žák: vysvětlí bezpečné chování, zejména z pohledu chodce</p>	<p style="text-align: center;"><u>Na chodníku</u></p> <p>Pravidla bezpečného a ohleduplného chování na chodníku Vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p style="text-align: center;"><u>Chodec a cyklista na silnici</u></p> <p>Pravidla bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na silnici Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p style="text-align: center;"><u>Volný čas a sportovní aktivity</u></p> <p>Druhy volnočasových aktivit souvisejících se silničním provozem a dodržování pravidel (vhodné a nevhodné lokality k uskutečnění aktivit, konkretizace aktivit podle lokality ZŠ a obce)</p> <p style="text-align: center;"><u>Přecházení křižovatky</u></p> <p>Pravidla překonání silnice ve městě i mimo něj Vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p style="text-align: center;"><u>Cesta dopravními prostředky</u></p> <p>Pravidla bezpečnosti při cestování dopravními prostředky Pravidla při jízdě autem (zádržné systémy) Vztahy mezi cestujícími a účastníky hromadné dopravy</p> <p style="text-align: center;"><u>Dopravní značky</u></p>	<p style="text-align: center;">OSV</p> <p>dramatizace, demonstrace</p> <p style="text-align: center;">zásady poskytování PP</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování cyklisty v silničním provozu a uplatňuje je v praktických situacích školních akcí</p> <p>Žák: chová se bezpečně a ohleduplně v roli cyklisty, používá správnou výbavu jízdního kola, orientuje se ve vztazích cyklisty k ostatním účastníkům silničního provozu</p> <p>Žák: odhadne nebezpečí konkrétní situace a vyvodí správné řešení, zachová se adekvátně situaci, předchází nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu</p> <p>Žák: poskytne první předlékařskou pomoc</p> <p>Žák: rozlišuje další dopravní značky a jejich význam</p> <p>Žák: vysvětlí bezpečné chování zejména z pohledu cyklisty</p>	<p><u>Výbava jízdního kola a cyklisty</u> Potřeba správné výbavy jízdního kola a cyklisty (doplňky pro bezpečnou jízdu) Odповідnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><u>Bezpečná jízda</u> Technika jízdy a její pravidla mimo silnici</p> <p><u>Cyklista na silnici</u> Pravidla bezpečné jízdy na silnici (pravidla jízdy za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek)</p> <p><u>Cyklista na křižovatce</u> Pravidla pro bezpečné překonání křižovatky Vztahy mezi účastníky silničního provozu Křižovatka řízená příslušníkem policie</p> <p><u>Prázdniny</u> Zásady bezpečného chování v době volna a při cestování Specifika lokality ZŠ, obce, prázdninových oblastí pro trávení dnů volna</p> <p><u>Krizové situace</u> Možné krizové situace (možnosti, jejich řešení, důležitá spojení, oprava jízdního kola) Nejjednodušší základy poskytnutí první předlékařské pomoci</p> <p><u>Dopravní značky</u></p>	<p>OSV</p> <p>dramatizace, demonstrace</p> <p>zásady poskytování PP</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: vysvětlí souvislosti celkového chování člověka, sounáležitosti a spolupráce v dopravních situacích pro uchování zdraví a života svojí osoby i druhých</p> <p>Žák: aktivně se zapojuje do činnosti podporujících snižování rizik a nehodovosti v dopravě</p> <p>Žák: charakterizuje souvislost mezi jednáním a charakterovými vlastnostmi osobnosti</p> <p>Žák: vymezí propojení mezi daným tématem a dalšími oblastmi života</p>	<p><u>Chodec</u> Role chodce v silničním provozu Přestupky chodců a ukázka legislativy</p> <p><u>Cyklista</u> Role cyklisty v silničním provozu Přestupky cyklistů a ukázka legislativy</p> <p><u>Dopravní značky</u></p>	<p>OSV</p> <p>dramatizace, demonstrace</p> <p>zásady poskytování PP</p>	

Dopravní výchova		Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák: používá své znalosti dovednosti v praxi</p> <p>Žák: orientuje se v základní legislativě související s tématem doprava</p> <p>Žák: interpretuje význam pojmů a problematiky bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu</p> <p>Žák: chová se tak, aby v silničním provozu chránil zdraví a život svůj i jiných osob</p> <p>Žák: analyzuje konkrétní situaci a vyvozuje bezpečné chování</p> <p>Žák: aplikuje znalosti z dané oblasti i do jiných oblastí života</p> <p>Žák: aktivně se zapojuje do činností podporujících snižování rizik a nehodovosti</p> <p>Žák: vyřeší testy „řidičský průkaz nanečisto“</p>	<p><u>Chodec</u></p> <p><u>Cyklista</u></p> <p><u>Poskytnutí první předlékařské pomoci</u></p> <p><u>Můj první řidičák</u></p>	<p>OSV</p> <p>dramatizace, demonstrace</p> <p>zásady poskytování PP</p>	

8. 3. Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí

8. 3. 1. Charakteristika předmětu

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo 4. března 2003 Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů (č. j. 12 050/03-22). Tento pokyn byl vydáván k zařazení problematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí do obsahu vzdělávání ve školách a na jeho základě byla problematika ochrany člověka za mimořádných událostí (OČMU) i za běžných rizik rozpracována v příslušných rámcových vzdělávacích programech.

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. stupeň

- je realizována v 1. - 5. ročníku během celého školního roku
- je začleněna v předmětech: Český jazyk, Informatika, Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda

2. stupeň

- je realizována v 6. – 9. ročníku během celého školního roku
- je začleněna do předmětu: Český jazyk, Informatika, Občanská a rodinná výchova, Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis, Dramatická výchova, Tělesná výchova, Praktické činnosti

Organizace

Základem osvojování dovedností a způsobů jednání je praktický nácvik a provádění ukázek, které jsou součástí výuky v každém ročníku. Pro efektivitu vzdělávání a výchovy jsou doporučovány metody prožitkové pedagogiky (praktický nácvik, skupinový trénink, simulační hry). Rozsah vědomostí i nácviku dovedností je volen přiměřeně vzhledem k věku a schopnostem žáků.

Metody a formy práce

Metody a formy výuky jsou vybírány s ohledem na obsah konkrétního učiva jednotlivých ročníků a na výsledky vzdělávání, kterých se má dosáhnout. Metody a formy práce si učitelé volí podle svých zkušeností, potřeb a s ohledem na charakter vyučovaného předmětu, mezipředmětové vztahy a potřeby žáků. K tomu uplatňují vhodnou motivaci, která umožní stimulaci práce žáků. Je kladen důraz na podporu samostatné práce žáků, zejména na osobní zodpovědnost, samostatnost, schopnost spolupráce a týmové kooperace se záměrem odpovídajícího sebehodnocení a uvědomění si svých možností a usměrňování žakovských postojů. K tomu lze využívat:

- samostatnou práci žáků,
- skupinovou práci,
- vyhledávání informací,
- přípravu referátů,
- kreslení a malování,

- prezentace písemných, ústních a jiných prací,
- společné hodnocení,
- analýzy výsledků, „simulace“ SWOT analýzou,
- a další metody dle uvážení.

Významnou součástí teoretické výuky je používání názorných pomůcek v různé formě, které žákovi usnadňují pochopení učiva:

- odborná literatura, nástěnné obrazy, interaktivní tabule a počítače, učebnice a učební texty, pracovní listy, internet, výuková videa, dokumentární ukázky a fotografie, exkurze.

K procvičování a upevňování učiva lze využívat různých forem:

- praktická cvičení, hry a soutěže, diskuse (zkušenosti, příklady ze života, poznatky, zážitky), dramatizace, simulační metody, pokusy, nácvik požadovaného chování, tvorba nákrešů variant řešení situací, výuka a poznávání v terénu (dle prostředí, období, činnosti), projekty, spolupráce se složkami integrovaného záchranného systému a nestátními neziskovými organizacemi – besedy, ukázky, společné nácviky, praktické výcviky (nadstavbová forma po základní výuce a základním vzdělávání probíhající plně v rámci školy), návštěvy přímo na stanicích.

Velký důraz je kladen na propojenost učiva a na vytváření mezipředmětových vazeb, které rozšiřují klíčové kompetence žáka. Důležité je rámcové opakování učiva z předchozích ročníků a dále rozšiřování a stupňování znalostí, navazujícím prohlubováním nácviku dovedností, s využitím rozdílných forem a metod výuky (individuální prožitky prohlubují nácvik dovedností). Praktické vyučování umožní žákům využít teoretické poznatky v praxi, ověřit a rozšířit jejich znalosti tak, aby žák získal jistotu při provádění praktických činností, byl samostatný, dokázal prakticky použít nabyté znalosti a dovednosti při řešení a plnění praktických úkolů.

Cíle výuky

1. ročník

- rozvíjet u žáků význam prevence rizik, opatrnosti a preventivního chování i důležitost obstát samostatně v obtížné situaci

2. ročník

- rozvíjet u žáků znalost nebezpečí a schopnost odhadnout riziko a vyhnout se mu; posilovat odpovědnost žáků za vlastní zdraví a bezpečnost

3. ročník

- rozvíjet u žáků schopnost rozpoznat varování před nebezpečím, rozeznat označení uzávěrů – zejména plynu, vody, elektřiny, umět určit (popsat) svou pozici v neznámém prostředí a zhodnotit možné následky svého jednání, zhodnotit důsledky bezdůvodného volání na tísňové linky,

4.ročník

- rozvíjet u žáků schopnost bezpečně se orientovat a pohybovat ve známém prostředí (blízkém okolí školy a bydliště) i v méně známém prostředí (jiné části obce, města, příroda) za použití plánů měst a map

5. ročník

- rozvíjet u žáků dovednost poskytnout pomoc při běžných úrazech či onemocněních, včetně základního ošetření, i ovládat život zachraňující úkony (resuscitace)

6. ročník

- rozvíjet u žáků schopnost adekvátně se chovat v případě vzniku mimořádné události a nařízené evakuace

7. ročník

- rozvíjet u žáků znalosti a dovednosti potřebné pro prevenci požárů a pro adekvátní reagování v případě požáru

8. ročník

- rozvíjet u žáků schopnost rozpoznávat příčiny a projevy rizikového chování a rizikových činností, včetně jejich možných dopadů na duševní a fyzické zdraví, a aplikovat v praxi zásady bezpečného chování při antropogenních mimořádných událostech na všech místech, kde se pohybuje

9. ročník

- rozvíjí u žáků schopnost aplikovat v praxi zásady bezpečného chování při mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na všech místech, kde se pohybuje a znát prevenci v péči o zdraví a umět poskytnout adekvátní pomoc v případě úrazu či násilí

8. 3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Činnosti v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí rozvíjejí tyto klíčové kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a interpersonální
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

Základem osvojování dovedností a způsobů jednání je praktický nácvik a provádění ukázek, které jsou součástí výuky v každém ročníku. Pro efektivitu vzdělávání a výchovy se používají metody prožitkové pedagogiky (praktický nácvik, skupinový trénink, simulační hry).

8. 3. 3. Průřezová témata

Činnosti v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí zahrnují rozvoj žáků ve všech tematických okruzích průřezových témat – viz kapitola 3. 5. Začlenění průřezových témat (str. 17 – 21).

8. 3. 4. Vzdělávací obsah předmětu

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	1.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) chápe konkrétní nebezpečí spojená s riziky běžného života (doprava, chemické látky v domácnosti, elektrický proud, sport a zájmová činnost), s ohněm, s mimořádnou událostí</p> <p>b) přivolá pomoc (některým z osvojených způsobů)</p> <p>c) v případě potřeby použije linku tísňového volání; ovládá základní způsoby komunikace s operátory (přiměřeně k věku)</p>	<p>Sebeochrana, pomoc a prevence rizik</p> <ul style="list-style-type: none"> – důležitá telefonní čísla tísňového volání a blízkých osob, adresa bydliště – kdy a jak přivolat pomoc, koho požádat o pomoc, jak se chránit a jak předcházet úrazům, otrávám a jiným ohrožením (vazba na řešené běžné rizikové situace v různém ročním období, prostředí a při různých činnostech, včetně železniční a silniční dopravy) – doma – neznámý člověk (telefon, zvonek u dveří internet), zbraně, alkohol, vhodné i nevhodné dotyky <ul style="list-style-type: none"> – jejich hranice, nevhodné trestání), komunikace a pomoc rodičů, učitelů – bezpečný odchod z domova – klíče, výtah – venku – volba správné cesty do školy, nebezpečná místa v okolí domu a školy, chování při setkání s cizím člověkem, jak se chovat, když zabloudím v cizím prostředí nebo městě – správné vedení – vysvětlení pojmů a významu – kamarád, blízká osoba, cizí osoba, trápení, smutek, pomoc, příklady ze života <ul style="list-style-type: none"> – záchranáři, uniformy, činnosti – co se se mnou může stát, když se bojím nebo si nevím rady, jak to mohu zvládnout a co mám dělat; <p style="text-align: center;">Požáry</p> <ul style="list-style-type: none"> – oheň – požár – prevence vzniku požáru doma, příčiny vzniku požáru doma <ul style="list-style-type: none"> – největší rizika požáru – ochrana při požáru a přivolání pomoci – pravidlo – zastav se – lehni si – kutálej se 	<p>Český jazyk, Prvouka</p> <p>OSV, MV</p>	

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	2.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) odhadne riziko/nebezpečnou situaci</p> <p>b) dodržuje zásady bezpečného</p>	<p>Opakování učiva z předchozího ročníku (diskuze, poznatky, zkušenosti)</p> <p>První pomoc</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajištění pomoci při různých rizikových situacích voláním na tísňovou linku nebo oslovením dospělé osoby, nácvik komunikace – o základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních <p>Péče o zdraví a prevence rizik</p> <ul style="list-style-type: none"> – opakování učiva 1. ročníku + rozšíření o nové poznatky, zkušenosti, příběhy a otestování správné reakce dětí (rozpoznání rizik i schopnosti pomoci) – o základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních v souvislosti s osvojováním učiva v oblasti rizik úrazovosti a onemocnění – bezpečné chování v různých životních situacích, v různém prostředí a při různých činnostech <p>Požáry a jejich rizika</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní označování nebezpečných látek – základní bezpečnostní a výstražné tabulky, zejména nebezpečí úrazu elektrickým proudem, požáru, výbuchu, ozáření, poleptání (kyselinou, louhem, příčiny a – prevence vzniku požáru mimo domov <ul style="list-style-type: none"> – správné chování při požáru – přivolání pomoci, ohlášení požáru <p>Osobní bezpečí a podpora a ochrana duševního a fyzického zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> – správné vedení – vysvětlení významu pojmů: lhostejnost, přátelství, rozdíly, žalování, pomoc, strach, zbabělost apod. <ul style="list-style-type: none"> – příklady ze života – jak se umět vypořádat se strachem, který doprovází nebezpečnou situaci 	<p>Český jazyk, Prvouka, Tělesná výchova</p> <p>OSV, MV, ENV</p>	

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	3.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) na konkrétních příkladech rozpozná mimořádnou událost</p> <p>b) jedná racionálně podle osvojeného schématu v případě, kdy se ztratí a zná čísla na tísňovou linku, domů, do školy</p> <p>c) rozpozná rozdíl mezi signály (varovný signál, požární poplach, zkouška sirén)</p> <p>d) chová se účelně v případě požáru, mimořádné události i jiných rizikových situací běžného života; hledá pomoc u důvěryhodné dospělé osoby</p>	<p>Opakování učiva z předchozího ročníku (diskuze, poznatky, zkušenosti)</p> <p>První pomoc (opakování a rozvíjení učiva osvojeného ve 2. ročníku)</p> <p>Mimořádné události – seznámení s pojmem – nejčastější mimořádné varování před nebezpečím (konkretizace různých způsobů varování, varovný signál, všeobecná výstraha) – zásady volání na tísňové linky (co zajišťují, kdy volat, rizika a dopady bezdůvodného volání na tísňové linky)</p> <p>Požáry (modelové situace způsobů chování při požárech), nebezpečí zábavní pyrotechniky</p> <p>Péče o zdraví a prevence rizik – bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel – nebezpečí za tmy, chování při setkání s cizím člověkem – citlivé a věku odpovídající vysvětlení podstaty rizikového chování (v souvislosti se šikanou, drogami, fyzickým a duševním násilím, agresivitou), jejich možných dopadů na zdraví (fyzické i duševní), pomoc v nouzi, příklady ze života – co mi může pomoci, když jsem v mimořádné situaci</p>	<p>Český jazyk, Prvouka, Tělesná výchova</p> <p>OSV, MV, VDO, ENV</p>	

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	4.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) bezpečně se pohybuje v budově i mimo budovu v případě rizikových situací (nouzové východy, označené únikové cesty); aplikuje pravidla bezpečného chování v různých situacích</p> <p>b) zvládá základní pravidla bezpečného zacházení s ohněm c) rozezná označení uzávěrů vody a plynu</p> <p>d) poskytne základní první pomoc (dezinfikuje a ošetří drobná poranění, ošetří opařeniny a popáleniny, zastaví krvácení, zafixuje zlomenou končetinu)</p> <p>e) přivolá pomoc dospělého k záchraně tonoucího</p>	<p>Opakování a rozvíjení poznatků z předchozích ročníků (diskuze, poznatky, zkušenosti)</p> <p>Osobní bezpečí a prevence duševního a fyzického zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvětlení významu pojmů: poznávání cizího prostředí, strach, stres, zbabělost, statečnost apod., příklady ze života – evakuace (obecně) – označení uzávěrů, rozvody plynu, vody, elektřiny, označení východů (ve škole) – bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel <ul style="list-style-type: none"> – rizika letních prázdnin – nález neznámého předmětu, látky, munice; sloupy a stožáry elektrického vedení, spadlé dráty elektrického vedení, transformátory; železniční vagony <p>Požáry a jejich rizika</p> <ul style="list-style-type: none"> – příčiny vzniku požárů – požáry v přírodě, lesní požáry – největší rizika požáru <p>Péče o zdraví a poskytování první pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> – různý obvazový materiál a technika vzhledem k poraněné části těla, nácvik – rizika u vody (bazény, vodní plochy, horské potoky, řeky, moře, tobogany), přecenění sil, nebezpečí jezů na řekách, skok do neznámé vody, vodní víry, tonutí, záchrana tonoucího, pohyb na zamrzlých přírodních vodních plochách <ul style="list-style-type: none"> – co se se mnou může dít v nebezpečných situacích 	<p>Český jazyk, Přírodověda, Vlastivěda, Tělesná výchova</p> <p>OSV, MV, MKV, VDO, ENV</p>	

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	5.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) rozlišuje příčiny úrazů, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence, případně léčby</p> <p>b) v modelové situaci uplatní správný postup při zásahu jiného člověka elektrickým proudem</p> <p>c) ošetří úrazy různého charakteru</p> <p>d) charakterizuje základní složky, funkce a činnosti integrovaného záchranného systému</p> <p>e) rozlišuje situace, kdy lze a kdy nelze uhasit požár</p> <p>f) pozná zneužívající osobu (blízkou, ale i neznámou), rozezná rizikové situace, riziková místa i rizikové osoby a řekne ne na nevhodné návrhy, má základní právní povědomí, přivolá pomoc</p>	<p>Opakování učiva z předchozích ročníků (diskuze, poznatky, zkušenosti)</p> <p>Integrovaný záchranný systém (složky, význam ve vztahu k řešení mimořádných událostí (obecně))</p> <p>Požáry a jejich rizika</p> <ul style="list-style-type: none"> – způsoby chování při požárech (modelové situace), možnosti hašení požáru <ul style="list-style-type: none"> – hasicí přístroje (obecně) – evakuace při požáru, nácvik evakuace <ul style="list-style-type: none"> – evakuační plán – význam, nákres evakuačního plánu (doma), požární hlásiče – úniková cesta, druhy únikových cest, význam značek označujících únikové cesty <p>Péče o zdraví a poskytování první pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> – resuscitace (praktická ukázka, nácvik) – přivolání pomoci, nahlášení události (praktický nácvik) – prevence rizik letních a zimních sportů (cyklistika, bruslení, výškové sporty, vodní sporty, horská turistika, lyžování, snowboarding aj. – výstroj a výzbroj) – rizika otrav, jejich příčiny a příznaky (léky, houby, jedovaté rostliny, zkažené potraviny, plyn, alkohol, cigarety, drogy, čisticí prostředky, chemické látky, neznámé a nebezpečné látky ve sklepích, na skládkách odpadu) – rizika v souvislosti s provozem elektrických a plynových spotřebičů <p>Podpora a ochrana fyzického a duševního zdraví, prevence psych. onemocnění a násilí namířenému proti sobě samému</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlení pojmů: skutečné hodnoty, citová a mravní zralost, pomoc, neštěstí, přátelství, trápení, lhostejnost, diskriminace, šikana (obecně), kyberšikana (obecně), násilí psychické a fyzické (obecně), linka bezpečí, dobrý příklad, ochrana slabších, dobrý skutek, síla odpouštění, ochrana identity, sebepoškozování, sebevraždy, ohrožení a poruchy duševního vývinu v dětství a dospívání, psychické újmy virtuálního světa – rizika a možné dopady – nevhodné dotyky, obtěžování, fotografování <ul style="list-style-type: none"> – základy zvládání stresových stavů – o nebezpečí internetu 	<p>Český jazyk, Přírodověda, Vlastivěda, Tělesná výchova Informatika</p> <p>OSV, MV, MKV, VEGS, VDO, ENV</p>	

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	6.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) charakterizuje rizika vzniku mimořádných událostí a jejich možné dopady na zdraví a životy lidí, životní prostředí a majetek, způsoby sebeochrany a vzájemné pomoci</p> <p>b) rozpozná varovný signál „Všeobecná výstraha“, adekvátně reaguje na tento signál, zná a prakticky uplatní postupy v případě nařízení evakuace, včetně zásad opuštění bytu</p> <p>c) ovládá základní zásady a postupy spojené s povodněmi, atmosférickými poruchami, haváriemi a dalšími mimořádnými událostmi; osvojené dovednosti a způsoby jednání aplikuje v simulovaných situacích hromadného ohrožení</p> <p>d) poskytne první pomoc, včetně život zachraňujících úkonů, dbá na bezpečnost svoji i svého okolí</p>	<p>Klasifikace mimořádných událostí</p> <ul style="list-style-type: none"> – mimořádné události způsobené přírodními vlivy, havárie, antropogenní události – vysvětlení pojmu mimořádná událost, základní rozdělení mimořádných událostí s uvedením příkladů <p>Varovný signál „Všeobecná výstraha“</p> <ul style="list-style-type: none"> – činnost při varovném signálu, druhy signálů, náhradní způsoby varování – funkce varovných signálů, rozdíly v signálech (ukázky), činnost po zaznění varovného signálu, další způsoby varování, obecné zásady opuštění bytu, opuštění bytu při povodni, požáru apod. <p>Evakuace</p> <ul style="list-style-type: none"> – průběh evakuace – na koho se vztahuje, kdo je evakuován přednostně, kdo nebývá evakuován (osoby podílející se na záchranných pracích) – evakuační zavazadlo, příprava a obsah evakuačního zavazadla – evakuační a přijímací střediska, jejich funkce, co tato střediska zajišťují <p>Ukrytí, nouzové přežití (pojmy ukrytí, nouzové přežití, humanitární pomoc)</p> <p>Povodně a zátopové oblasti</p> <ul style="list-style-type: none"> – přívalové deště, blesková povodeň, protržení hráze, rozvodněné toky – co je povodeň, jak povodeň vzniká, rozdělení povodní, povodně, které postihly ČR v minulých letech – zásady chování před, při a po povodni, pokyny zasahujících složek, návrat do obydlí, zřícení domu, závaly <p>Péče o zdraví a poskytování první pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> – stavy bezprostředně ohrožující život, výkony zachraňující život; polohování – protišoková poloha, autotransfuzní poloha, zotavovací poloha, přenášení, transport raněného, ošetření – dopravní nehody – jejich prevence, pomoc v případě dopravní nehody – zásady první pomoci při úrazu elektrickým proudem, zlomeninách, otřesu mozku, astmatických a epileptických záchvatech, apod. <p>Podpora a ochrana fyzického a duševního zdraví, prevence psychického onemocnění a násilí namířenému proti sobě samému</p>	<p>Český jazyk, Občanská a rodinná výchova, Přírodopis, Zeměpis, Dramatická výchova, Tělesná výchova, Praktické činnosti, Informatika</p> <p>OSV, MV, MKV, VEGS, VDO, ENV</p>	

	<p>– různé strategie zvládání stresových situací – prevence šikany</p> <p>– návykové látky – co jsou návykové látky, jak ohrožují zdraví a psychiku, protidrogová prevence, odmítání drog, jak se zachovat v případě, že jsou drogy ve škole nebo v jejím okolí, pomoc v různých situacích souvisejících s drogami</p> <p>– prevence rizik fyzického a duševního násilí spojených s internetem (osobní bezpečí na internetu, ochrana soukromí, ochrana osobních dat, cizí lidé, anonymita, ohrožení, násilí, psychické týrání, kyberšikana a její možné dopady), prevence agresivity (formy agrese, její zvládání, její dopady na duševní a fyzické zdraví agresora i oběti), prevence násilí namířenému proti sobě, jiným osobám a majetku</p> <p>Prevence úrazů a nemocí spojených s běžnými činnostmi (práce/hry s PC, používání chemických látek v domácnosti, používání elektrického nářadí a přístrojů v domácnosti)</p>	
--	---	--

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	7.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) vysvětlí rizika a příčiny vzniku požárů, popíše princip hoření a klasifikuje požáry podle tříd</p> <p>b) charakterizuje zásady protipožární prevence, v případě vzniku požáru adekvátně reaguje a v modelových situacích použije vhodné metody hašení požáru</p> <p>c) rozdělí hasicí přístroje vzhledem k třídám požáru a v případě potřeby je správně použije</p> <p>d) bezpečně opustí požárem ohrožený prostor a vyhledá bezpečí</p> <p>e) poskytne první pomoc v případě popálení a otravy zplodinami hoření</p> <p>f) aktivně předchází rizikům běžných úrazů, otrav, tonutí, popálenin, která hrozí v různém období, prostředí a při různých činnostech, včetně jejich příznaků, projevů a dopadů, poskytne první pomoc</p> <p>g) vhodně reaguje a jedná v případě ohrožení a nebezpečí, adekvátně pomůže sobě i blízkému v nouzi</p>	<p>Požáry a jejich rizika rozdíl mezi ohněm a požárem, rizika požáru (snížený obsah kyslíku v ovzduší, zvýšená teplota, kouř, toxicita vznikajících zplodin hoření), princip hoření, třídy požáru, příčiny vzniku požáru, předcházení požáru, postupy v případě požáru, manipulace s otevřeným ohněm v přírodě, nebezpečí zábavní pyrotechniky, nebezpečnost látek, třídění látek do kategorií dle jejich hořlavosti, hasicí přístroje – druhy a jejich správné použití, fáze požáru, kategorie hoření</p> <p>Ochrana před úrazem elektrickým proudem (nebezpečí lezení na sloupy a stožáry elektrického vedení, dotýkání se drátů na zemi, lezení na elektrické lokomotivy, nebezpečí od poškozených zásuvek, vypínačů, přívodových šňůr, elektrických spotřebičů v dom., elektrických sekaček, apod.)</p> <p>Péče o zdraví a poskytování první pomoci – praktický nácvik resuscitace a život zachraňujících úkonů</p> <p>– tepelná poranění (příčiny – působení teploty na lidský organismus, popáleniny, opařeniny, omrzliny, úpal, úžeh), příznaky a poskytnutí první pomoci či jejich ošetření</p> <p>– otravy alkoholem, léky, drogami, houbami, chemickými látkami – pevnými, tekutými, plynými, jejich příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci – vnitřní a vnější krvácení – příznaky a poskytnutí první pomoci, stavění krvácení a ošetření – rány – řezné, sečné, bodné, střelné aj. – příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci – mechanické poranění oka, poleptání oka – příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci – poranění hrudníku, břicha – příčiny, příznaky a poskytnutí pomoci</p> <p>Podpora a ochrana fyzického a duševního zdraví, prevence psychického onemocnění a násilí namířenému proti sobě samému – drogová prevence – legální a nelegální drogy – jednotlivé druhy drog a jejich účinky na fyzické a psychické zdraví, příklady z praxe – prevence agresivity (formy agrese, její zvládnání, její dopady na duševní a fyzické zdraví agresora i oběti), prevence násilí namířenému proti sobě a na jiné osoby – záškoláctví (formy záškoláctví, jeho možné dopady na duševní a fyzické zdraví) – volný čas (party, kamarádi, co je spojuje, čemu se věnují, vlastnosti vůdce party, postavení v partě, co je dobře a co je špatně) – jak poznám, že je někdo ve stresové situaci – základy poskytování psychosociální pomoci a občanského sdílení v době mimořádných situací</p>	<p>Český jazyk, Občanská a rodinná výchova, Přírodopis, Zeměpis, Tělesná výchova, Praktické činnosti, Informatika, Fyzika, Environment. výchova</p> <p>OSV, MV, MKV, VEGS, VDO, ENV</p>	

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	8.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování a jednání v každodenním životě</p> <p>b) charakterizuje havárie a antropogenní události</p> <p>c) aktivně se v případě těchto mimořádných událostí chrání</p> <p>d) charakterizuje základní pravidla dekontaminace, jodové profylaxe</p> <p>e) rozpozná rizika fyzického a duševního násilí, jeho příznaky, projevy a dopady na vlastní osobu či jiné, předchází, rizikům, v případě nebezpečí adekvátně reaguje</p> <p>f) rozliší právní a protiprávní jednání nebo chování, které ohrožuje duševní a fyzické zdraví jeho osoby nebo druhých</p>	<p>Integrovaný záchranný systém (význam integrovaného záchranného systému, základní a ostatní složky, záchranné a likvidační práce)</p> <p>Mimořádná událost a krizové řízení, krizová situace, krizový stav</p> <p>Individuální ochrana</p> <p>Improvizovaná ochrana (prostředky, jejich využití doma, nácvik jejich používání)</p> <p>Havárie, antropogenní (viz základní pojmy) události (základní charakteristika, členění, nejfrekventovanější havárie a antropogenní události, dopady havárií, označování nebezpečných látek, bezpečnostní a výstražné tabulky)</p> <p>Havárie s únikem nebezpečných látek</p> <p>– základní druhy nebezpečných látek, nejčastější příčiny havárií s únikem nebezpečných látek, jaká rizika hrozí v okolí školy, příklady největších havárií, havarijní plán</p> <p>– prevence vzniku havárií, chování v případě vzniku havárie, zásady chování v případě</p> <p>– havárií, dekontaminace, šíření nebezpečných látek při haváriích (znaky a projevy havárií s únikem nebezpečných látek)</p> <p>Radiační havárie jaderných energetických zařízení (charakteristika a účinky ionizujícího záření na člověka, havárie radiačních zařízení, jak fungují české jaderné elektrárny, chování při radiační havárii)</p> <p>Terorismus, extremismus (formy, typy, nové hrozby, podezřelé předměty a poštovní zásilky, anonymní oznámení o uložení bomby (sankce), ohrožení výbušnými látkami, kybernetický terorismus, ochrana sebe a okolí)</p> <p>Péče o zdraví a poskytování první pomoci</p> <p>– praktický nácvik resuscitace a život zachraňujících úkonů, zajištění základních životních funkcí při zástavě dechu, krevního oběhu, masivním krvácení a poruchách vědomí</p> <p>– poranění páteře – příčiny, příznaky, poskytnutí první pomoci</p> <p>– úraz elektrickým proudem, zásah bleskem – příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci</p> <p>– tonutí – příčiny, záchrana a poskytnutí první pomoci, praktický nácvik záchrany tonoucího</p> <p>– zajištění intoxikací a křečových stavů, otravy (alkohol, drogy, léky, houby, chemické látky apod.)</p> <p>Prevence fyzického a duševního násilí, psychického onemocnění a násilí namířeného proti sobě samému (alkohol, nikotin, gambling, násilné chování)</p> <p>– rozpoznávání vlivu stresu na jedince, základy poskytování psychosociální pomoci a občanského sdílení v době mimořádných situací</p>	<p>Český jazyk, Občanská a rodinná výchova, Přírodopis, Zeměpis, Tělesná výchova, Informatika, Fyzika, Chemie</p> <p>OSV, MV, MKV, VEGS, VDO, ENV</p>	

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí		Ročník:	9.
Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky	
<p>Žák:</p> <p>a) uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování a jednání v každodenním životě</p> <p>b) charakterizuje mimořádné události způsobené přírodními vlivy</p> <p>c) prokazuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích mimořádných událostí</p> <p>d) prakticky zvládá základní způsoby přežití v přírodě, uplatňuje je v modelových situacích</p> <p>e) vhodně reaguje v situacích, kdy hrozí riziko násilí, není lhostejný a ví kde a jak zajistit pomoc</p> <p>g) chová se adekvátně v různých životních situacích tak, aby nedošlo k ohrožení fyzického i duševního zdraví</p> <p>h) rozpozná rizikové prostředí a činnosti a vyhýbá se jim</p>	<p>Základní charakteristika mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy</p> <p>– charakteristika a vznik mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy, příklady největších mimořádných událostí tohoto charakteru (bouře a její doprovodné jevy, vichřice, silné mrazy, sněhové kalamity, extrémní teplo, dlouhotrvající sucha a teplotní inverze, laviny, sesuvy půdy, a další), zásady chování při vzniku jednotlivých mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy</p> <p>Přežití v přírodě</p> <p>(orientace v terénu, tvorba improvizovaného přístřešku, možnosti a způsoby signalizace, značení tras pochodu, lesní plodiny, rostliny, živočichové, brodění se vodním tokem, jak získat pitnou vodu, ochrana před nebezpečnou zvěří, rozdělení ohně, a další)</p> <p>Prevence úrazů a nemocí souvisejících s prací, zásady bezpečného chování - návaznost na učivo osvojené v předchozích ročnících</p> <p>Péče o zdraví a poskytování první pomoci</p> <p>– praktický nácvik resuscitace a život zachraňujících úkonů</p> <p>– dopravní nehody – nahlášení dopravní nehody, zajištění vlastní bezpečnosti, aktivní postup při poskytování první pomoci raněným</p> <p>– první pomoc při úrazu elektrickým proudem</p> <p>– ztrátová poranění a poranění kostí, svalů, kloubů – příčiny; poskytnutí první pomoci</p> <p>– cukrovka, infarkt, mozková cévní příhoda, křeče, mdloba, kolaps, akutní zánět slepého střeva, febrilní křeče, invazivní meningokokové onemocnění a další onemocnění – příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci</p> <p>Prevence fyzického a duševního násilí, psychického onemocnění a násilí namířeného proti sobě samému</p> <p>– prevence fyzického a duševního násilí u dívek a slabších jedinců</p> <p>– prevence fyzického a duševního násilí na dětech a slabších jedincích, v souvislosti s činností náboženských hnutí a sekt (znaky sekt a jejich možné nebezpečí)</p> <p>– drogy, infekční onemocnění, přenosné choroby</p> <p>– jak působí stres na moje tělo, mysl a chování, základy poskytování psychosociální pomoci a občanského sdílení v době mimořádných situací</p>	<p>Český jazyk, Občanská a rodinná výchova, Přírodopis, Zeměpis, Tělesná výchova, Informatika, Fyzika, Chemie</p> <p>OSV, MV, MKV, VEGS, VDO, ENV</p>	